

Úradný vestník

Európskej únie

C 62

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Zväzok 56

2. marca 2013

<u>Číslo oznamu</u>	<u>Obsah</u>	<u>Strana</u>
I	<i>Uznesenia, odporúčania a stanoviská</i>	
	UZNESENIA	
	Výbor regiónov	
	99. plenárne zasadnutie v dňoch 31. januára a 1. februára 2013	
2013/C 62/01	Uznesenie Výboru regiónov „Legislatívny balík k politike súdržnosti po roku 2013“	1
2013/C 62/02	Uznesenie Výboru regiónov „Udržateľná budúcnosť pre hospodársku a menovú úniu (HMÚ)“	8
2013/C 62/03	Uznesenie Výboru regiónov „Systém záruk pre mladých“	11
	STANOVISKÁ	
	Výbor regiónov	
	99. plenárne zasadnutie v dňoch 31. januára a 1. februára 2013	
2013/C 62/04	Stanovisko Výboru regiónov „Európsky výskumný priestor“	14

SK

Cena:
4 EUR

(Pokračovanie na nasledujúcej strane)

<u>Číslo oznamu</u>	Obsah (pokračovanie)	Strana
2013/C 62/05	Stanovisko Výboru regiónov „Stratégia EÚ na roky 2012 – 2016 zameraná na odstránenie obchodovania s ľuďmi“.....	22
2013/C 62/06	Stanovisko Výboru regiónov „Posilňovanie občianstva Únie: podpora volebného práva občanov EÚ“	26
2013/C 62/07	Stanovisko Výboru regiónov „Vytváranie väčšej súčinnosti medzi rozpočtom EÚ, štátnymi rozpočtami a rozpočtami nižších územných celkov“	32
2013/C 62/08	Stanovisko Výboru regiónov „Lepšia správa pre jednotný trh“	39
2013/C 62/09	Stanovisko Výboru regiónov „Poznatky o mori 2020“	44
2013/C 62/10	Stanovisko Výboru regiónov „Modrý rast: príležitosti pre udržateľný rast v morskom a námornom odvetví“	47
2013/C 62/11	Stanovisko Výboru regiónov „Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou“	51
2013/C 62/12	Stanovisko Výboru regiónov „Usmernenia o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 – 2020“	57
2013/C 62/13	Stanovisko Výboru regiónov „Najvzdialenejšie regióny EÚ z hľadiska stratégie Európa 2020“	64
2013/C 62/14	Stanovisko Výboru regiónov „Úloha miestnych a regionálnych orgánov pri podpore rastu a zamestnanosti“	70

III *Prípravné akty*

VÝBOR REGIÓNOV

99. plenárne zasadnutie v dňoch 31. januára a 1. februára 2013

2013/C 62/15	Stanovisko Výboru regiónov „Štatút a financovanie európskych politických strán a európskych politických nadácií“	77
--------------	--	----

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

VÝBOR REGIÓNOV

99. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 31. JANUÁRA A 1. FEBRUÁRA 2013

Uznesenie Výboru regiónov „Legislatívny balík k politike súdržnosti po roku 2013“

(2013/C 62/01)

VÝBOR REGIÓNOV

- vzhľadom na prebiehajúce rokovania o viacročnom finančnom rámci (VFR) dôrazne upozorňuje, že politika súdržnosti musí efektívne vynakladať prostriedky a mať pevný rozpočet. Vyzýva preto členské štáty, aby prehodnotili rozpočtové obmedzenia a zachovali prinajmenšom súčasnú úroveň financovania;
- vyjadruje svoju silnú podporu tímu výboru REGI, ktorý vedie rokovania v trialógovom procese. Rád by pripomenul niektoré svoje zásadné postoje, ktoré sa zhodujú s postojmi EP, ako napr. v otázkach „prechodných regiónov“, rovnováhy medzi prioritami stratégie Európa 2020 a cieľmi zmluvy, účinného zapojenia miestnych a regionálnych orgánov, ako aj rozhodného odmietnutia makroekonomickej podmienenosti a výkonnostnej rezervy. Dúfa preto, že bude možné zohľadniť ich aj v záverečnej verzii balíka;
- zasadzuje sa za úplné uplatňovanie zásady viacúrovňového riadenia a silnejšie zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do navrhovania budúcich zmlúv o partnerstve a operačných programov. Podporuje preto návrh Európskej komisie vypracovať kódex správania EÚ pre partnerstvo. Vyjadruje hlboké poľutovanie nad skutočnosťou, že Rada odmieta tento nástroj, a žiada členské štáty, ktoré tomuto kódexu nie sú naklonené, aby prehodnotili svoj postoj, keďže tak môžu vyvolať dojem, že nie sú ochotné spolupracovať s legitímnymi partnermi;
- podporuje silnejšiu demokratickú zodpovednosť a domnieva sa, že Rada by viaceré finančné otázky – napríklad spôsob pridelovania prostriedkov z fondov na národnej a regionálnej úrovni, obmedzenie výšky platieb, „záchrannú sieť“ a pod. – mala prediskutovať skôr v rámci rokovaní o legislatívnom balíku k politike súdržnosti než v rámci viacročného finančného rámca (VFR), aby Európsky parlament mohol byť riadne zapojený do týchto diskusií a aby prebehla konzultácia s Výborom regiónov;
- ešte raz vyjadruje poľutovanie nad tým, že HDP/HND (a v menšej miere počet nezamestnaných) sú jedinými kritériami, ktoré určujú výšku prostriedkov zo štrukturálnych fondov, ktoré budú vyčlenené pre určitý región, a zdôrazňuje, že by sa mali používať aj ďalšie doplňujúce ukazovatele, aby sa dali lepšie posúdiť sociálne a environmentálne potreby a výzvy.

Spravodajca Marek WOŹNIAK (PL/EELS), maršálek Veľkopoľského vojvodstva

Uznesenie Výboru regiónov – Legislatívny balík k politike súdržnosti po roku 2013

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

Úvod

1. prijíma toto politické uznesenie k súčasným medziinštitucionálnym rokovaniam o legislatívnom balíku k politike súdržnosti po roku 2013, pričom zohľadňuje svoje prvé stanoviská v tejto súvislosti, prijaté medzi februárom a júlom 2012, a reaguje na nedávne diskusie a postoje, ktoré k tejto otázke zaujali Európsky parlament a Rada;

2. vzhľadom na prebiehajúce rokovania o viacročnom finančnom rámci (VFR) dôrazne upozorňuje, že politika súdržnosti je investičná politika, ktorá musí efektívne vynakladať prostriedky a mať pevný rozpočet, ktorý nesmie byť krátený, ak chceme podnietiť rast a tvorbu pracovných miest, zvýšiť konkurencieschopnosť a znižovať územné rozdiely v rámci regiónov EÚ a medzi nimi, a to najmä v čase krízy. Vzhľadom na zásadnú úlohu politiky súdržnosti v úsilí prekonať hospodársku krízu a splniť ciele stratégie Európa 2020 by sa prostriedky určené na túto politiku nemali znížiť o 19 miliárd EUR (v porovnaní s návrhom Európskej komisie), kým výdavky na ďalšie politiky Únie ostanú nezmenené alebo sa dokonca zvýšia, ako sa navrhuje v návrhu záverov Rady z 22. novembra 2012;

3. je maximálne spokojný s mandátmi, ktoré schválil výbor REGI Európskeho parlamentu 11. – 12. júla 2012 a ktoré vo veľkej miere odrážajú požiadavky miestnych a regionálnych orgánov, tak ako ich vyjadril a prijal Výbor regiónov vo svojich stanoviskách. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že v návrhu správy, ktorý schválil 5. júla 2012 výbor EMPL neboli zohľadnené niektoré z hlavných pripomienok k návrhu nariadenia o ESF;

4. oceňuje snahu o zjednodušenie, ktorú Európska komisia prejavila v návrhu legislatívneho balíka, a víta ustanovenia nedávno prijatých rozpočtových pravidiel týkajúcich sa všeobecného rozpočtu EÚ, ako napríklad využívanie paušálneho financovania, jednorazových platieb, či kratšie lehoty na platbu. Trvá na tom, aby bol na úrovni členských štátov prijatý ešte ambicióznejší pracovný program s cieľom zjednodušiť prístup k financovaniu z prostriedkov EÚ, pravidlá verejného obstarávania na celoštátnej úrovni a úrovni EÚ a mechanizmy podávania správ a kontroly;

5. vyjadruje svoju silnú podporu tímu výboru REGI, ktorý vedie rokovania v trialógovom procese. Rád by pripomenul

niektoré svoje zásadné postoje, ktoré sa zhodujú s postojmi EP, a dúfa, že bude možné zohľadniť ich aj v záverečnej verzii balíka:

- podporuje politiku súdržnosti, ktorá pokrýva všetky regióny a ktorá sa takisto zameriava na najmenej rozvinuté regióny EÚ,
- podporuje novú kategóriu „prechodných regiónov“ a „záchrannú sieť“ vo výške dvoch tretín doterajšej podpory pre regióny, ktoré už nemajú nárok na podporu v rámci cieľa Konvergencia,
- je potrebné vyvážiť priority stratégie Európa 2020 a ciele zmluvy, a zabezpečiť väčšiu pružnosť pri uplatňovaní tematickej koncentrácie,
- účinne zapojiť miestne a regionálne orgány do navrhovania zmlúv o partnerstve a operačných programov so zreteľom na zásadu viacúrovňového riadenia,
- rozhodne podporuje začlenenie kódexu správania EÚ pre partnerstvo do článku 5 nariadenia o spoločných ustanoveniach,
- rozhodne odmieta makroekonomickú podmienenosť,
- podmienenosť *ex ante* musí priamo súvisieť s uplatňovaním politiky súdržnosti,
- odmieta výkonnostnú rezervu,
- presunúť prostriedky kohézneho fondu do nového nástroja na prepojenie Európy, pričom sa musia prísne uplatňovať ustanovenia spoločného rámca a rešpektovať národné kvóty,
- podporuje integrovaný prístup k územnému rozvoju propagovaný Európskou komisiou a zavedenie nových nástrojov a spôsobov správy, ako sú integrované územné investície a miestny rozvoj mestských oblastí riadený miestnymi aktérmi,
- odmieta platformu mestského rozvoja, ale žiada, aby sa program URBACT stal trvalým programom;

6. zdôrazňuje, že je potrebné, aby bol tento legislatívny balík prijatý čo najskôr po odsúhlasení viacročného finančného rámca (VFR). Pripomína, že EÚ čelí závažnej hospodárskej a sociálnej kríze, a preto je obzvlášť naliehavé, aby sa zmluvy o partnerstve a operačné programy mohli začať uplatňovať v roku 2014, keďže len tak sa podarí využiť európske fondy, ktoré sú nevyhnutné pre investície a štrukturálne reformy v členských štátoch, regiónoch a mestách;

7. pripomína, že diskusia o návrhu nariadenia o EZÚS by sa mala odlišiť od celkového legislatívneho balíka k politike súdržnosti, a zdôrazňuje, že je potrebné toto nariadenie, ktoré nemá žiadny väčší vplyv na európsky rozpočet, schváliť bezodkladne a bez čakania na schválenie tohto balíka. Nariadenie by tak mohlo čo najskôr nadobudnúť platnosť a dať nový impulz pre vytváranie nových projektov EZÚS v bezpečnejšom právnom rámci;

Za ambiciózny rozpočet pre politiku súdržnosti po roku 2013

8. pripomína, že miestne a regionálne orgány sú si plne vedomé, že je potrebné zlepšiť výsledky politiky súdržnosti prostredníctvom lepšieho plánovania a využívania štrukturálnych fondov, najmä v kontexte súčasnej hospodárskej krízy a finančných obmedzení;

9. viacročný finančný rámec s nižším objemom finančných prostriedkov než navrhla Európska komisia považuje za neprijateľný, pretože by to oslabilo hospodárstvo a konkurencieschopnosť Európskej únie a jednotného trhu všeobecne práve v čase, keď je najviac potrebné posilniť ho. Pripomína preto svoju výzvu uvedenú v uznesení Výboru regiónov o prebiehajúcich rokovaníach o VFR⁽¹⁾, aby bol zostavený dôveryhodný viacročný rozpočet EÚ ako investičný nástroj v prospech všetkých členských štátov a regiónov EÚ aspoň v takej výške z hľadiska viazaných rozpočtových prostriedkov vyčíslených v percentách HND, v akej bol odsúhlasený pre súčasné programové obdobie rokov 2007 – 2013;

10. návrh cyperského predsedníctva z 29. októbra 2012 znížiť rozpočet vyčlenený na politiku súdržnosti po roku 2013 však považuje za neprijateľný. Vyzýva preto členské štáty, aby prehodnotili rozpočtové obmedzenia a zachovali prinajmenšom súčasnú úroveň financovania;

11. opätovne potvrdzuje, že na dosiahnutie cieľov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti stanovených v zmluve, ako aj v záujme kolektívneho záväzku splniť ciele stratégie Európa 2020, je potrebné zachovať silnú a ambicióznu politiku súdržnosti na úrovni EÚ. Znížením rozpočtu o viac ako 10 miliárd EUR, ako to navrhuje predsedníctvo Rady EÚ, by sa ešte viac

prehlbili rozdiely medzi rozvinutejšími a menej rozvinutými regiónmi a územiaми, ako aj rozdiely v príjmoch medzi občanmi;

12. trvá na tom, že krátenie prostriedkov na financovanie politiky súdržnosti by negatívne ovplyvnilo rozvoj jednotného trhu a investičné kapacity miestnych a regionálnych orgánov v oblastiach, ktoré majú pre budúcnosť Európy rozhodujúci význam, ako sú napríklad výskum, inovácia, vzdelávanie, podpora MSP, ekologické hospodárstvo a infraštruktúra, ktoré sú kľúčovými oblasťami pre vytváranie pracovných miest do budúcnosti. Domnieva sa, že v súčasnej situácii hospodárskej a sociálnej krízy by takéto škrtky mohli ohroziť dlhodobé investície a budúci trvalo udržateľný rast ako aj úlohu Európy vo svete;

Silnejšia demokratická zodpovednosť: rešpektovanie postupu spolurozhodovania

13. pripomína, že právne akty, ktorými sa riadi politika súdržnosti, budú prvýkrát prijaté spolurozhodovacím legislatívnym postupom, v súlade s ustanoveniami Lisabonskej zmluvy, čo znamená, že členské štáty a Európsky parlament budú rozhodovať ako rovnocenní partneri;

14. domnieva sa preto, ako to už uviedol aj vo svojom stanovisku na tému „Viacročný finančný rámec po roku 2013“⁽²⁾, že Rada by viaceré finančné otázky – napríklad spôsob pridelovania prostriedkov z fondov na národnej a regionálnej úrovni, obmedzenie výšky platieb, „záchrannú sieť“ a pod. – mala prediskutovať skôr v rámci rokovaní o legislatívnom balíku k politike súdržnosti než v rámci viacročného finančného rámca (VFR). Nesúhlasí s tým, že uvedené otázky sú súčasťou rokovacieho rámca Rady, a domnieva sa, že by ich ako oblasti spadajúce pod spolurozhodovací postup mala prediskutovať Rada pre všeobecné záležitosti. Okrem toho by mal byť Európsky parlament riadne zapojený do týchto diskusií Rady a mala by prebehnúť konzultácia s Výborom regiónov, aby sa zabezpečila účinná demokratická zodpovednosť. Pripomína, že VR si vyhradzuje právo obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie, ak Európska komisia nepredloží legislatívny návrh, ku ktorému sa bude môcť vyjadriť;

V súvislosti so spôsobom pridelovania prostriedkov zo štrukturálnych fondov

15. ešte raz vyjadruje poľutovanie nad tým, že HDP/HND (a v menšej miere počet nezamestnaných) sú jedinými kritériami, ktoré určujú výšku prostriedkov zo štrukturálnych fondov, ktoré budú vyčlenené pre určitý región. Víta preto návrh klásť väčší dôraz na počet nezamestnaných v menej rozvinutých a prechodných regiónoch, ako sa uvádza v návrhu záverov Európskej rady (verzia z 22. novembra 2012), v snahe vyvážiť význam HDP v spôsobe pridelovania prostriedkov a lepšie zohľadniť sociálny rozmer súdržnosti. Zároveň navrhuje, aby sa pri rozhodovaní o vyčlenení prostriedkov zo štrukturálnych fondov na úrovni členských štátov brali do úvahy aj iné demografické ukazovatele, ako napr. miera demografickej závislosti;

⁽¹⁾ Pozri CdR 2263/2012 fin.

⁽²⁾ Pozri stanovisko CdR 1777/2012 fin (spravodajkyňa: Mercedes BRESSO (IT/SES)).

16. Ako už zdôraznil predtým⁽³⁾, mali by sa používať aj ďalšie doplňujúce ukazovatele, aby sa dali lepšie posúdiť sociálne a environmentálne potreby a výzvy (ako napríklad dostupnosť verejných služieb, zdravie, príjem na obyvateľa, mobilita a čisté životné prostredie). Rozdelenie týchto ukazovateľov na nižšej než regionálnej úrovni (Giniho indikátor) by mohlo byť súčasťou spôsobu pridelovania prostriedkov z fondov, aby sa dali lepšie posúdiť výzvy v oblasti územnej súdržnosti;

17. domnieva sa, že na to, aby sa dali zohľadniť trendy v regionálnom rozvoji, by sa mal v rámci pridelovania prostriedkov v budúcnosti brať do úvahy vývoj HDP na obyvateľa za určité referenčné obdobie (na základe dostupných údajov z celej Únie za obdobie posledných troch rokov). To by prostredníctvom pružnejšieho prístupu umožnilo podporiť aj regióny, ktoré zaznamenali hospodársky pokles;

18. žiada, aby bolo do zoznamu kritérií, podľa ktorých členské štáty pridelujú zdroje, začlenené „vážne a trvale prírodné alebo demografické znevýhodnenie regiónov“. Pripomína, že najmä demografické kritériá, ako rozptýlenosť obyvateľstva, vyludňovanie niektorých oblastí v regióne a starnutie obyvateľstva, môžu mať vážne dôsledky pre hospodársky rozvoj a náklady na verejné služby. Chváli Európsky parlament za jeho podporu v tejto otázke a žiada Radu, aby svoj postoj zosúladiť s postojom EP;

19. bez ohľadu na spôsob, ktorý bude zvolený, opätovne zdôrazňuje nasledujúce zásady:

— štrukturálne fondy a Kohézny fond by sa mali zameriavať na menej rozvinuté regióny a zároveň rešpektovať rozdelenie medzi jednotlivými typmi regiónov, tak ako ho navrhla Európska komisia,

— k „prechodným regiónom“ by sa malo pristupovať spravodlivo, aby nevznikalo priveľa rozdielov medzi regiónmi, ktoré už nemajú nárok na podporu v rámci cieľa Konvergencia a ostatnými typmi prechodných regiónov,

— rozvinutejším regiónom by sa tiež mala poskytovať podpora, keďže väčšina z nich čelí výrazným sociálnym problémom, zápasí s chudobou v niektorých štvrtiach vo väčšine mestských oblastí a čelí aj výzvam v oblasti environmentálnej a hospodárskej konkurencieschopnosti;

20. domnieva sa, že zásada doplnkovosti je kľúčovou zásadou pre účinnú politiku súdržnosti, bez ktorej by všetko úsilie vyvinuté v rámci európskej regionálnej politiky mohlo vyjsť nazmar;

21. výbor je obzvlášť znepokojený tým, že predsedníctvo Rady EÚ pri svojich návrhoch týkajúcich sa regiónov vychádza z analýzy údajov za trojročné obdobie 2007 – 2009. V súčasnej kríze skresľujú údaje o relatívnom bohatstve regiónov vypočítané v uvedenom období skutočnú situáciu, pretože sa týkajú rokov hospodárskeho rastu. Poškodzuje to predovšetkým regióny, na ktoré mala/má kríza najväčšie dôsledky. Výbor preto víta zavedenie doložky o preskúmaní v roku 2016, zároveň však navrhuje, aby sa nad rámec záchranej siete poskytla osobitná pomoc ako kompenzácia pre tie regióny, ktorých relatívne bohatstvo sa v dôsledku krízy znížilo a ktoré sa dostali do nevýhodnej východiskovej situácie vo vzťahu k iným regiónom ich kategórie;

V súvislosti s obmedzením výšky platieb

22. podporuje návrh maximálnej sadzby (2,5 %), ktorý bol uvedený v rokovacom rámci o VFR z 18. septembra 2012 a ktorý zohľadňuje dobiehanie členských krajín EÚ-12 a problémy s čerpaním prostriedkov, ktoré majú niektoré členské štáty v súčasnom programovom období. Odmietla preto zníženie (2,35 %) navrhované v záveroch Európskej rady z 22. novembra 2012. Pre členské štáty, ktoré vstúpili do Únie pred rokom 2013 a ktorých priemerný rast reálneho HDP v rokoch 2008 – 2010 bol nižší ako –1 %, však navrhuje úroveň maximálnej sadzby, ktorá umožní rovnakú mieru záväzkov ako v súčasnom období rokov 2007 – 2013;

V súvislosti so „záchrannou sieťou“

23. podporuje návrh Komisie, pokiaľ ide o „záchrannú sieť“ vo výške aspoň dvoch tretín doterajšej podpory pre regióny, ktoré už nespádajú pod cieľ Konvergencia. Vyjadruje preto poľutovanie nad najnovšími návrhmi predsedníctva Európskej rady zredukovať záchrannú sieť pod túto úroveň;

V súvislosti s mestským príspevkom

24. víta, že z dokumentov predsedníctva Rady EÚ v súvislosti s rokovacím rámcom o VFR bol nedávno stiahnutý tzv. mestský príspevok vo výške 4 EUR na osobu v mestách, ktoré majú aspoň 250 000 obyvateľov. Tento príspevok by finančne zvýhodňoval regióny s väčšími mestami, hoci rozdiel v rozvoji vidieckych a mestských oblastí je aj naďalej veľmi vysoký;

V súvislosti s rozpočtom na územnú spoluprácu

25. rozhodne podporuje návrh Komisie zvýšiť prostriedky na európsku územnú spoluprácu na 11,8 miliardy EUR namiesto 8,7 miliardy EUR v tomto programovom období. Pripomína, že európska územná spolupráca je prínosom v oblasti európskej integrácie a územnej súdržnosti, pretože minimalizuje negatívne vplyvy hraníc, zlepšuje účinnosť politických opatrení, zlepšuje kvalitu života, posilňuje budovanie kapacít a podporuje dôveru a vzájomné porozumenie. Lutuje preto, že v návrhu záverov Európskej rady z 22. novembra sa navrhuje 3-miliardové krátenie tejto položky a znovu zavádza požiadavka maximálnej

⁽³⁾ Pozri stanovisko na tému „Meranie pokroku nad rámec HDP“, CdR 163/2010 fin (spravodajca: pán Vincente ÁLVAREZ ARECES (ES/SES)).

vzdialenosti 150 km pre cezhraničnú spoluprácu v prípade námorných hraníc. Víta však skutočnosť, že sa v návrhu záverov Rady v súlade s požiadavkou VR a postojom EP zohľadnila potreba zvýšiť mieru spolufinancovania programov v oblasti európskej územnej spolupráce na 85 %;

Odmietavý postoj k makroekonomickej podmienenosti a finančným postihom/odmenám

26. opätovne potvrdzuje, že rozhodne odmieta makroekonomickú podmienenosť, najmä pokiaľ ide o pozastavenie alebo zrušenie čerpania prostriedkov z fondov spoločného strategického rámca ako sankcie za nedodržanie paktu stability a rastu, keďže by to mohlo vážne postihnúť regionálne a miestne orgány, ktoré nenesú zodpovednosť za to, že ich členský štát nespĺnil príslušné požiadavky;

27. víta podporu Európskeho parlamentu v tejto otázke a dúfa, že sa rokovaciemu tímu v rámci trialógu podarí presvedčiť členské štáty, aby stiahli všetky opatrenia súvisiace s makroekonomickou podmienenosťou v rámci nariadenia o spoločných ustanoveniach;

28. opätovne potvrdzuje, že podporuje čiastočné prepojenie fondov spoločného strategického rámca a nové hospodárske riadenie EÚ, vďaka čomu bude možné zmeniť a doplniť zmluvy o partnerstve a operačné programy na základe špecifických odporúčaní pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra, ale zásadne odmieta možnosť čiastočného alebo úplného pozastavenia platieb;

29. opätovne zdôrazňuje svoj odmietavý postoj k „výkonnostnej rezerve“ odmeňujúcej najúspešnejšie regióny, keďže tento mechanizmus by mohol vedúcich politických činiteľov nabádať, aby si stanovovali veľmi skromné a ľahko dosiahnuteľné ciele, s úmyslom dostať sa takto k dodatočným prostriedkom, a mohlo by to podnecovať rozvoj neambiciózných projektov a odrádzať od inovácií. Podporuje preto postoj Európskeho parlamentu a dúfa, že Rada svoje stanovisko k tejto otázke zmení. Pripomína svoj návrh vytvoriť automaticky z nevyužitých prostriedkov „flexibilnú rezervu“, ktorá by sa mohla využiť na financovanie experimentálnych iniciatív. Táto rezerva by mohla byť pre oba zákonodarné orgány kompromisným riešením;

30. plne súhlasí s požiadavkou na nový riadiaci rámec zameraný na výsledky, a teda aj s významom, ktorý sa pripisuje meraniu výkonnosti. Domnieva sa však, že sú potrebné flexibilné pravidlá, ktoré umožnia posúdiť výsledky v kontexte konkrétnej hospodárskej situácie každého regiónu. Okrem toho opakuje, že je proti akýmkoľvek finančným sankciám v súvislosti s výkonnostným rámcom;

Účinné partnerstvo s miestnymi a regionálnymi orgánmi

31. zasadzuje sa za úplné uplatňovanie zásady viacúrovňového riadenia a silnejšie zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do prípravy politiky súdržnosti, rokovaní o nej a jej uplatňovania v budúcom programovom období;

32. víta návrh Európskeho parlamentu, aby mali miestne a regionálne orgány so zreteľom na zásadu subsidiarity pri vypracúvaní zmlúv o partnerstve a operačných programov rovnaké postavenie ako národné vlády;

33. očakáva, že miestne a regionálne orgány budú v plnej miere zapojené do navrhovania zmlúv o partnerstve v snahe zohľadniť prístup „zdola nahor“ a integrovaný prístup k stratégiám regionálneho rozvoja. Vyzýva členské štáty, aby začali pracovať na strategickom plánovaní politiky súdržnosti, aby boli pripravené začať plánovať využívanie prostriedkov z fondov spoločného strategického rámca od 1. januára 2014. V tejto súvislosti žiada Európsku komisiu, aby podrobnejšie monitorovala vypracúvanie týchto zmlúv a zabránila prístupu „zhora nadol“ a sektorovému prístupu k plánovaniu využitia prostriedkov;

34. podporuje preto návrh Európskej komisie vypracovať, prvý raz v histórii, kódex správania EÚ pre partnerstvo. Vyjadruje hlboké poľutovanie nad skutočnosťou, že Rada odmieta tento nástroj, ktorého cieľom je zlepšiť kvalitu partnerstiev vo všetkých členských štátoch, a žiada členské štáty, ktoré tomuto kódexu nie sú naklonené, aby prehodnotili svoj postoj, keďže tak môžu vyvolať dojem, že nie sú ochotné spolupracovať s legítimými partnermi;

Štruktúra, ktorá zohľadňuje regionálne rozdiely

35. zdôrazňuje, že jednoznačne súhlasí s vytvorením novej kategórie „prechodných regiónov“ a podporuje Európsky parlament v prebiehajúcich medziinštitucionálnych rokovaníach. Vyzýva predsedníctvo Rady EÚ, aby už do konca rokovaní nezmenilo svoj postoj k tejto otázke, keďže vytvorenie tejto novej kategórie pomôže pri dosahovaní cieľa územnej súdržnosti, keďže sa všetkým regiónom poskytne vyrovnanějšía podpora;

36. víta návrh Európskeho parlamentu vytvoriť ďalšiu „záchrannú sieť“ vo výške štyroch pätín podpory vyčlenenej na obdobie rokov 2007 – 2013 pre ostrovné štáty s jediným regiónom, ktoré mali v roku 2013 nárok na podporu z Kohézneho fondu, ako aj pre najvzdialenejšie regióny, ktoré po roku 2013 už nebudú spadať do kategórie menej rozvinutých regiónov;

37. pripomína potreby najvzdialenejších a riedko osídlených regiónov a špecifické výzvy, ktorým musia čeliť, a žiada, aby pre ne boli vyčlenené dostatočné a primerané finančné prostriedky, aby mohli dosiahnuť ciele v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a lepšie sa začleniť do jednotného trhu. Víta preto zvýšenie podpory pre najvzdialenejšie regióny (z 20 na 30 EUR na obyvateľa), ako sa uvádza v návrhu záverov Európskej rady z 22. novembra 2012;

38. zdôrazňuje, že v Lisabonskej zmluve pribudla k cieľom politiky hospodárskej a sociálnej súdržnosti aj súdržnosť územná, a poukazuje na skutočnosť, že v správe výboru EMPL k návrhu nariadenia o ESF sa vôbec nespomína tento územný rozmer a ani regióny čeliace priemyselným zmenám, ostrovné, riedko osídlené, horské alebo najvzdialenejšie regióny;

Tematická koncentrácia: snaha o väčšiu pružnosť

39. víta pružnejší prístup k tematickej koncentrácii v stratégii Európa 2020, na ktorom sa ako na kompromisnom riešení dohodli Európsky parlament a Rada. Pripomína hlavné politické ciele zmluvy (hospodárska, sociálna a územná súdržnosť) a nevyhnutnosť lepšie zohľadniť národné a regionálne rozdiely a výzvy, čo podporili aj oba zákonodarné orgány;

40. víta rozšírenie tematických cieľov a investičných priorít, ako to uviedol Európsky parlament vo svojich dokumentoch pre mandát týkajúci sa návrhov nariadenia o EFRR a nariadenia o európskej územnej spolupráci, ako aj v kompromisných návrhoch, ktoré prijalo predsedníctvo Rady EÚ k bloku o tematickej koncentrácii, ale upozorňuje na to, že je dôležité aj naďalej venovať maximálnu pozornosť otázkam zhodnotenia kultúrneho dedičstva a rozvoja cestovného ruchu. Ľutuje však, že v správe výboru EMPL o ESF sa, na rozdiel od návrhov VR, nenavrhuje znížiť percentuálne podiely koncentrácie, ktoré navrhla Európska komisia;

41. osobitne víta postoj Európskeho parlamentu v súvislosti s rozšírením oblasti IKT na všetky regióny, tak aby zahŕňala základnú infraštruktúru, ľutuje však, že sa Rada k tejto téme vôbec nevyjadřila. Žiada preto členské štáty, aby prehodnotili svoj postoj k tejto otázke, keďže v mnohých odľahlých vidieckych oblastiach ešte stále chýbajú vysokorychlostné siete IKT, a to aj v rozvinutejších regiónoch;

42. víta skutočnosť, že Rada zrušila tematické zameranie nariadené Európskou komisiou, ktoré sa týkalo pridelovania osobitných príspevkov pre najvzdialenejšie regióny v nariadení o EFRR, a dúfa, že Európsky parlament v rámci aktuálnych medziinštitucionálnych rokovaní zmení svoj rokovací mandát, pokiaľ ide o tento bod, a prikloní sa k postoju Rady;

Európsky sociálny fond

43. prízvukuje, že miestne a regionálne orgány sú (a aj naďalej musia zostať) hlavnými aktérmi pri plánovaní a uplatňovaní operačných programov ESF, a preto odmieta úvahy obsiahnuté v správe výboru EMPL, podľa ktorých by členské štáty mali zostať „hlavnými spojovacími článkami“ pre všetky politiky ESF vzhľadom na význam vnútroštátnej politiky zamestnanosti;

44. opätovne žiada, aby sa v nariadení o ESF spomenuli oblasti s prírodným a demografickým znevýhodnením, podobne ako sa na ne odkazuje v článku 10 návrhu nariadenia o EFRR, ako aj najvzdialenejšie regióny. Zdôrazňuje, že je potrebné rozšíriť územnú spoluprácu v rámci ESF tak, aby okrem nadnárodnej spolupráce zahŕňala aj cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu;

45. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v záveroch Európskej rady z 22. a 23. novembra bolo navrhnuté znížiť rozpočet na program potravinovej pomoci pre ľudí v núdzi (2,1 namiesto súčasných 2,5 miliardy EUR). Vyzýva, aby sa tento program jasne oddelil od ESF, a trvá na tom, aby sa vyčlenili primerané prostriedky presunuté z okruhu 2 VFR (SPP);

Vytvoriť oficiálnu „Radu pre politiku súdržnosti“

46. víta a podporuje návrh cyperského predsedníctva vytvoriť oficiálnu „Radu pre politiku súdržnosti“, ktorá by bola zložená z ministrov zodpovedných za politiku súdržnosti. VR už dlho podporuje myšlienku takýchto oficiálnych stretnutí, ktoré by pomohli lepšie zviditeľniť túto oblasť politiky a zabezpečili sústavnú politickú diskusiu o politike súdržnosti. Chce sa aktívne zapájať do politických diskusií tejto oficiálnej Rady, keďže jej rokovania ovplyvnia záujmy miestnych a regionálnych orgánov EÚ, ktorých sa uplatňovanie politiky súdržnosti v praxi priamo týka a sú do neho zapojené;

47. vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa národným alebo regionálnym orgánom, ktoré zastávajú funkciu riadiacich orgánov, aj naďalej dáva za úlohu predbežne financovať investície. V terajšom období obmedzení zo strany finančných trhov to z finančného hľadiska predstavuje ťažkú úlohu. V prípade, že sa zásada predbežného financovania investícií presadí, Európska únia premárni jedinečnú príležitosť poskytnúť finančné zdroje s cieľom priamej stimulácie hospodárstva a štrukturálnych zmien prostredníctvom vyšších záloh/preddavkov umožňujúcich financovanie takým tempom, aké je potrebné na dosiahnutie návratnosti prostriedkov;

Finančné riadenie operačných programov

48. pokiaľ ide o právne predpisy týkajúce sa riadenia a kontroly, nesúhlasí so spôsobom, akým sa pristupuje k dani z pridanej hodnoty, pretože sa obmedzuje jej oprávnenosť ako prevádzkového nákladu na veľmi špecifické prípady, čo by vo väčšine regiónov znemožnilo jej uznanie ako oprávneného výdavku. V praxi to znamená reálne zníženie miery spolufinancovania z fondov, ktoré môže dosiahnuť až 23 %;

-
49. podporuje zachovanie pravidla N+3 v rámci programového obdobia 2014 – 2020;
50. podporuje oprávnenosť DPH pre všetky kategórie výdavkov v prípade, že príjemcovia túto daň nemôžu získať späť.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Uznesenie Výboru regiónov „Udržateľná budúcnosť pre hospodársku a menovú úniu (HMÚ)“

(2013/C 62/02)

VÝBOR REGIÓNOV (VR)

- so zreteľom na závery Európskej rady z 13. – 14. decembra 2012,
- so zreteľom na správu s názvom „Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii“, ktorú vypracoval predseda Európskej rady Herman Van Rompuy spoločne s predsedom Európskej komisie, prezidentom Európskej centrálnej banky a predsedom Euroskupiny (5. decembra 2012),
- so zreteľom na oznámenie Európskej komisie s názvom „Konceptia pre rozsiahlu a skutočnú hospodársku a menovú úniu (COM (2012) 777/2 – 28. novembra 2012)“,
- so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 20. novembra 2012, ktoré obsahuje odporúčania Komisii v súvislosti so správou predsedu Európskej rady, predsedu Európskej komisie, predsedu Európskej centrálnej banky a predsedu Euroskupiny nazvanou „Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii“,
- so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 16. januára 2013 o verejných financiách v HMÚ 2011 – 2012;

1. zdôrazňuje, že upevnenie hospodárskej a menovej únie (HMÚ) v členských štátoch má zásadný význam pre zabezpečenie udržateľného rastu, sociálneho pokroku a ďalšej politickej integrácie v rámci EÚ;

2. vyjadruje poľutovanie nad tým, že niektoré otázky týkajúce sa rozpočtovej a hospodárskej politiky, ktoré boli zdôrazňované v dokumente Komisie nazvanom „Konceptia pre rozsiahlu a skutočnú hospodársku a menovú úniu“, ako aj v správe predsedu Európskej rady, predsedu Európskej komisie, predsedu Európskej centrálnej banky a predsedu Euroskupiny, neboli zohľadnené v záveroch Európskej rady a boli odsunuté na zasadnutie Európskej rady v júni 2013;

3. žiada, aby regionálne a miestne orgány boli zapojené do procesu európskeho semestra na úrovni členských štátov a VR na úrovni inštitúcií EÚ, pretože fiškálne riadenie zahŕňa aj hospodárske riadenie na miestnej a regionálnej úrovni. Aby bolo fiškálne riadenie účinné, mali by byť jasne a jednoznačne rozdelené právomoci medzi EÚ, členskými štátmi a miestnou a regionálnou úrovňou;

4. zdôrazňuje, že európske rozhodnutia spojené s HMÚ majú zásadný vplyv nielen na vnútroštátne financovanie, ale aj na financovanie na nižšej ako vnútroštátnej úrovni. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že článok 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie zaručuje o. i. autonómiu v daňovej oblasti na nižšej ako vnútroštátnej úrovni. Preto žiada, aby sa vytvárala väčšia súčinnosť medzi rozpočtom EÚ, štátnymi rozpočtami a rozpočtami na nižšej ako celoštátnej úrovni;

5. pripomína v tejto súvislosti výzvu Európskeho parlamentu ⁽¹⁾, aby sa Komisia v nasledujúcom ročnom prieskume rastu

„plne zamerala na úlohu rozpočtu EÚ v procese európskeho semestra a zdôraznila jej význam tým, že poskytne faktické a konkrétne údaje o jeho podnecujúcom, katalytickom, synergetickom a komplementárnom účinku na celkové verejné výdavky na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni“;

6. opakovane vyjadruje podporu výzve Európskeho parlamentu adresovanú členským štátom, aby zväzili podpis Paktu sociálnych investícií, ktorý je založený na modeli Paktu Euro Plus. Týmto by sa stanovili ciele pre sociálne investície, ktoré musia členské štáty realizovať, aby splnili ciele stratégie Európa 2020 v oblasti zamestnanosti, sociálnej oblasti a v oblasti vzdelávania;

7. zdôrazňuje, že úsilie o prekonanie hospodárskej krízy by sa teraz malo zameriavať na ďalší rozvoj nových mechanizmov, ktoré už boli prijaté a preskúmanie toho, či riadne fungujú, ako aj na zohľadnenie miestnej a regionálnej úrovne v rámci európskeho semestra;

8. víta skutočnosť, že v záveroch Európskej rady ⁽²⁾ sa zdôrazňuje, že „možnosti, ktoré ponúka existujúci fiškálny rámec EÚ na vyváženie potreby produktívnych verejných investícií s cieľmi v oblasti fiškálnej disciplíny“, možno využiť v preventívnej časti Paktu stability a rastu. Tento cieľ sa ukazuje ešte aktuálnejší v súvislosti s nedávnymi zisteniami Medzinárodného menového fondu, že tzv. fiškálne multiplikátory, ktoré merajú negatívny vplyv rozpočtovej konsolidácie na rast, boli „výrazne vyššie“, ako predpokladali analytici počas dlhovej krízy. Očakáva preto od Komisie, že sa touto otázkou bude naďalej zaoberať vo svojom ohlásenom oznámení o kvalite verejných

⁽¹⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu „Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politik: plnenie priorít na rok 2012“.

⁽²⁾ Závery Európskej rady, 13. – 14. decembra 2012, I. Hospodárska politika, bod 2.

výdavkov, ktoré by malo o. i. zväziť oddelenie bežných výdavkov od investícií pri výpočtoch rozpočtového deficitu, tak aby nezaťažovalo z dlhodobého hľadiska čisto ziskovým verejným investíciám;

Integrovaný finančný rámec

9. zdôrazňuje, že v dôsledku nedostatočného fungovania bankového sektoru vo viacerých členských štátoch, ako aj v celej únii sú ohrozené verejné financie, čo má osobitný účinok na miestnej a regionálnej úrovni, a vyjadruje poľutovanie nad tým, že náklady na zvládnutie bankovej krízy musia znášať najmä daňoví poplatníci, čo bráni rastu reálnej ekonomiky;

10. zdôrazňuje, že akékoľvek opatrenia, ktoré boli prijaté v súvislosti s bankovou úniou, by malo sprevádzať zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti vzhľadom na to, že tieto opatrenia môžu mať zásadný vplyv na verejné financie na úrovni členských štátov, ako aj na miestnej a regionálnej úrovni a taktiež na banky a občanov.

11. víta dohodu Rady a Európskeho parlamentu o jednotnom mechanizme dohľadu ako regulačného rámca pre banky v Európskej únii a v tejto súvislosti zdôrazňuje úlohu regionálnych bánk pri poskytovaní kapitálu malým a stredným podnikom, ako aj na verejné investičné projekty zamerané na územný rozvoj;

12. podporuje návrhy na prijatie smernice o ozdravení a riešení krízových situácií a smernice o systémoch ochrany vkladov a súhlasí s tým, že obidve smernice sa musia prijať prioritne. Zdôrazňuje však, že pravidlá zavedené na základe týchto právnych predpisov, a najmä monitoring a systém kontroly, musia byť primerané;

13. sa domnieva, že dlhodobý cieľ jednotného európskeho režimu ochrany vkladov si vyžaduje jednotné, spoločné a striktné požiadavky, ktoré budú v dostatočnej miere zohľadňovať špecifické podmienky v jednotlivých členských štátoch platiace vo finančnom sektore;

14. žiada, aby Európska komisia urýchlene vypracovala právny predpis nadväzujúci na Liikanenovu správu⁽³⁾ o právnom oddelení niektorých osobitne riskantných finančných činností od bánk prijímajúcich vklady v rámci bankovej skupiny;

15. sa pýta Komisie, prečo odsunula svoj záväzok predložiť správu o zriadení nezávislej európskej ratingovej agentúry na koniec roku 2016;

Integrovaný rozpočtový rámec

16. súhlasí s tým, že HMÚ musí byť doplnená o pravidlá vlastnej rozpočtovej politiky a v tejto súvislosti podporuje rýchle prijatie balíka dvoch právnych aktov, ktorý doplní balík šiestich právnych aktov, ako aj Zmluvu o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii, ktorá vstúpila do platnosti na začiatku roka 2013;

17. podporuje výzvu Európskeho parlamentu adresovanú členským štátom, aby „objasnili zodpovednosť, úlohy, fiškálne prevody a zdroje príjmov jednotlivých úrovni správy (vnútroštátnej, regionálnej a miestnej) pri zabezpečovaní rámca pre zdravé a udržateľné verejné financie, najmä zohľadnením vplyvu Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii na miestnu a regionálnu rozpočtovú samostatnosť“. Preto odporúča, aby v súlade so zásadou viacúrovňového riadenia boli miestne a regionálne orgány náležite zapájané do ďalšej tvorby týchto pravidiel, ako aj do ich uplatňovania;

18. vyjadruje poľutovanie nad tým, že závery Európskej rady sa nezmieňujú o potrebe fiškálnej kapacity zameranej na vnútroštátne hospodárske reformy a na absorbovanie asymetrických otrasov. VR je presvedčený, že takáto fiškálna kapacita je potrebná na dosiahnutie prehlbenej a skutočnej HMÚ;

19. sa domnieva, že ak bude zavedená fiškálna kapacita, mala by byť podmienená spoločným rozhodovaním a realizáciou na úrovni HMÚ, ale takisto by mala byť otvorená na dobrovoľnom základe pre členské štáty mimo eurozóny;

20. podporuje výzvu Európskeho parlamentu adresovanú Komisii, aby čo najskôr predložila plán na spoločnú emisiu nástrojov verejného dlhu;

21. predpokladá, že, ak bude zavedená fiškálna kapacita, v krátkodobom horizonte by sa mala riešiť oddelene od viacročného finančného rámca a v dlhodobejšom horizonte by mal byť pre ňu vyčlenený rozpočtový postup týkajúci sa osobitne HMÚ, avšak len za predpokladu, že budú dodržané postupy, ktoré stanovuje zmluva, a že na základe toho bude zachovaná transparentnosť a demokratická kontrola;

Rámec pre integrovanú hospodársku politiku

22. domnieva sa, že stratégia Európa 2020 je kľúčom k posilneniu hospodárskej zložky HMÚ, pričom dôraz sa v posledných rokoch kladol hlavne na jej menovú časť;

23. zdôrazňuje význam rastového potenciálu vyplývajúceho z realizácie ustanovení pre jednotný trh, pokiaľ tento trh bude riadne fungovať a zameriavať sa na kľúčové oblasti, v ktorých existuje priestor pre inováciu a vytváranie kvalitných pracovných miest;

24. víta vytvorenie mechanizmu na silnejšiu koordináciu, zblížovanie a posilnenie štrukturálnych politík na základe mechanizmov zmluvnej povahy medzi členskými štátmi a inštitúciami EÚ, pod podmienkou, že sa nebude obchádzať demokratická zodpovednosť. Súhlasí s tým, aby sa tieto dohovory prijímali individuálne a aby sa im poskytla dočasná, cieleňá a pružná finančná podpora. V tejto súvislosti zdôrazňuje špecifickú úlohu financovania investícií na miestnej a regionálnej úrovni, a preto žiada, aby boli miestne a regionálne orgány zapojené do prípravy takýchto zmluvných dohovorov, pričom sa musia zároveň rešpektovať aj vnútroštátne právne predpisy;

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/high-level_expert_group/report_en.pdf

25. v plnej miere súhlasí s tým, že hospodárske politiky sa musia zamerať na podporu silného, udržateľného a inkluzívneho hospodárskeho rastu, posilnenie konkurencieschopnosti a podporu zamestnanosti, aby Európa zostala vysoko atraktívnym sociálnym trhovým hospodárstvom a aby sa zachoval európsky sociálny model. Zdôrazňuje, že hlavnými nástrojmi na dosiahnutie týchto cieľov sú stratégia Európa 2020 a ročný prieskum rastu;

26. víta návrh, aby sa najprv viedli rokovania o všetkých veľkých reformách hospodárskej politiky, ktoré majú členské štáty v pláne realizovať, a aby si ich členské štáty prípadne medzi sebou koordinovali. Zdôrazňuje, že na európskej úrovni by sa na takejto diskusii mali zúčastniť inštitúcie a poradné orgány EÚ a na úrovni členských štátov by to mali byť miestne a regionálne orgány, ako aj ostatné zainteresované strany.

27. víta, že v správe Európskej komisie z roku 2012 o verejných financiách v HMÚ sa nachádza kapitola venovaná miestnym a regionálnym verejným prostriedkom a požaduje, aby Komisia aj v budúcich správach dokázala analyzovať fiškálnu decentralizáciu;

28. víta návrh zachovať päť priorít stanovených v marci 2012 predstavený v rámci ročného prieskumu rastu a zasadzuje sa o začlenenie týchto prvkov:

— doplnenie regionálneho rozmeru do ročného prieskumu rastu, ktorý zdôrazňuje miestny a regionálny rozmer stratégie Európa 2020, rešpektovanie zásady subsidiarity

a rozdelenie právomocí v každom členskom štáte, pokiaľ ide o odporúčania pre jednotlivé krajiny a prípravu národných reformných programov,

— zapojenie zástupcov miestnych a regionálnych orgánov do nepretržitého dialógu medzi Európskou komisiou a členskými štátmi, najmä pokiaľ ide o témy, ktoré priamo súvisia s miestnymi a regionálnymi právomocami;

Posilnená správa: demokratická legitimita a zodpovednosť

29. zdôrazňuje, že pri rozvoji HMÚ sa musí zabezpečiť demokracia a legitimita. VR preto víta, že Európsky parlament má mať kľúčovú úlohu v tomto procese, ako aj to, že sa majú do neho zapojiť národné parlamenty. Žiada takisto zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do tohto procesu, a to najmä regiónov s legislatívnymi právomocami a ich parlamentov;

30. žela si, aby sa zvýšila úroveň demokratickej zodpovednosti trojice predsedníctiev prostredníctvom vypočutí jej členov Európskym parlamentom;

31. konštatuje, že diskusia o HMÚ je úzko spojená so všeobecnou diskusiou o budúcnosti EÚ, ku ktorej si VR žela aktívne prispieť v záujme toho, aby prezentoval názory miestnych a regionálnych orgánov EÚ;

32. poveruje predsedu Výboru regiónov, aby toto uznesenie predložil predsedovi Európskeho parlamentu, predsedovi Európskej rady, predsedovi Európskej komisie, írskemu predsedníctvu Rady EÚ, ako aj nadchádzajúcemu litovskému predsedníctvu.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Uznesenie Výboru regiónov „Systém záruk pre mladých“

(2013/C 62/03)

VÝBOR REGIÓNOV

- so zreteľom na návrh odporúčania Rady o zavedení systému záruk pre mladých predložený Európskou komisiou 5. decembra 2012 [COM(2012)0729],
- so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu k systému záruk pre mladých zo 16. januára 2013 [2012/2901 (RSP)],
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom „Mládež v pohybe“ [COM(2010)0477],
- so zreteľom na príslušné stanovisko Výboru regiónov (CdR 292/2010 fin),

keďže:

- hospodárska kríza spôsobila zvýšenie miery nezamestnanosti mladých v EÚ na neprijateľne vysokú úroveň vzhľadom na to, že nezamestnaných je 5,7 milióna mladých ľudí,
- v súčasnosti 7,5 milióna mladých ľudí nie je zamestnaných a nezúčastňuje sa ani na vzdelávaní či odbornej príprave, čo predstavuje nákladový ekvivalent 1,2 % HDP EÚ ⁽¹⁾,
- systém záruk pre mladých by prispel k splneniu troch z piatich hlavných cieľov stratégie Európa 2020 tým, že by pomohol znížiť podiel ľudí, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku a ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, a zvýšiť počet ľudí, ktorí ukončili tretiu úroveň vzdelávania,
- vykonávanie systému záruk pre mladých v eurozóne by nepresiahlo 21 miliárd EUR, čo predstavuje približne 0,45 % vládnych výdavkov eurozóny ⁽²⁾,
- mnohé členské štáty neuposlúchli výzvy Európskej komisie a Európskej rady zaviesť systém záruk pre mladých s cieľom zvýšiť ich zamestnanosť,
- systém záruk pre mladých je kľúčovým prvkom balíka opatrení Európskej komisie na zvýšenie zamestnanosti mladých ľudí,

1. víta rozhodnutie Európskej komisie dať nový impulz riešeniu nezamestnanosti mladých, ktorá je mnohostranným problémom a súrne si vyžaduje koordinované a komplexné politické úsilie, a preto podporuje návrh odporúčania Rady o zavedení systému záruk pre mladých predložený Európskou komisiou, ktorý by bol kľúčovými nástrojmi v boji proti nezamestnanosti mladých.

2. Pripomína, že vo svojom stanovisku k tejto téme ⁽³⁾ dôrazne podporil cieľ ponúknuť všetkým mladým ľuďom do štyroch mesiacov od ukončenia školy zamestnanie, odbornú prípravu alebo ďalšie vysokoškolské vzdelávanie, ako je to

stanovené v hlavnej iniciatíve Mládež v pohybe, ktorá je súčasťou stratégie Európa 2020.

3. Navrhuje, aby sa systém záruk pre mladých, a konkrétnejšie jeho zložka ponuky zamestnania, učňovského vzdelávania a stáží rozšírili na nedávnych absolventov škôl až do veku 30 rokov.

4. Zdôrazňuje významnú úlohu regionálnych a miestnych samospráv v politike zamestnanosti, odbornej prípravy a vzdelávania, ako bola potvrdená počas konferencie, ktorú Výbor regiónov usporiadal 13. decembra 2012 k hlavnej iniciatíve Mládež v pohybe stratégie Európa 2020.

5. Víta dôraz, ktorý Komisia pri zavádzaní a uplatňovaní systému záruk pre mladých kladie na prístupy založené na partnerstve. Trvá však na tom, aby sa tieto partnerstvá rozvíjali od samého počiatku prípravy politiky a zahŕňali všetkých príslušných aktérov, hlavne miestne a regionálne samosprávy. Tie boli doteraz z veľkej časti vynechané z postupov súvisiacich

⁽¹⁾ Pozri správu nadácie Eurofound „NEETs- Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe“: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2012/54/en/1/EF1254EN.pdf>.

⁽²⁾ Štúdiá MOP/International Institute for Labour Studies na tému „EuroZone job crisis: trends and policy responses“, 2012. http://www.ilo.org/global/research/publications/WCMS_184965/lang-en/index.htm.

⁽³⁾ CdR 292/2010 fin.

so stratégiou Európa 2020 a európskym semestrom, čo značne negatívne ovplyvnilo demokratickú legitimitu a účinnosť prijatých opatrení.

6. Súhlasí s názorom Európskej komisie, že v oblasti zamestnanosti mladých je nevyhnutná včasná intervencia a aktivácia, a takisto s názorom, že zásada obojstranného záväzku by sa mala uplatňovať od samotného začiatku.

7. Tvrdí, že podporné opatrenia na zapojenie do trhu práce navrhované v súvislosti so systémom záruk pre mladých musia zahŕňať aj jazykové znalosti a praktické pracovné skúsenosti, čo zlepši zamestnateľnosť a podporí mobilitu pracovných síl v EÚ.

8. Zdôrazňuje, že je dôležité prepojiť systém záruk pre mladých s mobilitou mládeže medzi členskými štátmi a že sa v tejto súvislosti rozširuje úloha hlavnej iniciatívy Mládež v pohybe a regionálnych a miestnych samospráv. Samosprávy často uplatňujú systémy mobility na miestnej úrovni a podpora EÚ venovaná lepšej spolupráci medzi regiónmi by mohla viesť k lepším výsledkom.

9. Víta v tejto súvislosti návrh Európskej komisie zaviesť európsky profesijný preukaz, ktorý by zjednodušil postupy na uznanie odborných kvalifikácií. Zdôrazňuje, že stáže, ktoré sú súčasťou prípravy na regulované povolanie, bez ohľadu na to, či sú platené, by mali byť uznávané v celej EÚ a mali by byť podložené zmluvou. Je to dôležité pre mladých Európanov, ktorých miera nezamestnanosti je znepokojujúca a pre ktorých profesionálna mobilita predstavuje realistický spôsob ako (opätovne) vstúpiť na trh práce.

10. Pripomína význam zvyšovania povedomia mladých ľudí o možnostiach štúdia, odbornej prípravy alebo zamestnania v inom členskom štáte, keďže tieto skúsenosti môžu zohrať zásadnú úlohu pri povzbudzovaní ich individuálneho zmyslu pre nezávislosť a vlastnej zodpovednosti, a zároveň prispieť k rozvíjaniu nových a inovatívnych nápadov.

11. Poukazuje na to, že EÚ by mala zabezpečiť, aby boli programy mobility dostupné za rovnakých podmienok všetkým mladým ľuďom, a preto odporúča, aby sa ponúkla podpora regiónom s osobitými zemepisnými danosťami, aké majú napríklad vidiecke a riedko osídlené oblasti a predovšetkým najodľahlejšie regióny a ostrovy.

12. Upozorňuje však na to, že základným nástrojom na zvýšenie zamestnanosti mladých je nabádať, aby boli vytvárané nové pracovné miesta, a to na všetkých úrovniach kvalifikácie, nielen v odvetviach, ktoré si vyžadujú vysokú kvalifikáciu.

13. Zdôrazňuje, že jedným z dôležitých nástrojov je vytváranie a podpora duálnych vzdelávacích systémov, kde sa už od začiatku štúdia vytvára vzťah medzi študentom a jeho budúcim zamestnávateľom.

14. Zdôrazňuje, že opatrenia na zvýšenie kvalifikácie a schopností musia byť zamerané na odstránenie nesúladu medzi potrebami pracovného trhu a ponúkanými kvalifikáciami. Na to musí byť pri zámere zvyšovať zamestnanosť pevne zakotvené ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava a stáže, a okrem toho je dôležitá úloha zamestnávateľov v systéme záruk pre mladých, ktorá spočíva v poskytovaní potrebných príležitostí na kariérny rast.

15. V súvislosti so zvyšovaním kvalifikácie v rámci systému záruk pre mladých pripomína, že sám udeľuje ocenenie Podnikateľský región roka (EER). Jedným z hlavných cieľov tohto ocenenia je podporovať podnikateľského ducha a uplatňovanie politiky podpory podnikania, ktorá vedie k vytváraniu pracovných miest. Ocenené regióny sa osobitne zameriavajú na to, aby povzbudzovali mladých ľudí stať sa podnikateľmi.

16. Víta dôraz, ktorý Európska komisia kladie na kvalitnú zamestnanosť odporúčaním, aby členské štáty zabezpečili, že ich systém záruk pre mladých bude obsahovať kvalitnú ponuku pracovných miest. Okrem toho by hospodárska kríza nemala byť zámienkou ospravedlňujúcou zmiernenie požiadaviek bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť určitú minimálnu úroveň ochrany pre zamestnancov, avšak o uzatvorení dohôd v pracovnoprávných otázkach rozhodujú sociálni partneri, a to na národnej úrovni. Sociálni partneri by mali byť v plnej miere zapojení do prípravy rámca kvality ponúkaného v rámci systému záruk pre mladých. Pripomína, že mladí ľudia sú podstatne viac vystavení chudobe, ako to Európska komisia potvrdila v prieskume zamestnanosti a sociálneho rozvoja v Európe za rok 2012 ⁽⁴⁾.

17. Vyzýva členské štáty, aby do uplatňovania systému záruk pre mladých intenzívne zapojili aj zamestnávateľov zo súkromnej sféry s cieľom ponúknuť mladým ľuďom čo najviac príležitostí.

18. Zdôrazňuje, že nezamestnanosť mladých je zvlášť vysoká v tých členských štátoch, v ktorých sa v súčasnosti uplatňujú prísne rozpočtové obmedzenia. Preto považuje za vhodné pokračovať v sústredenej podpore týchto členských štátov, v prípade potreby s dodatočnými finančnými opatreniami, aby zvládli zavedenie a uplatňovanie systému záruk pre mladých na úrovni štátu, ako sa to predpokladá napr. v pakte pre rast z júna 2012.

⁽⁴⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-5_sk.htm

19. Súhlasí s tým, že kým sa nezavedie zvláštne financovanie systému záruk pre mladých, ktoré Komisia predpokladá, má sa táto iniciatíva spolufinancovať využitím nástrojov financovania politiky súdržnosti, hlavne Európskeho sociálneho fondu, a preto varuje pred škrtmi v rozpočte politiky súdržnosti v súvislosti s viacročným finančným rámcom na roky 2014 – 2020.

20. Vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že budúce dohody o partnerstve v politike súdržnosti primerane zohľadnia najmä problém nezamestnanosti mladých a že sa v systémoch záruk pre mladých budú môcť využívať prostriedky z Európskeho sociálneho fondu na zavedenie osvedčených postupov a inovátnych prístupov, ktoré už v niektorých krajinách existujú.

21. Vyzýva členské štáty, ako aj miestne a regionálne orgány, aby zaistili potrebnú koordináciu medzi administratívnymi pracovníkmi inštitúcií v oblasti služieb zamestnanosti a vzdelávacích inštitúcií s cieľom umožniť mladým ľuďom, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku a sú nezamestnaní, využívať európske finančné prostriedky súvisiace s politickými opatreniami zameranými na odbornú prípravu a mládež, a najmä získať kvalifikáciu v rámci tzv. druhej šance vzdelávať sa.

22. Vyzýva členské štáty, aby v roku 2013 predložili národné plány zamestnanosti, ktoré budú obsahovať aj pokrok pri zavádzaní a uplatňovaní systému záruk pre mladých.

23. Žiada, aby sa systém záruk pre mladých zaviedol a začal uplatňovať najneskôr od januára 2014.

24. Uznáva, že záruka kvalitného zamestnania pre mladých ľudí sa nedá dosiahnuť bez zlepšenia celkovej hospodárskej situácie. Vyzýva preto členské štáty, aby s opatreniami týkajúcimi sa systému záruk pre mladých prijali súbežné politické opatrenia zamerané na podporu rastu a tvorby pracovných miest vo všeobecnosti, ako aj nadobúdania kvalifikácie pre mladých nezamestnaných, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku bez akéhokoľvek diplomu, a v súvislosti s tým víta zaradenie tejto iniciatívy do európskeho semestra.

25. Vyzýva členské štáty, aby sa riadili odporúčaním Komisie a zabezpečili čo najväčšiu informovanosť o nových službách a podporných opatreniach dostupných v systémoch záruk pre mladých, čo je oblasť, v ktorej má zásadný význam zapojenie regionálnych a miestnych samospráv vzhľadom na ich aktívnu úlohu pri uplatňovaní takýchto systémov.

26. Vyzýva Európsku komisiu, aby vytvorila účinný mechanizmus, ktorý by členským štátom pomáhal pri uplatňovaní systému záruk pre mladých, vrátane výmeny osvedčených postupov a know-how, a zároveň žiada, aby bol zapojený do tohto procesu.

27. Navrhuje, aby Európska komisia zaradila návrh systému záruk pre mladých medzi svoje komunikačné priority v roku 2013 a intenzívne pritom využila sociálne médiá.

28. Poveruje predsedu Výboru regiónov, aby toto uznesenie predložil predsedovi Európskeho parlamentu, predsedovi Európskej rady, predsedovi Európskej komisie, írskemu predsedníctvu Rady EÚ, ako aj nadchádzajúcemu litovskému predsedníctvu Rady.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

STANOVISKÁ

VÝBOR REGIÓNOV

99. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 31. JANUÁRA A 1. FEBRUÁRA 2013

Stanovisko Výboru regiónov „Európsky výskumný priestor“

(2013/C 62/04)

VÝBOR REGIÓNOV

- víta iniciatívu Európskej komisie odpovedať na výzvu Rady a pripraviť rámec, ktorý má podporiť snahu o završenie európskeho výskumného priestoru (EVP) do roku 2014;
- Súhlasí s názorom, že poznatky sú menou nového hospodárstva. Súhlasí preto s tým, že výskumno-inovačné kapacity, ktoré majú svetovú úroveň a opierajú sa o silnú verejnú vedeckú základňu, sú rozhodujúce, ak sa má dosiahnuť hospodárske oživenie a ak si má Európa zabezpečiť postavenie svetového aktéra;
- Zdôrazňuje, že završenie EVP je potrebné na prekonanie roztrieštenosti výskumu v Európe a národných a inštitucionálnych prekážok. Táto roztrieštenosť nepochybne bráni Európe naplňať svoj výskumný a inovačný potenciál, za čo musia Európania ako daňovníci, spotrebiteľia a občania zaplatiť vysokú cenu. Vzhľadom na to je teraz potrebné viac a cielenejšie konať;
- Vyzýva Komisiu, aby prípravou účinných nástrojov a podnetov podporila v rámci programu Horizont 2020 spoluprácu medzi regiónmi. V tejto súvislosti by miestne samosprávy a regionálne orgány mohli zohrávať podpornú a koordinačnú úlohu (vytváraním výskumno-inovačných sietí, poskytovaním technickej a administratívnej podpory, a takisto stimulovaním financovania zo súkromného sektora) zameranú na propagovanie výskumu a využívanie nadobudnutých poznatkov a inovácií.

Spravodajca	Grigorios ZAFEIROPOULOS (EL/EES), člen rady kraja Attica
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Posilnené partnerstvo v oblasti Európskeho výskumného priestoru pre excelentnosť a rast
	COM(2012) 392 final

Stanovisko Výboru regiónov – Európsky výskumný priestor

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

A. Hlavné posolstvá

1. víta iniciatívu Európskej komisie odpovedať na výzvu Rady a pripraviť rámec, ktorý má podporiť snahu o zaviesenie európskeho výskumného priestoru (EVP) do roku 2014.
2. Súhlasí so závermi zo zasadnutia Európskej rady z februára 2011 a marca 2012 v tom zmysle, že jestvuje naliehavá potreba zaviesť EVP do roku 2014.
3. Víta, že právne predpisy o vytvorení EVP sa môžu považovať za užitočné v čiastkových oblastiach [napr. koordinácia štátnych politík a politiky EÚ podľa článku 181 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a podpora opatrení na šírenie výsledkov výskumu podľa článku 180 v spojení s článkom 182 ods. 5 ZFEÚ].
4. Domnieva sa, že pri súčasnej hospodárskej kríze má zaviesenie EVP so zameraním na výskum a inovácie založené na výskume zásadný význam pre podporu hospodárskeho rastu, zamestnanosti, špičkovej vedeckej práce a súdržnosti regiónov a krajín.
5. Súhlasí s názorom, že poznatky sú menou nového hospodárstva. Súhlasí preto s tým, že výskumno-inovačné kapacity, ktoré majú svetovú úroveň a opierajú sa o silnú verejnú vedeckú základňu, sú rozhodujúce, ak sa má dosiahnuť hospodárske oživenie a ak si má Európa zabezpečiť postavenie svetového aktéra.
6. Zdôrazňuje, že vykonávanie programu Horizont 2020 a EVP musia byť väčšmi zamerané na každodennú prax a mať na ňu väčší dosah⁽¹⁾, čo znamená, že miestna a regionálna úroveň musí byť nabádaná, aby sa zaviazala k plneniu cieľov stratégie Európa 2020 a plne sa doňho zapájala.
7. Zdôrazňuje, že EVP zlepší náš život tým, že sa z Európy stane miesto, kde vedecký výskum, technologický rozvoj a inovácie prekvitajú a riešia hlavné problémy súčasnej doby. Na podporu zhodnocovania poznatkov je potrebné upevniť spoluprácu medzi vedeckou obcou, podnikmi a verejnou správou.
8. Súhlasí s tým, že je potrebné využiť potenciál excelentnosti všetkých regiónov a že sú nevyhnutné nové prístupy, ktoré regiónom a členským štátom s horšími výsledkami pomôžu dosiahnuť excelentnosť a inteligentnú regionálnu špecializáciu.
9. Zdôrazňuje, že zaviesenie EVP je potrebné na prekonanie roztrieštenosti výskumu v Európe a národných a inštitucionálnych prekážok. Táto roztrieštenosť nepochybne bráni Európe naplňať svoj výskumný a inovačný potenciál, za čo musia Európania ako daňovníci, spotrebitelia a občania zaplatiť vysokú cenu. Vzhľadom na to je teraz potrebné viac a cielenejšie konať.
10. Súhlasí s tým, že cieľom opatrení by malo byť zvýšenie konkurencie výskumných pracovníkov a výskumných organizácií, využívanie cezhraničných synergií medzi štátnymi a regionálnymi výskumnými systémami s uľahčením kariérneho postupu a mobility výskumných pracovníkov, a takisto voľná výmena poznatkov.
11. Je pevne presvedčený, že jedným z kľúčových cieľov EVP by malo byť obmedziť únik mozgov, hlavne z regiónov, ktoré vo výskume zaostávajú, a takisto zmenšiť veľké regionálne rozdiely vo výskumnej a inovačnej výkonnosti s cieľom dosiahnuť v celej Európe excelentnosť, ktorá zohľadňuje inovačný potenciál. Pritom je dôležité, aby výskumné a inovačné programy a národné a regionálne inovačné stratégie na seba navzájom nadväzovali.
12. Víta cieľ Európskej rady zlepšiť podmienky výskumu a vývoja a zvýšiť kombinované verejné a súkromné investície do výskumu a vývoja na 3 % HDP EÚ. Napriek tomu si treba uvedomiť, že v uvádzaní špičkových poznatkov na trh Európa ešte stále zaostáva za ostatnými časťami sveta, preto treba naďalej zdôrazňovať úlohu malých a stredných podnikov ako hybnej sily inovácie.
13. Je presvedčený, že nástroje súdržnosti by mohli prispieť k rozvoju excelentnosti a budovaniu kapacít podporou výskumno-inovačnej politiky v regiónoch, čo umožní postupný rozvoj excelentnosti, dovoľí týmto regiónom naplno sa zúčastňovať na EVP a mať prospech z finančných zdrojov spoločného strategického rámca.

⁽¹⁾ CdR 402/2011 fin.

14. Vyzýva Komisiu, aby spolu s Radou a Európskym parlamentom zabezpečila skutočné a účinné uplatňovanie programu Horizont 2020 tým, že vypracuje pravidlá a postupy, ktoré budú pre príjemcov podpory čo najjednoduchšie.

15. Uznáva, že priority EVP sú v oznámení dobre vymedzené a ich úplným splnením by sa do roku 2014 zlepšila výkonnosť a efektívnosť európskeho výskumu. Členské štáty, výskumné subjekty a ich európske organizácie a takisto Komisia by sa však mali plne a energicky zapojiť do upevňovania partnerstva, aby sa dosiahlo, že zavŕšením EVP sa do popredia dostane excelentnosť Európy, a to vďaka podpore efektívnosti, kvality a nových príležitostí založených na potrebách EÚ.

16. Žiada Európsku komisiu, aby zabezpečila súčinnosť a doplnkovosť programu Horizont 2020 a štrukturálnych fondov a vytvorila predpoklady na postupné dosiahnutie excelentnosti tých členských štátov a regiónov, ktoré majú horšiu výkonnosť a sú ohrozenejšie z hospodárskeho a sociálneho hľadiska, a to na základe ich silných stránok a s cieľom podstatne zvýšiť ich výskumnú a inovačnú kapacitu a prekonať inovačné rozdiely v Európe.

17. Vyzýva Komisiu, aby prípravou účinných nástrojov a podnetov podporila v rámci programu Horizont 2020 spoluprácu medzi regiónmi. V tejto súvislosti by miestne samosprávy a regionálne orgány mohli zohrávať podpornú a koordinačnú úlohu (vytváraním výskumno-inovačných sietí, poskytovaním technickej a administratívnej podpory, a takisto stimulovaním financovania zo súkromného sektora) zameranú na propagovanie výskumu a využívanie nadobudnutých poznatkov a inovácií.

18. Zdôrazňuje, že regióny potrebujú zlepšiť svoju pripravenosť využívať výsledky výskumu. Získané zručnosti, naučené postupy a vypracované nástroje by sa potom mali použiť na podnietenie využívania výsledkov výskumu v celoeurópskom meradle. To možno dosiahnuť iba intenzívnejšou súčinnosťou vo využívaní všetkých európskych nástrojov financovania, napríklad programu Horizont 2020, politiky súdržnosti, ako aj národných, regionálnych a miestnych zdrojov⁽²⁾. Spoločné využívanie zdrojov však nestačí. Okrem neho sú potrebné zmeny v prevádzkovej kultúre a administratívnych postupoch.

19. Vyzýva miestne a regionálne samosprávy, aby zlepšili spoluprácu medzi európskymi a/alebo regionálnymi a národnými organizáciami pri propagácii výskumu a inovácií, zaviedli zlepšenia, ktoré podporia prepojenie politik, účinnosť a efektívnosť riadenia a harmonizáciu postupov posilnením spoločných systémov riadenia, ktoré uľahčia prístup občanov k politikám a zvýšia ich spoločensko-hospodársky vplyv.

20. Je presvedčený, že miestne a regionálne samosprávy môžu, a aj by mali zohrávať významnú úlohu pri vývoji

inovatívnych produktov a služieb, a to podporou verejno-súkromných partnerstiev, pričom cieľom bude vytvorenie väčšieho počtu pracovných miest a miestny a/alebo regionálny rast pri súčasnom zlepšení operačnej kapacity a efektívnosti verejného a súkromného sektora.

21. Víta iniciatívy generálneho riaditeľstva pre výskum a inovácie a generálneho riaditeľstva pre regionálnu politiku uľahčujúce vytváranie regionálnych výskumných a inovačných sietí, ktoré by mohli byť podporované vysokými školami, rôznymi inštitúciami, verejnými orgánmi a súkromnými subjektmi.

22. Berie na vedomie, že od roku 2000 Komisia a členské štáty spolu pokročili smerom k vytvoreniu EVP, ale zdôrazňuje, že tento pokrok nebol rovnaký, pokiaľ ide o rôzne dimenzie EVP a jednotlivé členské štáty.

23. Navrhuje, aby sa regionálne organizácie a organizácie výskumných subjektov zapájali do vytvárania EVP tam, kde je to vhodné.

24. Vyzdvihuje významnú úlohu verejného sektora vo všeobecnosti, ako aj konkrétnejšie miestnych a regionálnych samospráv pri zblížovaní podnikov, vysokých škôl/výskumných ústavov a verejných inštitúcií (podľa metódy tzv. trojitej špirály) pri tvorbe a uplatňovaní EVP v praxi a konštatuje, že v oznámení Komisie sa úloha verejného sektora dostatočne nezohľadňuje.

25. Vyzýva Komisiu, členské štáty a výskumné subjekty, aby stanovili a uplatňovali vhodné podmienky na zvýšenie efektívnosti európskych výskumných systémov riešením kľúčových problémov týkajúcich sa napríklad medzinárodnej spolupráce a konkurencie, trhu práce pre výskumných pracovníkov, rovnosti žien a mužov a transferu vedeckých poznatkov. Zdá sa, že „podmienky“, ktoré stanovila Komisia, sú dostatočné na splnenie určených cieľov.

B. Efektívnejšie štátne výskumné systémy

26. Uznáva, že nedostatočná konkurencia v štátnych výskumných systémoch nevytvára tie správne podmienky na zlepšenie kvality vedeckej práce. Vzhľadom na to je obmedzená konkurencia výskumných ústavov a vysokých škôl príčinou nedostatočnej špecializácie.

27. Je presvedčený, že zlepšenie európskej základnej výkonnosti vo výskume, ktorá je poháňaná túžbou po poznatkoch, je nevyhnutné pre inovácie a prielomové riešenia potrebné na zvládnutie veľkých výziev. Európa musí cielene a strategicky investovať do základného výskumu, pričom hlavným výberovým kritériom má byť vedecká excelentnosť, čo vytvorí predpoklady nadobúdania a trvalého rozvoja zručností a znalostného potenciálu na miestnej a regionálnej úrovni.

⁽²⁾ CdR 402/2011 fin.

28. Súhlasí s tým, že členské štáty a regióny by mali podporovať konkurenčné financovanie prostredníctvom verejného obstarávania a inštitucionálneho partnerského hodnotenia ako jedného z hlavných spôsobov vynakladania štátnych a regionálnych finančných prostriedkov na výskum a inovácie. V istých prípadoch sa však pri poskytovaní finančných prostriedkov na podporu výskumu a inovácie regionálnym aktérom partnerské hodnotenie nezdá byť nevyhnutné.

29. Víta cieľ uvedený v zelenej knihe (zverejnenej Komisiou v roku 2011), ktorý spočíva v nájdení primeranej rovnováhy medzi inštitucionálnym a konkurenčným financovaním. V súlade so svojimi už skôr vyjadrenými názormi žiada, aby pokračovala diskusia o primeranej rovnováhe medzi inštitucionálnym a konkurenčným financovaním. Spôsob dosiahnutia tejto rovnováhy je veľmi dôležitý, pokiaľ ide o dynamiku systému a možnosti prevádzkovať rozličné výskumné ústavy.

30. Domnieva sa, že zvýšenie podielu základného financovania a inteligentná špecializácia umožnia, aby sa finančné prostriedky dostali aj malým, životaschopným výskumným spoločnostiam. Okrem veľkých subjektov a hlavných technologických programov nasmerovaných zhora nadol, ktoré poskytujú kritické množstvo, môžu aj malé vzdelávacie a výskumné spoločnosti zamerané len na jeden odbor generovať značnú konkurencieschopnosť a inováciu, keď účinne spolupracujú a vytvárajú siete na akademickej pôde a v multidisciplinárnom reťazci vysokých škôl a výskumných ústavov vo svojom domovskom meste či na medzinárodnej úrovni.

31. Zastáva názor, že je potrebné zvýšiť základné financovanie výskumných ústavov. Výbor vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa tejto otázke venovali a vypracovali model financovania výskumnej infraštruktúry, ktorý by zohľadňoval aj doplnkovosť štrukturálnych fondov. Pre výskumné spoločnosti predstavuje intenzívnejšie základné financovanie príležitosť spustiť výskumné projekty založené na prístupe zdola nahor, ktoré by vychádzali z ich vlastných strategických potrieb, pričom by prebiehala dynamická interakcia s regiónmi a mestami, v ktorých pôsobia.

32. Zdôrazňuje, že pri pridelovaní prostriedkov na výskumné a vývojové činnosti by sa ako hlavné výberové kritérium mala používať excelentnosť vo výskume a hlavné zásady medzinárodného partnerského hodnotenia.

33. Dospel k poznatku, že úspešné modely výskumu a inovácií z jednotlivých regiónov sa nedajú jednoducho skopírovať a preniesť na iné regióny. Po zohľadnení príslušných štrukturálnych, spoločenských a kultúrnych daností však môžu poslúžiť ako vzor na vytvorenie prispôbených modelov v iných regiónoch, vrátane regiónov s horšou výkonnosťou.

34. Potvrdzuje svoju podporu koordinácii regionálnych, štátnych a európskych výskumných programov a priorit,

zdôrazňuje zodpovednosť členských štátov a regionálnych a miestnych samospráv za vedu a výskum a naďalej odmieta výskumné programy a priority centralizované na európskej úrovni.

35. Vyzýva Komisiu, aby propagovala vzájomné vzdelávanie a výmenu osvedčených postupov a skúseností medzi členskými štátmi a organizáciami aktérov v tejto oblasti, ktoré sa týkajú odstránenia štátnych právnych a/alebo iných prekážok EVP, ktoré bránia v uplatňovaní priorit uvedených v oznámení. Takisto by bolo vhodné presadzovať spoločné smerovanie politiky v oblasti vedy v celej EÚ s cieľom stimulovať a uľahčovať spoločné kroky.

36. Vyzýva Komisiu, aby v súlade s cieľmi politiky súdržnosti podporila členské štáty a regióny vo využívaní štrukturálnych fondov pri budovaní výskumných kapacít a príprave špeciálnych inovačných stratégií založených na regionálnych schopnostiach a stratégií inteligentnej špecializácie, vrátane podpory spoločných výskumných programov.

37. V tejto súvislosti uznáva, že je dôležité nájsť oblasti, ktoré sú z hľadiska komparatívnych výhod najslubnejšie a ktoré by boli základom na definovanie stratégií inteligentnej regionálnej špecializácie⁽³⁾. EÚ by mala povzbudzovať regióny, aby sa stali priekopníkmi v inovácií v tých oblastiach, ktoré si zvolili, a aby spolupracovali prepojene s ostatnými regiónmi. Výbor regiónov chce upriamiť pozornosť na pokusy zamerané na to, aby sa prostredníctvom „inteligentnej špecializácie“ uprednostňovali tie regionálne a miestne samosprávy, ktoré už majú vedúce postavenie, kým iné oblasti by dostali len malú alebo žiadnu podporu. Z tohto dôvodu je potrebná európska mapa regiónov zobrazujúca ich inovačnú úroveň a oblasť ich špecializácie. Toto mapovanie sa potom môže využiť pri podpore spolupráce medzi regiónmi a na vytvorenie osobitných nástrojov podpory zaostávajúcich regiónov poskytovaním účelových finančných prostriedkov, ktoré by týmto regiónom pomohli dosiahnuť úroveň inovačne najrozvinutejších regiónov.

38. Súhlasí s tým, že je potrebné vytvoriť presnejší systém ukazovateľov a cieľov, ktorý bude okrem percenta výdavkov podnikov na výskum a vývoj zohľadňovať aj aspekty súvisiace so zvýšením konkurencieschopnosti a produktivity, inak povedané, súhrnný systém, ktorý bude merať efektívnosť výskumno-vývojových systémov a produktivitu inovácií⁽⁴⁾.

C. Optimálna nadnárodná spolupráca a súťaž

39. Zdôrazňuje, že EÚ musí urýchlene a jednotne konať, aby vyvinula také úsilie a taký vplyv, ktoré sú potrebné na zvládnutie veľkých výziev s obmedzenými verejnými finančnými prostriedkami určenými na výskum, ktoré má k dispozícii.

⁽³⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁴⁾ CdR 374/2010 fin.

40. Opakuje svoje presvedčenie, že lepšia koordinácia a spolupráca medzi členskými štátmi a regiónmi, i medzi regiónmi navzájom, môže mať synergické účinky, a teda môže byť prínosom pre EVP. Európske zoskupenia územnej spolupráce sú cenným nástrojom úspešnej územnej spolupráce, a to aj vo výskumno-inovačnej oblasti. Tým sa upevní konkurencieschopnosť Európy na celosvetovom trhu s poznatkami.

41. Zdôrazňuje, že pozornosť venovaná produkcii, šíreniu a využívaniu poznatkov by sa mala účinne usmerňovať, pričom sa vezmú do úvahy strategické záujmy verejných a súkromných subjektov, ktoré sa budú zapájať do prípravy strategických programov. Vyžaduje si to podporu medzinárodných sietí najlepších výskumných pracovníkov, aby sa títo mohli spojiť pri hľadaní odpovedí na veľké výzvy.

42. Zdôrazňuje, že je potrebná lepšia koordinácia a synergia miestnych, regionálnych, štátnych a európskych cezhraničných výskumných a inovačných stratégií rešpektujúca osobitosti rôznych súvislostí a zväčšujúca možnosti ich vzájomného dopĺňania a spolupráce.

43. Opakuje svoj názor, že je potrebná väčšia koordinácia medzi výskumom a priemyslom, aby regióny mohli dosiahnuť pokrok v inteligentnej špecializácii pri kľúčových podporných technológiách (ako sú nanotechnológie, mikro- a nanoelektronika, priemyselná biotechnológia, fotonika, moderné materiály a pokrokové výrobné technológie), a takisto propagácia medzinárodných sietí a zintenzívnená regionálna, medzištátna a celoeurópska spolupráca⁽⁵⁾. Takisto treba uľahčiť tvorbu stabilných pracovných miest, pri ktorých sa vyžaduje vysoká kvalifikácia pracovníkov.

44. Je za to, aby členské štáty a regióny podporovali a uplatňovali spoločné výskumné programy venované veľkým výzvam, vymieňali si informácie a osvedčené postupy v dohodnutých prioritných oblastiach a zabezpečili, že sa vyčlenia primerané štátne a regionálne zdroje financovania, ktoré budú strategicky nasmerované do týchto oblastí.

45. Je presvedčený, že by sa mali odstrániť právne a byrokratické prekážky cezhraničnej interoperability národných a medzinárodných programov, aby sa umožnilo spoločné financovanie výskumných projektov a výskumných infraštruktúr na regionálnej, štátnej alebo medzinárodnej úrovni.

46. Vyzýva Komisiu, aby účinne a efektívne podporovala členské štáty, regióny a organizácie financujúce výskum pri vykonávaní spoločných medzinárodných partnerských hodnotení a stanovovaní spoločných noriem financovania.

47. Vyzdvihuje, že špičkový výskum závisí od zariadení a výskumných infraštruktúr, vrátane elektronických infraštruktúr, ktoré sú na svetovej úrovni. Takéto výskumné infraštruktúry sú pre Európu veľmi dôležité, pretože môžu prilákať talenty

a stimulovať inovácie a podnikateľské príležitosti a pritom prispieť k tvorbe pracovných miest.

48. Uznáva kľúčovú úlohu výskumných infraštruktúr v inovačných systémoch založených na poznatkoch, pričom v tejto súvislosti víta novú koncepciu regionálnych partnerských zariadení a partnerstiev medzi výskumnými infraštruktúrami a uviedomuje si ich potenciál, pokiaľ ide o podporu vyváženejšieho rozvoja Európskeho výskumného priestoru tým, že zapoja menšie či menej skúsené krajiny a regióny do konkurencieschopného výskumu a uplatňovania inovácií⁽⁶⁾.

49. Domnieva sa, že by sa mali prijať účinné opatrenia, ktoré by nasmerovali program Horizont 2020 k reformám, ktoré Európa potrebuje. Kľúčový význam tu má prioritna „Spoločenské výzvy“, v ktorej by sa mal klásť dôraz na kombinovanie najlepších európskych poznatkov v projektoch veľkého rozsahu zameraných na spoločnú tvorbu, ktoré Európe umožnia vykonať veľké systémové zmeny v obnove štruktúry, presahujúce tradičné hranice. Výskum zameraný na jednotlivé disciplíny nestačí na to, aby vytváral poznatky na riešenie hlavných spoločenských výziev. Zameranie by sa malo presmerovať na multidisciplinárne činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií prinášajúce koncepcie a zložky, ktoré sú v rámci týchto systémových zmien v obnove štruktúry potrebné. Stredobodom výskumu sú pokusy a pilotné projekty. Dobrým príkladom je široké pole pôsobnosti iniciatívy „Inteligentné mesto“. Jednou zo zásadných súčastí tejto činnosti je evolutívnosť výsledkov v iných podmienkach v rámci celej Európy⁽⁷⁾.

50. Podporuje záväzok iniciatívy Inovácia v Únii, že členské štáty spolu s Európskou komisiou do roku 2015 dokončia alebo spustia 60 % prioritných európskych infraštruktúr, ktoré sú v súčasnosti určené v pláne Európskeho strategického fóra o výskumných infraštruktúrach (ESFRI).

51. Odporúča, aby členské štáty zabezpečili finančné záväzky týkajúce sa budovania a prevádzky výskumných infraštruktúr plánu ESFRI a podporovali vývoj regionálnych partnerských zariadení, najmä pri vypracúvaní štátnych plánov a operačných programov na budúce obdobie programovania.

52. Vyzýva Komisiu, aby prostredníctvom programu Horizont 2020 účinne podporila prístup k výskumným infraštruktúram, ako aj prebiehajúcu celkovú integráciu výskumných infraštruktúr celoeurópskeho významu, a nielen tých, ktoré získali štatút Konzorcia pre európsku výskumnú infraštruktúru (ERIC).

53. Navrhuje, aby Komisia podľa možnosti prispievala na prevádzkové náklady výskumných infraštruktúr cez zdroje financovania, napríklad cez štrukturálne fondy.

⁽⁵⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽⁶⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁷⁾ CdR 402/2011 fin.

54. Vyzýva štátne a regionálne orgány, aby plány výskumných infraštruktúr prepojili s plánom ESFRI a stratégiami inteligentnej špecializácie výskumu a inovačných programov spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov, čím sa zlepšia možnosti menej zvýhodnených regiónov stať sa lokalitou pre výskumné infraštruktúry celoeurópskeho a medzinárodného významu a zúčastňovať sa na nich.

55. Domnieva sa, že Európska komisia by mala spolupracovať s ESFRI pri stanovovaní priorít plnenia plánu ESFRI a pri vydávaní odporúčaní a usmernení členským štátom na prekonávanie právnych, finančných alebo technických prekážok jeho plnenia.

D. Otvorený trh práce pre výskumných pracovníkov

56. Uznáva, že prekážky medzi rôznymi národnými trhami práce pre výskumných pracovníkov sú spôsobené hlavne rozdielnym prístupom k náboru pracovníkov, nezávislosti ústavov, rozdielmi v prístupe k obsahu stratégií ľudských zdrojov a v podpore mobility výskumných pracovníkov, a taktiež nepríaznivými pracovnými podmienkami pre mladých výskumných pracovníkov a výskumných pracovníkov z krajín mimo EÚ.

57. Pripomína, že kvôli pretrvávajúcej hospodárskej kríze stratili už tisíce pracovníkov v členských štátoch EÚ svoje pracovné miesta⁽⁸⁾, pričom dokonca išlo aj o vysoko kvalifikovaných výskumných pracovníkov hlavne z výskumno-vývojových oddelení priemyselných podnikov. V dôsledku vzniku nových trhov a presunu podnikov do krajín s lacnou výrobou sa tento účinok ešte zosilňuje. Zlepšovanie zručností všetkých zamestnancov a ich zosúladenie s potrebami trhu práce je bezpodmienečne nutné⁽⁹⁾.

58. Je presvedčený, že je rozhodujúce odstrániť právne a iné prekážky otvoreného, transparentného a zásluhovo založeného náboru výskumných pracovníkov, cezhraničnej dostupnosti a prenosnosti štátnych grantov.

59. Je za to, aby výskumné organizácie všetky voľné miesta zverejňovali s použitím spoločných profilov vytvorených v európskom rámci pre kariéry vo výskume, a potom miesta výskumných pracovníkov obsadzovali podľa otvorených a transparentných postupov aj občanmi štátov, ktoré nie sú členmi EÚ. Pracovné miesta by mali zverejňovať aj na portáli EurAxess (<http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/lobs/index>).

60. Zdôrazňuje, že osobitne sa treba sústrediť na mobilitu výskumných pracovníkov v Európe a žiada uplatniť konkrétne opatrenia na odstránenie prekážok mobility (napríklad prenosnosť dôchodkových nárokov a záruky sociálneho zabezpečenia, vzájomné uznávanie odborných kvalifikácií, opatrenia na zosúladenie rodinného a pracovného života), ktoré uľahčia mobilitu európskych výskumných pracovníkov a zatraktívnia vyhladky na výskumnú kariéru v EÚ.

61. Víta iniciatívy Komisie na odstraňovanie prekážok v sociálnom zabezpečení výskumných pracovníkov v EÚ a ďalšie uľahčovanie vstupu výskumných pracovníkov z krajín mimo EÚ.

62. Opakovane pripomína potrebu získavať špičkových vedeckých pracovníkov z krajín mimo Európy, a preto zdôrazňuje úlohu programov mobility EÚ, napríklad programu Marie Curie, a víta opatrenia, ktoré boli v niektorých regiónoch prijaté alebo budú vykonané na podporu návratu vedecko-výskumných pracovníkov.

63. nabáda miestne a regionálne samosprávy, aby urobili všetky opatrenia, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu mobility vo všetkých oblastiach, hlavne medzi priemyslom a akademickým svetom. Veľmi dôležitá je úzka celoeurópska spolupráca vysokých škôl, podnikov a výskumných ústavov, do ktorej sa zapoja kľúčoví politickí aktéri a správne orgány na miestnej, regionálnej a štátnej úrovni formou tzv. koncepcie trojitej špirály.

64. Zdôrazňuje potrebu nabádať mladých ľudí, aby skúsili profesionálnu kariéru vo výskumných a inovačných činnostiach, podporovať mladých podnikateľov prispievajúcich k výskumným, vývojovým a inovačným činnostiam a využívať ich výsledky v ich miestnych a regionálnych spoločnostiach.

65. Zdôrazňuje naliehavú potrebu vzdelávať a vyškoliť ľudí a vytvárať priaznivé a atraktívne podmienky na prácu v priemysle založenom na poznatkoch, a to vzhľadom na problémy so zaplňaním pracovných miest v oblastiach so strategickým významom pre budúcnosť, ako je výskum a veda, inžinierstvo, zdravie alebo matematika⁽¹⁰⁾. Aj zručnosti, kvalifikácia a poznatky pracovníkov by sa mali neustále aktualizovať a zameriavať na požiadavky nových sektorov a technológií, a to nielen v záujme priemyslu, ale aj preto, aby sa pracovníci, ktorí stratili zamestnanie, mohli rýchle prispôbiť novým odvetviám a technológiám.

66. Zdôrazňuje potrebu zabezpečiť okrem podpory špičkovosti a najlepších výkonov aj dobré vzdelanie a odbornú prípravu pre ľudí v každom regióne ako základ individuálneho a spoločenského blahobytu a inovačnej schopnosti regiónov⁽¹¹⁾.

67. Odporúča, aby Európska komisia zriadila on-line portál na výmenu príkladov osvedčených postupov používaných na miestnej a regionálnej úrovni pri začleňovaní mladých do trhu práce⁽¹²⁾, a to aj vo výskumných a inovačných odvetviach.

E. Rodová rovnosť a uplatňovanie rodového hľadiska v oblasti výskumu

68. Uznáva, že doterajší pokrok v otázkach rovnosti pohlaví je obmedzený, a konštatuje, že iba v niekoľkých členských štátoch a výskumných ústavoch sa uplatňuje taká politika, ktorá umožňuje profitovať z talentov vedeckých pracovníčok a zo začlenenia otázky rovnosti pohlaví do výskumných súvislostí. Zdá sa, že začleňovanie otázky rovnosti pohlaví do koncipovania, vyhodnocovania a vykonávania výskumných činností je ešte stále obmedzené.

⁽⁸⁾ CdR 85/2009 fin a CdR 373/2010 fin.

⁽⁹⁾ CdR 85/2009 fin a CdR 373/2010 fin.

⁽¹⁰⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽¹¹⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽¹²⁾ CdR 292/2010 fin.

69. Zdôrazňuje potrebu odstrániť prekážky nábora a udržania výskumných pracovníkov a prekážky v ich kariérnom postupe, riešiť nerovnováhu v zastúpení žien a mužov a venovať otázky rovnosti pohlaví priestor vo výskumných programoch.

70. Je za to, aby sa v programe Horizont 2020 otázka rovnosti pohlaví začlenila do všetkých programov a projektov hneď od ich počiatku.

71. Víta iniciatívu Komisie navrhnuť v roku 2013 odporúčania členským štátom s všeobecnými usmerneniami o inštitucionálnych zmenách s cieľom podporiť rovnosť žien a mužov na vysokých školách a vo výskumných inštitúciách.

72. Navrhuje, aby Komisia vytvorila interdisciplinárny výbor, ktorý bude monitorovať zastúpenie výskumných pracovníkov v činnostiach súvisiacich s EVP a programom Horizont 2020 a dávať k tomuto zastúpeniu odporúčania.

F. Optimálna výmena vedeckých poznatkov, prístup k nim a ich prenos

73. Poznomenáva, že členské štáty vykazujú rôzne stupne pokroku v podpore politiky otvoreného prístupu, ktorá by mohla pomôcť zmenšiť rozdiely v informovanosti. Okrem toho je transfer poznatkov medzi verejnými výskumnými ústavmi a súkromným sektorom stále nedostatočný a ovplyvňuje akosť výskumnej práce a ekonomických výsledkov odvíjajúcich sa od vedecko-výskumnej činnosti.

74. Zdôrazňuje, že dostupnosť poznatkov a ich transfer v rámci výskumných ústavov a medzi nimi by sa mali intenzívne podporovať, pretože zohrávajú ústrednú úlohu v základnom výskume a pri inováciách.

75. Podčiarkuje, že koncepcia otvoreného prístupu k výsledkom a údajom pochádzajúcim z výskumu financovaného z verejných zdrojov je základným kameňom vytvorenia EVP, ktorým sa má zabezpečiť, že výskumní pracovníci sa budú môcť oprieť o doterajšie poznatky a že budú môcť hodnotiť nové zistenia a zabrániť zdvojovaniu výskumného úsilia.

76. Zdôrazňuje, aká dôležitá je koordinácia a zosúladenie opatrení politiky dostupnosti vedeckých informácií a ich uchovávaní spojená s tým, že sa vo verejnom výskume bude podporovať transfer poznatkov medzi verejným a súkromným sektorom prostredníctvom národných stratégií.

77. Vyzdvihuje potrebu optimálnej interakcie, prepojení a strategického partnerstva medzi vysokými školami a priemyslom a potrebu vypracovať spoločné kooperačné výskumné programy, aby sa zmaximalizovalo využívanie výsledkov výskumu a ich vplyv na inovácie a zvládanie veľkých výziev.

78. Je za to, aby sa otvorený prístup k vedeckým publikáciami ustanovil ako všeobecné pravidlo všetkých projektov financovaných zo zdrojov EÚ v rámci programu Horizont 2020 a aby Komisia pokračovala vo financovaní projektov

súvisiacich s otvoreným prístupom. Treba zabezpečiť, aby sa pritom plne brali do úvahy záujmy vedeckých pracovníkov a podnikov v oblasti práv duševného vlastníctva a užívacích práv.

79. Navrhuje, aby sa začalo s činnosťami zvyšujúcimi povedomie zainteresovaných strán o otvorenom prístupe a elektronickom šírení vedeckých informácií (e-Science). Komisia by v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami mala pracovať na príprave vzorov dohôd o konzorciách, aby sa zlepšil transfer poznatkov.

G. Kroky na dosiahnutie úspechu EVP a na jeho završenie

80. Zdôrazňuje, že členské štáty a regióny musia vykonať potrebné štátne a regionálne reformy a vytvoriť podmienky potrebné na dokončenie EVP. Musia takisto podporiť vykonávanie týchto reforiem uľahčovaním činností, za ktoré nesú zodpovednosť organizácie financovania výskumu a výskumné organizácie.

81. Navrhuje, aby sa v regiónoch vytvorili siete partnerstiev podľa koncepcie trojitej špirály, ktoré budú spolupracovať pri koordinácii činnosti, a podčiarkuje význam výmeny osvedčených postupov, vrátane stratégií inteligentnej špecializácie zavedením katedier EVP do regionálnych výskumno-inovačných systémov a podporou medzinárodných sietí spojených s určitými regionálnymi kompetenciami.

82. Zdôrazňuje, že členské štáty, Komisia a výskumné subjekty musia sledovať a vyhodnocovať pokrok v implementácii činnosti EVP určenej v oznámení. V tejto súvislosti víta, že Komisia vyvinie ohlásený mechanizmus monitorovania EVP. Žiada Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi zabezpečila, že príprava ohláseného mechanizmu monitorovania EVP a výber ukazovateľov budú transparentné. Výber a počet ukazovateľov by mal byť obmedzený na minimum, ktoré je nevyhnutné na posúdenie dosiahnutého pokroku pri realizácii EVP. Pri výbere údajov poskytovaných výskumnými a akademickými organizáciami by sa mali využiť zavedené postupy spolupráce s Eurostatom, národnými štatistickými úradmi a miestnymi orgánmi (napr. ministerstvami).

83. Víta snahy o zjednodušenie postupov, ako aj uverejnenie praktického sprievodcu možnosťami získania finančných prostriedkov z EÚ⁽¹³⁾. Osobitne si cení aktuálne úsilie smerujúce k tomu, aby sa mohli rôzne štádiá projektu financovať z rôznych programov s ďalšou perspektívou. Výbor by privítal, ak by sa z tejto príručky vyvinula komplexná, no prístupná digitálna brána k informáciám a zdrojom týkajúcim sa relevantných výskumných a inovačných programov⁽¹⁴⁾.

84. Vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že program Horizont 2020 prispeje ku konsolidácii dokončenia a fungovania EVP, a to podporou činností súvisiacich s kariérou a mobilitou výskumných pracovníkov, výskumnými infraštruktúrami, otázkou rovnosti pohlaví, cezhraničnou spoluprácou, otvoreným prístupom a prenosom poznatkov.

⁽¹³⁾ CdR 67/2011 fin, CdR 373/2010 fin, CdR 230/2010 fin.

⁽¹⁴⁾ CdR 373/2010 fin.

85. Víta zámer Komisie, aby sa od roku 2014 Rade a Európskemu parlamentu každoročne predkladalo kompletne posúdenie dosiahnutého pokroku.
86. Žiada, aby Európska komisia zasielala Výboru regiónov správu o pokroku dosiahnutom vo vytváraní EVP.

V Bruseli 31. januára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko Výboru regiónov „Stratégia EÚ na roky 2012 – 2016 zameraná na odstránenie obchodovania s ľuďmi“

(2013/C 62/05)

VÝBOR REGIÓNOV

- súhlasí s tým, že uskutočňovanie stratégie si bude vyžadovať koherentný a multidisciplinárny prístup, ktorý predpokladá účasť najrôznejších aktérov, o. i. verejnej správy na jednotlivých úrovniach, orgánov činných v trestnom konaní, pracovníkov verejnej služby, občianskej spoločnosti a dobrovoľníckych organizácií. Zemepisná blízkosť niektorých miest a regiónov k miestam vstupu obetí obchodovania s ľuďmi na územie krajiny, resp. k miestam, na ktorých dochádza k vykorisťovaniu, zlepšuje možnosti identifikovať obeť a pomáhať im a začať osvetové iniciatívy v úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou, čo by zase priamo prospelo obetiam a všeobecne spoločnosti;
- poukazuje na to, že Komisia by mala vo svojej ďalšej práci jasnejšie vyzdvihnúť a šíriť rôzne opatrenia, ktorých cieľom je obmedziť dopyt, a žiada ju, aby jednoznačnejšie rozlišovala medzi jednotlivými druhmi dopytu, pri ktorých môže ísť o vykorisťovanie pracovnej sily, sexuálne vykorisťovanie alebo sexuálne vykorisťovanie detí;
- je presvedčený, že miestne a regionálne orgány majú lepšie predpoklady na to, aby rozpoznali príznaky, či je niekto obeťou obchodovania s ľuďmi, než centrálné alebo celoštátne orgány. Preto by poslúžilo veci, keby bol výbor zapojený do vypracovania usmernení na identifikáciu obetí a ochranu detí;
- zdôrazňuje, že účinnosť multidisciplinárneho prístupu, ktorý Komisia plánuje použiť pri uskutočňovaní stratégie, vo veľkej miere závisí od aktívnej účasti aktérov na miestnej a regionálnej úrovni;
- ako zástupca miestnych a regionálnych samospráv by sa chcel podieľať na činnosti platformy občianskej spoločnosti a platformy súkromného sektora a zamestnávateľov;
- víta návrh prehlbovať poznatky o rodovom hľadisku obchodovania s ľuďmi a poznatky ohrozených skupín, ale zároveň vyzýva Komisiu, aby sa vo vzťahu k obetiam nesústredila iba na rodové hľadisko, ale aby tiež zohľadnila, že pokiaľ ide o otázku dopytu, existujú medzi pohlaviami výrazné rozdiely.

Spravodajkyňa	Jelena DRENJANIN (SE/EES), členka obecného zastupiteľstva Huddinge
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Stratégia EÚ na roky 2012 – 2016 zameraná na odstránenie obchodovania s ľuďmi
	COM(2012) 286 final

Stanovisko Výboru regiónov – Stratégia EÚ na roky 2012 – 2016 zameraná na odstránenie obchodovania s ľuďmi

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. víta oznámenie Komisie, ako aj snahu nedávno vymenovanvej koordinátorky EÚ na boj proti obchodovaniu s ľuďmi.

2. Berie s potešením na vedomie, že Komisia v tejto stratégii splnila jeho predchádzajúcu výzvu, aby vypracovala osobitné akčné plány na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a aby sa tento boj stal súčasťou vzťahov s tretími krajinami.

3. Považuje uskutočňovanie smernice 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ako aj Palermský protokol OSN týkajúci sa obchodovania s ľuďmi a Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi za rozhodujúce kroky v úsilí o intenzívnejšiu medzinárodnú spoluprácu v tejto oblasti. Vyzýva preto Komisiu, aby naďalej vplývala na členské štáty, aby čo najskôr implementovali a ratifikovali tieto dôležité medzinárodné dohody.

4. Súhlasí s tým, že uskutočňovanie stratégie si bude vyžadovať koherentný a multidisciplinárny prístup, ktorý predpokladá účasť najrôznejších aktérov, o. i. verejnej správy na jednotlivých úrovniach, orgánov činných v trestnom konaní, pracovníkov verejnej služby, občianskej spoločnosti a dobrovoľníckych organizácií. Miestne a regionálne orgány však nie sú v oznámení nijak podstatne spomenuté napriek veľkému významu, ktorý už majú, a ich potenciálnemu príspevku pri predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi, boji proti nemu a pri podpore a ochrane obetí. Miestne a regionálne orgány sú najvhodnejšími subjektmi na to, aby sa mohli zaoberať obavami občanov a obyvateľov, a okrem toho môžu vymedziť a stanoviť riešenia a na mieru šité stratégie prispôsobené miestnym danostiam. Pri identifikácii obetí, oznamovaní zneužívania a zvyšovaní povedomia môže príspevok miestnych a regionálnych orgánov podstatne zvýšiť účinnosť plánovaných opatrení. Zemepisná blízkosť niektorých miest a regiónov k miestam vstupu obetí obchodovania s ľuďmi na územie krajiny, resp. k miestam, na

ktorých dochádza k vykorisťovaniu, zlepšuje možnosti identifikovať obeť a pomáhať im a začať osvetové iniciatívy v úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou, čo by zase priamo prospelo obetiam a všeobecne spoločnosti.

5. Vyslovuje obavu, že v stratégii sa na viacerých miestach nerozlišuje medzi obchodovaním s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania a obchodovaním s ľuďmi na iné účely. Je pravda, že príčiny v krajinách pôvodu (chudoba, vylúčenie, chýbajúce vzdelanie atď.) a potreba prijať nápravné opatrenia sú často rovnaké. Pokiaľ však ide o opatrenia na zníženie dopytu v cieľových krajinách, je potrebné rozlišovať medzi obchodovaním s ľuďmi na účely vykorisťovania pracovnej sily, obchodovaním s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania a obchodovaním s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania detí. Obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania (ktoré je podľa Komisie zďaleka najrozšírenejším druhom obchodovania s ľuďmi) má rodové hľadisko, ktoré v podstate vychádza z nerovnosti pohlaví. Je potrebné zohľadniť aj nárast obchodovania s ľuďmi na účely vykorisťovania pracovnej sily. Výbor regiónov vyzýva Komisiu, **aby jasnejšie vyzdvihla tento rozdiel a zodpovedajúco prispôsobila navrhované protiopatrenia** (pozri bod 13 ďalej v texte).

Všeobecný postoj Výboru regiónov k piatim prioritám oznámenia

a. *Identifikácia a ochrana obetí obchodovania s ľuďmi a pomoc týmto obetiam*

6. Uznáva, že miestne a regionálne orgány sa často zúčastňujú na mechanizmoch pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi, keď k tomuto obchodovaniu dochádza v členskom štáte (v rôznej miere, podľa vnútroštátneho rozdelenia právomocí). Toto by sa malo do stratégie jasnejšie premietnuť tak, že sa výslovne uvedie, že mechanizmy by sa mali vypracovať **po konzultácii so zodpovednými miestnymi a regionálnymi orgánmi v príslušnom členskom štáte**. Súčasné znenie, že tieto mechanizmy by mali „zahŕňať všetky relevantné verejné orgány a občiansku spoločnosť“, nie je dosť jednoznačné.

7. Ak sú za mechanizmy účinnej spolupráce pri pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi zodpovedné miestne a regionálne orgány, nabáda členské štáty, aby **miestnej úrovni pridelili zodpovedajúce finančné prostriedky**.

8. Víta plán Komisie vyvinúť model nadnárodného mechanizmu účinnej spolupráce pri pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi v EÚ. **Výbor regiónov by sa mohol prospešne zapojiť do konzultácií o tomto mechanizme**, a to podporou výmeny osvedčených postupov a využívaním prípadných existujúcich sietí spolupráce.

9. Je presvedčený, že miestne a regionálne orgány majú lepšie predpoklady na to, aby rozpoznali príznaky, či je niekto obeťou obchodovania s ľuďmi, než centrálna alebo celoštátne orgány. **Preto by poslúžilo veci, keby bol výbor zapojený do vypracovania usmernení na identifikáciu obetí a ochranu detí**. Osobitnú pozornosť treba venovať zdravotníctvu, pretože niekedy ako prvé príde do styku s obeťami.

10. Miestne a regionálne orgány môžu aktívne a účinne informovať o právach obetí. V mestách a regiónoch EÚ sa uskutočnilo viacero úspešných projektov, ktoré ukázali, že šírenie informácií na miestnej úrovni môže byť veľmi účinné, napr. rozdávaním brožúr a usporadúvaním informačných kampaní. **Výbor regiónov vyzýva Komisiu, aby to zohľadnila, a praje si, aby sa v stratégii zdôraznil miestny rozmer**, napr. v opatrení 4 v prioritě A.

b. Zintenzívnenie predchádzania obchodovaniu s ľuďmi

11. Pripomína, že smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania obsahuje ustanovenie, že členské štáty prijímajú vhodné opatrenia pôsobiace proti dopytu a znižujúce dopyt, ktorý stimuluje všetky formy vykorisťovania súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi. Pritom by sa malo zväziť, či by sa nemali prijať opatrenia na to, aby sa za trestný čin považovalo využívanie služieb osoby, o ktorej je známe, že je obeťou obchodovania s ľuďmi. **V tejto súvislosti by Komisia mala vo svojej ďalšej práci jasnejšie vyzdvihnúť a šíriť rôzne opatrenia, ktorých cieľom je obmedziť dopyt**. Môže tu využiť opatrenia v oblasti výskumu, vzdelávania a informácií s cieľom zvýšiť povedomie verejnosti o faktoroch, ktoré môžu prispieť k rôznym formám obchodovania s ľuďmi. V súvislosti s bojom proti vykorisťovaniu pracovnej sily môže ako dobrý príklad slúžiť kampaň Medzinárodnej organizácie pre migráciu „Buy Responsibly“ (Nakupujte zodpovedne). Ďalším opatrením, ktoré niektoré členské štáty prijali, resp. ich zvažujú prijať, je zákaz využívania sexuálnych služieb, o. i. s cieľom zabrániť, aby prostitúcia bola podnetom na obchodovanie s ľuďmi.

12. Výbor regiónov vyjadruje poľutovanie nad tým, že odkaz v opatrení 1 (Porozumenie dopytu a jeho znižovanie) priority B na kampaň Medzinárodnej organizácie pre migráciu „Buy Responsibly“ (Nakupujte zodpovedne) je nevhodný a mohol by sa nesprávne interpretovať tak, že ženy a deti treba považovať za obchodný tovar, ktorý treba nakupovať zodpovedne. Keďže to sotva mohlo byť zámerom, malo by sa znenie preformulovať.

13. Žiada Komisiu, aby jednoznačnejšie rozlišovala medzi jednotlivými druhmi dopytu, pri ktorých môže ísť o vykorisťovanie pracovnej sily, sexuálne vykorisťovanie alebo sexuálne vykorisťovanie detí. Rozlíšenie by sa mohlo dosiahnuť napríklad tým, že sa opatrenie 1 priority B rozdelí na samostatné časti a že sa zodpovedajúco upraví opatrenia na zníženie dopytu.

14. Vyzýva miestne a regionálne orgány, aby svoje schopnosti v oblasti identifikácie obetí obchodovania s ľuďmi a pomoci týmto obetiam ďalej rozvíjali, a tak mohli pri práci na pomoc obetiam zohrávať ešte jednoznačnejšiu úlohu.

15. Navrhuje, aby miestne a regionálne orgány na území svojej pôsobnosti upozorňovali na problém obchodovania s ľuďmi tým, že prispievajú k zvýšeniu povedomia na miestnej úrovni prostredníctvom informačných materiálov, podujatí a školení pre miestne obyvateľstvo a pracovníkov miestnych sociálnych služieb atď. Skupiny miestnych obyvateľov a občianskej spoločnosti by mohli spolupracovať s (miestnou) políciou, miestnymi orgánmi a ostatnými zúčastnenými stranami s cieľom identifikovať model obchodovania s ľuďmi na príslušnom území a vypracovať akčné plány prevencie a odstránenia obchodovania s ľuďmi. **Komisia by v stratégii mala členské štáty jasne vyzvať na podporu takejto spolupráce**.

16. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne iniciatívy na podporu rastu a zamestnanosti v krajinách pôvodu môžu prispieť k zabráňovaniu obchodu s ľuďmi. Toto je ďalší dôvod, prečo by sa miestne a regionálne orgány mali vyzdvihnúť ako významní účastníci ďalšej práce.

17. Žiada, aby by sa mohol podieľať na hodnotení iniciatív v oblasti prevencie, ako aj na vypracovaní usmernení pre celú EÚ týkajúcich sa budúcich preventívnych opatrení a informačných kampaní zohľadňujúcich rovnosť žien a mužov.

18. Vyzýva Komisiu, aby pri vypracúvaní opatrení zameraných na zvyšovanie povedomia v celej EÚ **zohľadnila príslušné poznatky mnohých miestnych orgánov a dobrovoľníckych organizácií** a spolupracovala s nimi pri tejto činnosti.

c. Zintenzívnenie stíhania obchodníkov s ľuďmi

19. Zdôrazňuje, že miestna polícia pozná pomery vo svojom rajóne najlepšie, a preto môže v mnohom prispieť k odhaleniu obchodovania s ľuďmi, objasneniu pozadia takýchto trestných činov atď. S ohľadom na zásadu subsidiarity vyzýva členské štáty, aby zväzili možnosť poskytnúť miestnym orgánom činným v trestnom konaní prístup do databáz a ku školeniam v oblasti odhaľovania takýchto trestných činov a dať im príslušné právomoci.

20. Vyzýva členské štáty, aby sa na štátne špeciálne jednotky nepreniesli všetky zodpovednosti a právomoci. V súlade so smernicou 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí tohto obchodovania **musia mať poznatky o trestných činoch spojených s obchodovaním s ľuďmi a rozoznávaním jeho príznakov všetci príslušníci polície, aj tí na najnižšom stupni, ako aj iní štátni úradníci, pretože na tejto úrovni dochádza ku kontaktu s obeťami.** To by samozrejme nemalo brániť tomu, aby sa súčasne vytvorili štátne multidisciplinárne jednotky presadzovania práva.

21. Navrhuje, aby Komisia v plánovanom opatrení 1 (Zriadenie vnútroštátnych multidisciplinárnych jednotiek presadzovania práva) priority C vyzvala členské štáty, aby **zapojili pracovníkov miestnych a regionálnych orgánov do štátnych multidisciplinárnych jednotiek presadzovania práva,** ktoré sa majú podľa stratégie vytvoriť. Tiež vyzýva na posilnenie spolupráce medzi partnermi na miestnej úrovni a medzi regionálnymi policajnými zložkami v jednotlivých členských štátoch EÚ pri zaškoľovaní príslušníkov miestnych policajných zložiek, najmä v tých regiónoch, kde sa obchodovanie s ľuďmi často objavuje, pri oznamovaní prípadov obchodovania s ľuďmi a pri boji proti nemu. Bolo by vhodné aktívne zapojiť miestne a regionálne orgány alebo zástupcov ich záujmov na štátnej (alebo regionálnej) úrovni do konzultácií ešte pred zriadením takýchto jednotiek, a to v neposlednom rade preto, lebo by sa okrem iného vytvorili komunikačné kanály medzi miestnou, regionálnou a štátnou úrovňou.

22. Aby sa predišlo akejkoľvek duplicitnej práci, chcel by pripomenúť činnosť Stáleho výboru pre operačnú spoluprácu v oblasti vnútornej bezpečnosti (COSI). Jednou z ôsmich priorít tohto výboru je spoločný boj členských štátov EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi, na čo bol vytvorený osobitný postup s jasnými cieľmi, konkrétnou realizáciou a požiadavkami ďalšieho sledovania⁽¹⁾. Táto práca sa krátko spomína v opatrení 1 priority C, zo znenia však nevyplýva, v akom vzťahu je stratégia Komisie k prácam COSI.

d. *Posilnenie koordinácie a spolupráce medzi kľúčovými aktérmi a posilnenie súdržnosti politík*

23. Zdôrazňuje, že účinnosť multidisciplinárneho prístupu, ktorý Komisia plánuje použiť pri uskutočňovaní stratégie, vo veľkej miere závisí od aktívnej účasti aktérov na miestnej a regionálnej úrovni.

24. Chce prispieť k integrácii boja proti obchodovaniu s ľuďmi do zahraničnopolitických aktivít EÚ. Obchodovanie s ľuďmi je dôležitou témou politiky rozšírenia a susedskej politiky EÚ, a **výbor by sa preto mohol zasadiť o to, aby sa príslušné otázky prerokovali v zmiešaných poradných výboroch** a pracovných skupinách s krajinami zahrnutými do prípravy rozšírenia resp. v rámci ARLEM a CORLEAP.

25. Ako zástupca miestnych a regionálnych samospráv by sa chcel podieľať na činnosti **platformy občianskej spoločnosti a platformy súkromného sektora a zamestnávateľov**, ktoré sa v stratégii navrhujú.

e. *Zlepšovanie poznatkov o účinných reakciách na problémy objavujúce sa v súvislosti so všetkými formami obchodovania s ľuďmi.*

26. **Víta návrh prehlbovať poznatky o rodovom hľadisku** obchodovania s ľuďmi a poznatky ohrozených skupín. Takéto poznatky by boli pre miestne a regionálne orgány a ich pracovníkov veľmi užitočné, pretože sa často ako prví stretávajú s obchodovaním s ľuďmi a so starostlivosťou o obeť tohto obchodovania.

27. Vyzýva Komisiu, aby **sa vo vzťahu k obeťami nesústredila iba na rodové hľadisko, ale aby tiež zohľadnila, že pokiaľ ide o otázku dopytu, existujú medzi pohlaviami výrazné rozdiely.** Dopyt po sexuálnych službách, ktoré sú najsilnejšou motiváciou pre osoby obchodujúce s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania, pochádza hlavne od mužov. Táto nerovnosť medzi pohlaviami sa musí zohľadniť v úsilí o rozšírenie poznatkov o rodovom hľadisku obchodovania s ľuďmi.

V Bruseli 31. januára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽¹⁾ Cyklus politik EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti.

Stanovisko Výboru regiónov „Posilňovanie občianstva Únie: podpora volebného práva občanov EÚ“

(2013/C 62/06)

VÝBOR REGIÓNOV

- zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa občania EÚ aktívne zapájali do demokratického života Európskej únie, a to predovšetkým tiež v krajine svojho bydliska. Občianstvo Únie prispieva zapojením občanov do procesu európskej integrácie a politického života v krajine ich bydliska k budovaniu európskej demokracie;
- poukazuje na to, že pocit spolupatričnosti má dôležitú úlohu pritom, aby sa Európska únia stala pre svojich občanov zrozumiteľnou, a preto je dôležité posilňovať tento pocit a vedomie zodpovednosti občanov. Zbližovanie občanov s Európskou úniou pomocou dostupných nástrojov a opatrení je trvalou úlohou;
- zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy hrajú dôležitú úlohu pri podpore a posilňovaní porozumenia občianstvu Únie a práv, ktoré z neho vyplývajú, pretože sú najbližšie k obyvateľom Európskej únie, a teda môžu najviac prispieť k posilňovaniu participatívnej demokracie a k lepšiemu pochopeniu výhod vyplývajúcich z európskej integrácie;
- v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2014 vyzdvihuje, že je mimoriadne dôležité zvýšiť informovanosť o právach občanov Únie, ako aj o práve voliť v členskom štáte, v ktorom má občan svoje bydlisko, a uľahčiť uplatňovanie týchto práv;
- v súlade so zásadou subsidiarity vyzýva členské štáty, aby okrem účasti vo voľbách do miestnych samospráv umožnili aj účasť v regionálnych voľbách s cieľom zaručiť uplatnenie práva voliť;
- v súlade so zásadou subsidiarity odporúča členským štátom, aby zväzili možnosť prijať opatrenia umožňujúce, aby sa voľby do územných samospráv konali v rovnaký deň ako voľby do Európskeho parlamentu, čo by mohlo prispieť k zvýšeniu informovanosti občanov o vplyve volieb do územných samospráv a do Európskeho parlamentu na ich každodenný život.

Spravodajca

György GÉMESI (HU/EES), starosta mesta Gödöllő

Referenčný dokument

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Posilňovanie občianstva únie: podpora volebného práva občanov EÚ“**I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

VÝBOR REGIÓNOV

Občianstvo Únie a právo voliť

1. sa zaväzuje podporovať vytáranie priestoru slobody, bezpečnosti a práva a zvyšovať povedomie o občianstve Únie;
2. víta skutočnosť, že rok 2013 bude Európskym rokom občanov a že v stredobode záujmu budú občania Únie, na základe čoho sa vytvoria reálne podmienky o. i. na zintenzívnenie úsilia zameraného na podporu účasti vo voľbách na rôznych úrovniach vrátane zapojenia zainteresovaných miestnych a regionálnych samospráv a celoštátnych orgánov, ako aj najdôležitejších aktérov, ktorí formujú politický život členských štátov a ich občanov;
3. súhlasí s názorom, že 20. výročie občianstva Únie zavedeného Maastrichtskou zmluvou a Európsky rok občanov v roku 2013 ponúkajú aktuálnu príležitosť na to, aby sme pozornosť verejnosti upriamili na práva a povinnosti vyplývajúce z občianstva Únie a usilovali sa dbať na to, aby sa v plnej miere uplatňovali a prípadne rozšírili občianske práva, a najmä volebné právo;
4. považuje za dôležité, aby prispel k podpore občianstva Únie a občianskych práv, a to najmä k podpore a plnohodnotnému uplatňovaniu volebného práva občanov EÚ, ako aj práva byť volený, ktoré sú ustanovené v Lisabonskej zmluve, a podnecovaniu účasti voličov prostredníctvom zabezpečenia a uplatňovania práv spojených s občianstvom Únie;
5. pripomína, že nástroj európska iniciatíva občanov, ktorý zaviedla Lisabonská zmluva, vytvára nové právo demokratickej účasti na úrovni EÚ, ktoré by malo zohrávať dôležitú úlohu pri oživení európskeho občianstva. Preto vyzýva Európsku komisiu, aby prijala všetky nevyhnutné kroky na podporu tohto nástroja;
6. zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa občania EÚ aktívne zapájali do demokratického života Európskej únie, a to predovšetkým tiež v krajine svojho bydliska. Občianstvo Únie prispieva zapojením občanov do procesu európskej integrácie a politického života v krajine ich bydliska k budovaniu európskej demokracie ⁽¹⁾;
7. poukazuje na to, že pocit spolupatričnosti má dôležitú úlohu pritom, aby sa Európska únia stala pre svojich občanov zrozumiteľnou, a preto je dôležité posilňovať tento pocit a vedomie zodpovednosti občanov. Zbližovanie občanov s Európskou úniou pomocou dostupných nástrojov a opatrení je trvalou úlohou;
8. zdôrazňuje, že v záujme podpory občianstva Únie je dôležitá spolupráca s Európskou komisiou, Európskym parlamentom, ako aj so všetkými miestnymi a regionálnymi samosprávami v členských štátoch;
9. opakovane zdôrazňuje, že vo svete s narastajúcou mobilitou má veľký význam vytvorenie skutočného priestoru založeného na slobode, bezpečnosti a práve, ktorý bude slúžiť záujmom občanov ⁽²⁾ a že právo na voľný pohyb v rámci tohto priestoru je kľúčovým aspektom európskeho občianstva;
10. zdôrazňuje, že každý občan Únie má právo voliť a byť volený vo voľbách do miestnej samosprávy a do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom má svoje bydlisko, a to za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci daného štátu ⁽³⁾;
11. pripomína, že napriek tomu, že členské štáty už harmonizovali svoje volebné právne predpisy so smernicami EÚ, v súčasnosti ešte v každodennej praxi pretrvávajú viaceré prekážky, ktoré bránia tomu, aby sa volebné práva mohli v plnej miere uplatňovať ⁽⁴⁾. Na túto skutočnosť poukazuje Európska komisia vo svojich správach o vykonávaní smernice 94/80/ES a smernice 93/109/ES ⁽⁵⁾;
12. víta opatrenia Európskej komisie, ktoré boli prijaté s cieľom odstrániť prekážky pri uplatňovaní práv spojených s občianstvom Únie; v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že niektorí občania EÚ nemôžu v plnom rozsahu uplatňovať svoje práva občanov, a to z dôvodu legislatívny určitých členských štátov, ktorá upiera hlasovacie práva občanom, ktorí bývajú alebo bývali mimo členského štátu, ktorého sú štátnymi príslušníkmi. Vyzýva Komisiu, aby podnietila členské štáty EÚ, aby zabezpečili, že toto základné demokratické právo bude pre všetkých občanov EÚ zaručené;

⁽²⁾ CdR 201/2009.⁽³⁾ Článok 39 a 40 Charty základných práv Európskej únie (2010/C 83/02) a článok 20 odsek 2 písm. b) a článok 22 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).⁽⁴⁾ Smernica 94/80/ES a smernica 93/109/ES.⁽⁵⁾ COM(2012) 99 final a COM (2010) 605 final.⁽¹⁾ CdR 355/2010.

13. podporuje vypracovanie správy, ktorú Európska komisia zverejní v roku 2013 pri príležitosti Európskeho roka občanov so zámerom prezentovať pokroky vykonané od zverejnenia správy o občianstve Únie z roku 2010, pričom ponúka Komisii svoju spoluprácu;

14. zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy hrajú dôležitú úlohu pri podpore a posilňovaní porozumenia občianstvu Únie a práv, ktoré z neho vyplývajú, pretože sú najbližšie k obyvateľom Európskej únie, a teda môžu najviac prispieť k posilňovaniu participatívnej demokracie a k lepšiemu pochopeniu výhod vyplývajúcich z európskej integrácie, pričom by toto úsilie mali sprevádzať špecifické informačné a osvetové aktivity;

15. poukazuje na to, že miestna demokracia musí svojimi pevnými základmi prispievať k rozvoju silnej a udržateľnej demokratickej kultúry na rôznych úrovniach, a preto má kľúčový vplyv na širokú účasť občanov v komunálnych voľbách, ako aj uplatňovanie ich práva voliť. Taktiež je dôležité, aby miestne a regionálne orgány v rámci svojich kompetencií podporovali výchovu k demokracii a občianstvu, a aby táto výchova bola založená na každodenných, skutočných skúsenostiach občanov s demokratickými procesmi a s kultúrou demokratickej verejnej správy;

16. podporuje účasť občanov Únie na miestnom a politickom živote, uplatňovanie ich práva voliť, pričom rešpektuje ich slobodné rozhodnutie zúčastniť sa na komunálnych voľbách a voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom majú svoje bydlisko. Domnieva sa, že v záujme toho, aby sa občania Únie mali možnosť v tejto súvislosti správne rozhodnúť, je dôležité, aby boli v cezhraničných situáciách dostatočne informovaní o právach, ktoré im prináležia na území členského štátu, v ktorom majú svoje bydlisko;

17. považuje za správne, že Štokholmský program⁽⁶⁾ vymedzuje ako prioritu uplatňovanie základného práva na slobodný pohyb a v rámci toho stimulovanie, posilňovanie volebných práv občanov a zvyšovanie ich účasti vo voľbách. Takisto súhlasí s tým, že práva nestačí len stanoviť, ale je potrebné umožniť aby osoby, na ktoré sa vzťahujú, mohli tieto práva aj ľahko uplatniť. Výbor regiónov sa zároveň v rámci svojich politických priorít stanovených na rok 2012 zaväzuje, že sa bude „naďalej usilovať prispieť k celkovému dosiahnutiu cieľov Štokholmského programu a jeho akčného plánu⁽⁷⁾“;

18. víta zámer Európskej komisie vytvoriť v spolupráci s Výborom regiónov a miestnymi a regionálnymi samosprávami a ich združeniami neformálnu platformu, ktorej cieľom je podporiť priamy dialóg o otázkach spojených s uplatňovaním práva voliť, a týmto spôsobom uľahčiť a stimulovať diskusiu o občianstve Únie, zadefinovať príslušné okruhy otázok a ťažkosti a podnecovať výmenu skúseností a osvedčených postupov;

19. poukazuje na to, že Výbor regiónov si v spojitosti s rokom 2013 naplánoval množstvo takých aktivít, ktorými bude môcť podporiť povedomie občanov Únie o ich volebných právach a o uplatňovaní týchto práv⁽⁸⁾;

20. pripomína, že v Európskom roku občianstva 2013 Výbor regiónov v úzkej spolupráci s ostatnými inštitúciami Únie, ale najmä v spolupráci s Európskou komisiou, zorganizuje množstvo aktivít. Medzi tieto aktivity budú patriť: šírenie informácií členmi Výboru regiónov, prezentácie a návštevy škôl a univerzít, semináre, verejné diskusie, schôdze na radniciach a mediálne aktivity za účasti miestnych novinárov o okruhu otázok týkajúcich sa práva na slobodný pohyb, práva voliť a o úlohe miestnych a regionálnych samospráv; na internetovej stránke budú dostupné informácie o uvedených aktivitách, ako aj dokumentácia VR o cestovnom pase občana EÚ vo všetkých úradných jazykoch a v rámci výročnej konferencie EuroPCom budú prezentované osvedčené postupy v oblasti decentralizovanej komunikácie o EÚ;

Komunálne voľby a voľby do Európskeho parlamentu

21. poukazuje na to, že podľa správy Európskej komisie⁽⁹⁾, voliči s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi, sa v porovnaní s voľbami do Európskeho parlamentu zúčastňujú vo väčšom počte na komunálnych voľbách⁽¹⁰⁾. To je dôležité zistenie a zaslúžilo by si, aby sa podrobnejšie vedecky preskúmalo. V každom prípade to však dokazuje, že miestne záležitosti zaväzujú a že motivujú niektorých občanov, aby sa zapojili. Je dôležité podporiť tento trend a usilovať sa objasniť, aké faktory by primáli ľudí zapojiť sa do politických záležitostí na úrovni EÚ a zúčastniť sa na voľbách do Európskeho parlamentu;

22. upozorňuje na to, že je potrebné naďalej vyvíjať úsilie, pokiaľ ide o zvyšovanie a celkové zabezpečenie volebnej účasti občanov Únie s volebným právom na komunálnych voľbách;

23. domnieva sa, že k porozumeniu otázky „prečo je v mojom záujme zúčastniť sa?“ môže vo výraznej miere prispieť oslovenie príslušníkov rôznych generácií s cieľom zvyšovať ich informovanosť o účasti na komunálnych voľbách a voľbách do EP, oboznamovať ich v podobe projektov s výhodami, ktoré plynú z príslušnosti k spoločenstvu, prostredníctvom simulovania volebných situácií, výmenou skúseností a cez informačné kanály a zdôraznením významu rozhodnutí prijímaných na miestnej úrovni a úrovni EÚ pre každodenný život občanov v danom meste alebo oblasti;

24. zdôrazňuje, že na všetkých úrovniach viacúrovňovej správy je potrebné prijať ďalšie opatrenia v záujme zvyšovania miery účasti a počtu voličov zaregistrovaných do zoznamu voličov a domnieva sa, že je potrebné bojovať proti nedostatočnej informovanosti o volebných právach a postupoch, ťažkostiam spojeným s registráciou a pomáhať pri prekonávaní jazykovej bariéry;

⁽⁶⁾ Dokument Rady 17024/09, ktorý Európska rada prijala 10. a 11. decembra 2009.

⁽⁷⁾ CDr 361/2011 fin.

⁽⁸⁾ R/CdR 1030/2012. bod. 7.

⁽⁹⁾ COM(2012) 99 final.

⁽¹⁰⁾ S výnimkou niektorých hlavných miest, pokiaľ ide o posledné voľby: Atény, Budapešť, Kodaň a Riga.

25. odporúča zjednodušiť administratívne postupy a vyzýva členské štáty, aby zaviedli vhodné elektronické služby, ktorými by občanom Únie umožnili uplatňovanie volebného práva, najmä pokiaľ ide o ich zaregistrovanie do zoznamu voličov, a podporuje výmenu osvedčených postupov zameraných na túto otázku;

26. súhlasí s postojom a úsilím Európskej komisie zameraným na možnosť automatickej registrácie pri zaregistrovaní sa v mieste bydliska a zdôrazňuje, že administratívne zjednodušenie zápisu do zoznamu voličov môže efektívnejšie prispieť k integrácii a stimulovať občanov k aktívnemu využívaniu ich volebného práva;

27. povzbudzuje členské štáty, aby v spolupráci s miestnymi a regionálnymi samosprávami vypracovali hodnotiace správy a analýzy zamerané na účinnosť transpozície a uplatňovania právnych predpisov Únie, a prispeli tak k výmene skúseností a k ich šíreniu v snahe sprístupniť ich verejnosti prostredníctvom vhodných informačných systémov a reklamy;

28. považuje za dôležité, aby sa v súlade so zásadou uplatňovania viacúrovňového riadenia v členských štátoch mohla medzi jednotlivými úrovňami riadenia realizovať efektívna spolupráca s cieľom riešiť prípadné problémy (vyplývajúce zo skúseností) s vykonávaním vnútroštátnych predpisov stanovujúcich podmienky uplatňovania volebného práva a v záujme zohľadnenia odborných pripomienok;

29. povzbudzuje členské štáty, aby takisto odstránili prekážky v súvislosti s právom byť volený a aby umožnili občanom Únie kandidovať vo voľbách a zastávať politické funkcie aj v členskom štáte, v ktorom majú svoje bydlisko, ale nie sú jeho štátnymi príslušníkmi;

30. navrhuje, aby členské štáty vytvorili kontaktné miesta s cieľom podporiť zhromažďovanie a pravidelné vyhodnocovanie údajov o účasti občanov EÚ, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi krajiny, v ktorej majú svoje bydlisko a ktorí v tejto krajine kandidovali vo voľbách a boli zvolení, čo by mohlo uľahčiť aj výmenu skúseností medzi členskými štátmi a inštitúciami EÚ;

31. v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu uznáva, že mechanizmus vytvorený na základe smernice Únie s cieľom zabrániť duplicitnému hlasovaniu a kandidovaniu je naďalej neuspokojivý, a preto v záujme účinnejšieho riešenia tohto problému podporuje úsilie Európskej komisie vypracovať nový návrh, pričom zároveň zabezpečí, že výsledné právne predpisy nevytvoria nové administratívne prekážky pre uplatňovanie práva občanov EÚ kandidovať vo voľbách do Európskeho parlamentu v krajine svojho trvalého bydliska;

32. v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2014 vyzdvihuje, že je mimoriadne dôležité zvýšiť informovanosť o právach občanov Únie, ako aj o práve voliť v členskom štáte, v ktorom má občan svoje bydlisko, a uľahčiť uplatňovanie týchto práv;

33. domnieva sa, že európske politické strany zohrávajú kľúčovú úlohu pri zvyšovaní informovanosti o európskych politikách a a vyjadrovaní politickej vôle občanov Únie a musia pôsobiť ako most medzi politikou realizovanou na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie. Takisto prezentujú názory občanov a poskytujú priestor pre verejné diskusie o európskych otázkach, pričom podporujú interakciu medzi jednotlivými úrovňami systému viacúrovňovej správy Európskej únie. Povzbudzuje preto európske politické strany, aby zintenzívnili svoju činnosť a vypracovali nové prostriedky na vytvorenie politického povedomia napríklad tým, že predstavia hlavných kandidátov na najdôležitejšie európske pozície vo voľbách do Európskeho parlamentu, alebo tým, že zostavia nadnárodné zoznamy kandidátov na tieto voľby;

Finančné programy Únie v službách občianstva Únie

34. považuje za dôležité posilňovať povedomie občanov o ich právnom postavení⁽¹⁾, rozširovať poznatky o právach a povinnostiach vyplývajúcich z občianstva Únie, podporovať európske projekty na zvyšovanie informovanosti a možnosti využívať finančné prostriedky EÚ na konferenciách, seminároch, školeniach a prostredníctvom výmeny osvedčených postupov, s osobitným zreteľom na program Základné práva a občianstvo a program Európa pre občanov. Podnecuje miestne a regionálne samosprávy, aby sa aktívne zúčastňovali na cezhraničných projektoch a projektoch partnerských miest;

35. domnieva sa, že ide o také programy EÚ, ktorých cieľom je celkovo podporovať činnosti na podporu rozširovania a uplatňovania vedomostí o práve EÚ a európskej politike, stimulovať cezhraničnú spoluprácu a rozširovať vedomosti týkajúce sa príslušných oblastí;

36. opakovane poukazuje na to, že je vhodné prostredníctvom podpory rôznych foriem územnej spolupráce realizovať projekty a opatrenia zamerané na to, aby sa občianstvo Únie stalo hmatateľnou realitou, a aby prispievali k znižovaniu administratívnych nákladov a odstraňovaniu prekážok;

37. zdôrazňuje, že v súvislosti s financovaním programov týkajúcich sa občianstva EÚ je potrebné zaviesť jednoduchší a efektívnejší prístup k financovaniu, musia sa presnejšie vymedziť priority, ktoré budú prepojené s politickými prioritami, a že v záujme lepšieho zviditeľnenia je potrebné venovať pozornosť šíreniu ich výsledkov. Na dosiahnutie strategických a politických cieľov je takisto potrebné podporovať vzdelávanie a zvyšovanie informovanosti, posilňovať siete a uľahčovať cezhraničnú spoluprácu. Okrem toho sa musí zvýšiť príťažlivosť programov zameraných na občanov Únie prostredníctvom lepšej propagácie a prezentáciami v členských štátoch;

⁽¹⁾ CdR 355/2010.

Vzdelávanie a úloha mládeže v rámci aktívneho občianstva Únie

38. zdôrazňuje, že v rámci rozširujúcich sa informačných aktivít a európskych projektov je potrebné klásť dôraz na mládež a školy vrátane vysokoškolských zariadení. Výbor regiónov vo svojom stanovisku z vlastnej iniciatívy kladie osobitný dôraz na podporu aktívneho občianstva mládeže prostredníctvom vzdelávania ⁽¹²⁾;

39. upozorňuje na to, že politika v oblasti vzdelávania hrá dôležitú úlohu pri informovaní občanov Únie, a najmä mladých ľudí, o občianstve Únie a právach súvisiacich s týmto občianstvom a takisto zdôrazňuje, že by táto politika mala ešte oveľa viac prispievať k podpore viacjazyčnosti a mobility študentov a učiteľov;

40. považuje za dôležité, aby mladí ľudia mali k dispozícii rozsiahle informácie, vďaka ktorým by sa mohli stať uvedomeľými voličmi. Je potrebné, aby boli lepšie informovaní a aby dostali vysvetlenie o tom, o čo ide a o čom rozhodujeme našimi hlasmi vo voľbách;

41. upozorňuje na to, že Rada Európy má veľké skúsenosti v oblasti vzdelávania, pretože uľahčuje rozvoj sietí, a v súvislosti s prácou, ktorú Rada vykonala v tejto oblasti, navrhuje aj spoluprácu a výmenu skúseností;

42. je presvedčený, že prostredníctvom kampaní na zvyšovanie informovanosti je možné zvýšiť mieru informovanosti o právach vyplývajúcich z občianstva Únie a zvýšiť počet občanov EÚ, ktorí pôjdu voliť, v rámci čoho je dôležitá partnerská spolupráca s vysokoškolskými zariadeniami a ostatnými vzdelávacími zariadeniami vzhľadom na to, že na vysokých školách a univerzitách študujú študenti z iných krajín, často na základe výmenných programov, a prostredníctvom toho je možné stimulovať ich voličskú aktivitu;

Odporúčania na zvýšenie miery účasti vo voľbách

43. poukazuje na to, že prax ukázala, že ak sa parlamentné a komunálne voľby konajú v rovnaký čas, miera účasti voličov môže byť vyššia ⁽¹³⁾;

44. pripomína, že Výbor regiónov vo svojom stanovisku o akčnom pláne na implementáciu Štokholmského programu ⁽¹⁴⁾ vyzýva všetky zúčastnené strany k tomu, aby preskúmali, akým spôsobom by sa dali rozšíriť možnosti občanov Únie zúčastniť sa na voľbách v členskom štáte, v ktorom majú svoje bydlisko;

45. vzhľadom na to, že platné právo Únie v súvislosti s účasťou na komunálnych voľbách a voľbách do Európskeho parlamentu nepočíta s úplnou harmonizáciou volebných systémov členských štátov, Výbor regiónov v súlade so zásadou subsidiarity vyzýva členské štáty, aby okrem účasti vo voľbách

do miestnych samospráv umožnili aj účasť v regionálnych voľbách s cieľom zaručiť uplatnenie práva voliť;

46. vyjadruje zámer aktívne podporovať ďalší vývoj európskej iniciatívy občanov s názvom „Let me vote“;

47. s náležitým ohľadom na zásadu subsidiarity navrhuje, aby mohli členské štáty preskúmať opatrenia, ktoré by umožnili zosúladiť dátum konania volieb do územných samospráv s voľbami do Európskeho parlamentu. Domnieva sa, že by to mohlo prispieť k zvýšeniu informovanosti občanov EÚ o vplyve volieb do územných samospráv a do Európskeho parlamentu na ich každodenný život;

48. uznáva, že štruktúry miestnych a regionálnych samospráv sú v jednotlivých členských štátoch rozmanité a odzrkadľujú rozdielne právne a správne tradície;

49. je zajedno s Európskym parlamentom v tom, že termín európskych volieb by sa mal presunúť z júna na máj a domnieva sa, že to môže pozitívne ovplyvniť volebnú účasť;

50. považuje za dôležité zvyšovať záujem, motiváciu a informovanosť občanov Únie v oblasti volebných postupov a odporúča členským štátom, aby v súlade so zásadou subsidiarity a v záujme zvyšovania volebnej účasti preskúmali z dlhodobého hľadiska možnosť uľahčiť volebný akt napr. prostredníctvom hlasovania vopred, elektronického hlasovania alebo pomocou mobilných volebných urien. Rovnako je potrebné zohľadniť ustanovenia Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktoré požadujú rozsiahly bezbariérový prístup práve aj v prípade volieb;

51. berie na vedomie, že napriek cieľovým opatreniam na informovanie občanov Únie o uplatňovaní ich práva voliť je miera účasti vo voľbách veľmi rozdielna. V záujme podpory uplatňovania volebného práva preto výbor navrhuje, aby sa podporovala a prehľbovala výmena osvedčených postupov miestnych a regionálnych samospráv v tejto oblasti;

52. zdôrazňuje, že prepojenie koncepcie občianstva Únie s miestnymi a regionálnymi vyhlídkami a upozorňovanie občanov na význam miestnych a regionálnych samospráv v rozhodovacom procese EÚ prispeje k zvyšovaniu informovanosti o významne ich účasti na voľbách;

53. domnieva sa, ako uviedol vo svojom stanovisku o správe o občianstve EÚ za rok 2010, že je dôležité posilniť aj politické práva štátnych príslušníkov tretích krajín. Vo viacerých členských štátoch EÚ majú štátni príslušníci tretích krajín právo voliť a byť volení vo voľbách do miestnych a regionálnych zastupiteľstiev. To pravdepodobne zvyšuje záujem všetkých zahraničných spoluobčanov o voľby, čo zase vedie k zvýšenému dopytu po informačnom materiáli v rôznych jazykoch;

⁽¹²⁾ CdR 173/2007.

⁽¹³⁾ Napr. v Berlíne, ktorý je zároveň aj spolkovou krajinou, v Ríme v roku 2008, v Koblenzi v roku 2009, v Spojenom kráľovstve v roku 2010.

⁽¹⁴⁾ CdR 170/2010.

54. je potrebné usilovať sa o širokú spoluprácu s inštitúciami Únie, ich zastúpeniami, so strediskami Europe Direct, s miestnymi a regionálnymi samosprávami, organizáciami občianskej spoločnosti a hospodárskymi a sociálnymi partnermi v záujme toho, aby každý občan Únie, ktorý je oprávnený voliť, bol zodpovedne informovaný o svojich právach a o ich uplatňovaní;

55. domnieva sa, že je dôležité, aby počas osvetových, informačných a vzdelávacích kampaní organizovaných v rámci Európskeho roka občanov miestne a regionálne samosprávy, vládne orgány, organizácie občianskej spoločnosti a zástupcovia

médií spoločne používali jednoduchý jazyk prístupný občanom a aby publikácie a informačné dokumenty týkajúce sa tejto otázky boli dostupné vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie;

56. domnieva sa, že je dôležité, aby sa zintenzívnila spolupráca inštitúcií EÚ, členských štátov a miestnych a regionálnych samospráv so zástupcami médií. Výbor regiónov by mohol vyhlásiť súťaž, v ktorej by boli ocenené najlepšie a občanom najbližšie články a správy o voľbách, uplatňovaní občianskych práv a o jednotlivých etapách volebného postupu.

V Bruseli 31. januára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko Výboru regiónov „Vytváranie väčšej súčinnosti medzi rozpočtom EÚ, štátnymi rozpočtami a rozpočtami nižších územných celkov“

(2013/C 62/07)

VÝBOR REGIÓNOV

- zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy sú zodpovedné za podstatnú časť verejných výdavkov v Európe. Verejné investície nižších územných celkov sa zvyčajne zameriavajú na niekoľko prioritných oblastí, ktoré majú kľúčový význam pre úspech stratégie Európa 2020, a preto požaduje, aby sa významnejšou politickou prioritou stalo dosiahnutie súčinnosti medzi rozpočtami EÚ, štátnymi rozpočtami a rozpočtami nižších územných celkov (miestnych a regionálnych samospráv).
- Konštatuje, že rozpočet EÚ napriek svojmu pomerne malému objemu zohráva spolu s Európskou investičnou bankou kľúčovú úlohu pri podpore investícií na celom území EÚ.
- Vítá diskusie prebiehajúce na európskej úrovni o tom, ako rozšíriť jestvujúcu hospodársku a menovú úniu (HMÚ) zavedením integrovaného rozpočtového rámca pre EÚ a domnieva sa, že vysoká miera závislosti a vzájomného ovplyvňovania ekonomík a rozpočtových politík eurozóny vyvoláva potrebu vytvoriť fiškálnu kapacitu, ktorá môže v rámci integrovaného rozpočtového rámca pre EÚ uľahčiť prispôbovanie sa hospodárskym otarasom.
- Vyjadruje však obavu, že existuje snaha o väčšiu centralizáciu právomocí a rozhodovania bez účinného zapojenia orgánov nižších územných celkov do tejto diskusie a poznamenáva, že ozajstná fiškálna únia nemôže existovať bez definície práv a povinností jednotlivých úrovní správy (fiškálna federácia), jednoznačnejšieho vzťahu medzi zosúladením politiky a rozpočtovým rozhodovaním, a ani bez ambiciózneho vízie ako pomocou vhodných mechanizmov koordinácie zvýšiť súčinnosť medzi rozpočtami EÚ, členských štátov a obcí resp. regiónov.
- Vítá skutočnosť, že po prvýkrát je súčasťou správy Európskej komisie o verejných financiách v HMÚ z roku 2010 aj kapitola venovaná fiškálnej decentralizácii v EÚ a žiada Európsku komisiu, aby každoročné aktualizácie tejto správy obsahovali kapitolu o financiách členských štátov a nižších územných celkov.
- Žiada Európsku komisiu, aby zvažila prínosy a praktické aspekty (a tiež potenciálne administratívne problémy/náklady) väčšej harmonizácie rozpočtových cyklov v rámci EÚ, ako aj propagácie a podpory využívania strednodobých rozpočtových rámcov na úrovni nižších územných celkov.
- Vyzýva Európsku komisiu, aby vydala zelenú knihu zameranú na tieto otázky.

Spravodajca Rhodri Glyn THOMAS (UK/EA), člen národného zhromaždenia Walesu

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

Úvod

1. zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy sú zodpovedné za podstatnú časť verejných výdavkov v Európe: v roku 2011 predstavovali výdavky verejného sektora v nižších územných celkoch 16,7 % HDP a 34 % celkových verejných výdavkov v Európe (iba na miestnej úrovni to znamenalo 272,2 miliardy EUR, t. j. 11,9 % HDP a 24,3 % celkových verejných výdavkov), pričom priame investície týchto úrovní správy v roku 2011 tvorili približne dve tretiny priamych investícií v Európe ⁽¹⁾.

2. Konštatuje, že verejné investície nižších územných celkov sa zvyčajne zameriavajú na niekoľko prioritných oblastí, ktoré majú kľúčový význam pre úspech stratégie Európa 2020, ako sú hospodárske záležitosti, vzdelávanie, životné prostredie, bývanie a občianska vybavenosť, čo znamená, že účinky úsporných opatrení (26 % v Spojenom kráľovstve, viac ako 30 % v Španielsku) budú mať viacnásobný dosah na plnenie cieľov stratégie Európa 2020 (na príklad vo Walese sa rozpočet na kapitálové investície znížil o 42 %).

3. Vzhľadom na to výbor požaduje, aby sa významnejšou politickou prioritou stalo dosiahnutie súčinnosti medzi rozpočtami EÚ, štátnymi rozpočtami a rozpočtami nižších územných celkov (miestnych a regionálnych samospráv) zameranej na plnenie priorít EÚ, najmä stratégie Európa 2020, pričom opakuje zistenia štúdie Európskeho parlamentu z roku 2010, v ktorej sa uvádza, že „celková súčinnosť medzi strategickými politickými cieľmi EÚ a rozpočtovými politikami je slabá ... v národných rozpočtoch sa zriedkakedy uvádzajú príspevky na dosiahnutie lisabonských cieľov [stratégia Európa 2020] alebo iných stratégií EÚ ...“ ⁽²⁾.

4. Zdôrazňuje, že vzhľadom na úsporné opatrenia na úrovni členských štátov a nižších územných celkov, ako aj na ich obrovský tlak na verejné výdavky sa zvýšenie „efektívnosti a účinnosti“ stáva v kontexte prebiehajúcej krízy dôležitým politickým cieľom.

5. Víta, že sa záveroch Európskej rady zdôrazňuje, že „možnosti, ktoré ponúka existujúci fiškálny rámec EÚ na vyváženie potreby produktívnych verejných investícií s cieľmi v oblasti fiškálnej disciplíny“ by sa mali „využiť v preventívnej časti Paktu stability a rastu“. Tento cieľ sa stáva ešte aktuálnejším v súvislosti s nedávnymi zisteniami Medzinárodného menového fondu, že tzv. fiškálne multiplikátory, ktoré merajú dosah konsolidácie rozpočtu na rast, boli omnoho vyššie, ako analytici počas dlhovej krízy odhadovali. Očakáva preto, že Komisia sa

touto otázkou bude ďalej zaoberať v avizovanom oznámení o kvalite verejných výdavkov, v ktorom by sa o. i. mala zväziť otázka oddelenia bežných výdavkov od investícií pri výpočte schodku rozpočtu, aby sa zabránilo tomu, že verejné investície, ktoré sú z dlhodobého hľadiska čisto ziskové, budú započítané ako negatívne.

6. Prízvukuje, že diskusie o súčinnosti by sa v žiadnom prípade nemali využívať ako „trójsky kôň“ na zdôvodnenie škrtov v navrhovanom viacročnom finančnom rámci (VFR), ani ako ospravedlnenie opätovného presunu financovania prvkov rozpočtu EÚ na národnú úroveň (napr. štrukturálne fondy v tzv. bohatších členských štátoch) alebo ako odôvodnenie makroekonomickej podmienosti.

Súčinnosť medzi rozpočtom EÚ a miestnymi resp. regionálnymi rozpočtami

7. Prípomína, že rozpočet EÚ predstavuje malý podiel (približne 2 %) celkových verejných výdavkov v EÚ a sám o sebe nepostačuje na realizáciu do budúcna orientovaných priamych investícií vo výške 1 800 miliárd EUR, ktoré sú potrebné na hlavné iniciatívy stratégie Európa 2020 (ako ich uvádza správa Európskeho parlamentu k návrhom VFR). To znamená, že splnenie ústredných cieľov stratégie Európa 2020 si vyžaduje účinnú mobilizáciu verejných i súkromných finančných prostriedkov na úrovni členských štátov a nižších územných celkov, okrem iného prostredníctvom pôžičiek a podpory verejno-súkromných partnerstiev.

8. Konštatuje, že rozpočet EÚ napriek svojmu pomerne malému objemu zohráva spolu s Európskou investičnou bankou kľúčovú úlohu pri podpore investícií na celom území EÚ, predovšetkým (hoci nie výhradne) prostredníctvom fondov spoločného strategického rámca, ktoré sa využívajú a uplatňujú na úrovni územných celkov (v mnohých prípadoch ich využívajú miestne a regionálne samosprávy) a ktoré majú významný multiplikačný efekt na hospodárstvo.

9. Zdôrazňuje, že finančné prostriedky EÚ, najmä z fondov spoločného strategického rámca, umožňovali počas hospodárskej krízy stabilné a bezpečné financovanie miestnych a regionálnych samospráv, pričom v mnohých prípadoch, keď boli miestne, regionálne i štátne rozpočty zoškrtané, predstavovali „jediné groše v pokladnici“ na podporu verejných investícií a hlavných iniciatív. V prípade financovania od Európskej investičnej banky tieto prostriedky pomohli preklenúť rozsiahly výpadok vo financovaní pôžičkami, ktorý spôsobila finančná kríza. Upozorňuje na možný negatívny dosah navrhovanej makroekonomickej podmienosti na vnímanú stabilitu financovania zo spoločného strategického rámca.

⁽¹⁾ Dexia Crédit local a Rada európskych obcí a regiónov: Subnational public finance in the European Union, júl 2012.

⁽²⁾ Európsky parlament: Vytváranie väčšej súčinnosti medzi európskym a vnútroštátnymi rozpočtami (štúdia vypracovaná spoločnosťou Deloitte Consulting na požiadanie Výboru pre rozpočet), 2010. Citát z časti Zhrnutie, strana 4.

10. Zdôrazňuje pákový a multiplikačný efekt takýchto investícií z hľadiska priamych a nepriamych prínosov pre miestne hospodárstvo, ako aj ostatné časti hospodárstva:

- Európska komisia odhaduje, že priemerný pákový efekt štrukturálneho fondu EÚ v programovacom období 2000 – 2006 možno vyjadriť pomerom 2,1 EUR na každé euro, ktorým EÚ prispela,
- Európska komisia stanovila ako cieľ na roky 2014 – 2012 pomer 4,2 EUR na 1 euro investované v rámci politiky súdržnosti,
- Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku odhaduje, že multiplikačný efekt na prírastky HDP v rokoch 2007 – 2012 bude 1 % v Španielsku, 3 % v Poľsku, Rumunsku a na Slovensku a viac ako 5 % v štátoch Pobaltia,
- v iných odhadoch sa uvádza prírastok HDP na približne 8,5 % v prípade Írska a 19,6 % v prípade Španielska za roky 1999 – 2010, hoci tieto čísla budú vplyvom krízy nižšie. Treba tiež poznamenať, že v kalkulácii multiplikačného efektu jestvujú metodologické rozdiely.

11. Pripomína, že pákový efekt fondov spoločného strategického rámca nie je výlučne finančný, možno ho vnímať ako politickú silu pôsobiacu cez zosúladovanie miestnych a regionálnych strategických priorít s prioritami na úrovni EÚ, pričom medzi jeho ďalšie prínosy patrí upevňovanie partnerstva a zapájanie do nadnárodnej spolupráce, čo dokazuje množstvo príkladov osvedčených postupov v celej Európe. Zdôrazňuje aj cennú podporu zo strany Európskej investičnej banky v podobe rôznych druhov finančných pôžičiek pri budovaní kapacít na miestnej a regionálnej úrovni na riadenie a uplatňovanie nových a inovatívnych mechanizmov.

12. Uznáva však, že nízka miera využívania týchto fondov v niektorých častiach Európy je dôkazom existencie prekážok pri čerpaní prostriedkov z kohéznych a štrukturálnych fondov na miestnej úrovni. Upozorňuje predovšetkým na nedostatky, ktoré odhalila nedávna štúdia OECD ⁽³⁾ pokiaľ ide o administratívne mechanizmy, kapacitu a regulačný rámec v niektorých členských štátoch i nižších územných celkoch, ako aj na potrebu tieto nedostatky odstraňovať.

13. Víta úsilie Európskej komisie sprehládniť a zjednodušiť pravidlá riadenia a realizácie projektov podporovaných z fondov spoločného strategického rámca, ako aj pravidlá vykazovania o ich priebehu, pretože týmto projektom treba pomôcť zvýšiť mieru čerpania prostriedkov z fondov. Uznáva, že je potrebné nájsť rovnováhu medzi účinnou kontrolou a dostatočnou flexibilitou, aby sa odstránila zbytočná regulačná záťaž, a preto víta smerovanie k rizikovo orientovanému prístupu k auditu.

14. Lutuje, že národným a regionálnym samosprávam, ktoré sú riadiacimi orgánmi európskych programov, sa naďalej ukladá povinnosť predbežne financovať investície. V súčasnej situácii obmedzení zo strany finančných trhov to z finančného hľadiska predstavuje ťažkú úlohu. Zavedením zásady predbežného financovania investícií by Európska únia premárnila jedinečnú príležitosť priamo financovať stimuláciu hospodárstva a štrukturálne zmeny prostredníctvom vyšších záloh umožňujúcich financovanie takým tempom, aké je potrebné na dosiahnutie návratnosti prostriedkov.

15. Považuje viacročný finančný rámec s nižším objemom finančných prostriedkov z fondov spoločného strategického rámca ako navrhla Európska komisia na obdobie rokov 2014 – 2020 za neprijateľný, pretože by to oslabilo Európsku úniu v čase, keď je najviac potrebné, aby bola silná.

16. Požaduje väčšiu transparentnosť v miestnych a regionálnych rozpočtových postupoch, aby sa jednoznačne uznal príspevok fondov spoločného strategického rámca k investičným stratégiám regiónu a aby sa v návrhoch ročného rozpočtu názorne ukázalo, ako je financovanie EÚ naplánované do rozpočtového cyklu. Vyzýva miestne a regionálne samosprávy, aby predložili príklady osvedčených postupov používaných pri takomto rozpočtovom plánovaní.

17. Zdôrazňuje obavy miestnych samospráv v celej EÚ v spojitosti s možnosťou, že štátna správa členských štátov (a regionálna samospráva) zabráni plnému využitiu právnych nástrojov v rámci nariadenia o štrukturálnych fondoch, ktoré umožňuje ďalej delegovať určitú časť realizácie a uplatňovania programu. Požaduje nápravu tohto aspektu v programoch na roky 2014 – 2020, aby sa mohli optimálne využívať nové nástroje (ako sú integrované územné investície, integrované operácie, spoločné akčné plány a miestny rozvoj riadený spoločenstvom) plánované v nariadení o návrhu spoločných ustanovení pre fondy spoločného strategického rámca.

18. Víta v tejto súvislosti správu Európskeho parlamentu z vlastnej iniciatívy o súčinnosti v rámci rozpočtu EÚ, ktorá bola schválená 15. januára 2013 a zameriava sa predovšetkým na fondy spoločného strategického rámca. Výbor si so záujmom všíma príklady miestnych iniciatív, ktorých zámerom je zjednotiť prijímateľom využívanie programov na financovanie.

19. Dôrazne podporuje výzvu, ktorú Európsky parlament adresoval Európskej komisii vo svojom uznesení k európskemu semestru pre koordináciu hospodárskych politík: plnenie priorít na rok 2012, aby sa „v nasledujúcom ročnom prieskume rastu plne zamerala na úlohu rozpočtu EÚ v procese európskeho semestra a zdôraznila jej význam tým, že poskytne faktické a konkrétne údaje o jeho podnecujúcom, katalytickom, synergickom a komplementárnom účinku na celkové verejné výdavky na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni“.

⁽³⁾ Regulatory Capacities at Sub-National Level for the Implementation of Public Investment Strategies related to the Absorption of EU Structural Funds, Allio-Rodrigo Consulting pre OECD, jún 2012.

20. Víta ďalšiu diskusiu o rozsahu sprehľadnenia a zjednodušenia využívania programov na miestnej úrovni na základe legislatívneho rámca EÚ, pričom sa všetky snahy zamerajú na podporu projektov a iniciatív, ktoré prinášajú zásadnú zmenu. Súčasťou tohto procesu by mohlo byť preskúmanie možností vytvoriť „jednotný územný investičný fond“ (spájajúci rôzne fondy EÚ, členských štátov a nižších územných celkov), alebo zriadenie „jednotného kontaktného miesta“ na využívanie fondov s harmonizovanými pravidlami, komplexnou a zrozumiteľnou podporou, ako aj intenzívnejšie zameranie na dosiahnutie trvalých výsledkov, vďaka ktorému sa finančné prostriedky rýchlejšie dostanú ku konečnému príjemcovi a umožní sa strategickjšie uplatňovanie na miestnej úrovni. Takéto spojené programy a uplatňovanie v rámci všetkých fondov povedie k lepšej koordinácii a obmedzeniu duplicity.

21. Tvrdí, že diskusia o súčinnosti medzi rozpočtami EÚ, členských štátov a nižších územných celkov sa musí zaoberať aj súčinnosťou v rámci rozpočtu EÚ, vrátane tematických programov ako je Horizont 2020, Erasmus pre všetkých, program pre sociálnu zmenu a inováciu, nástroj na prepojenie Európy, COSME atď., ktoré priamo súvisia s úrovňou územných celkov a majú na ňu vplyv, pričom sa jednoznačne týkajú aj priorit, ako je výskum, vývoj a inovácie, vzdelávanie a odborná príprava, a tiež konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov v rámci fondov spoločného strategického rámca.

22. Víta preto úsilie o zlepšenie legislatívneho rámca na roky 2014 – 2020, aby sa podporila táto súčinnosť, napríklad vrátane článku 55 ods. 8 nariadenia o fondoch spoločného strategického rámca, a žiada rozsiahlu propagáciu projektov/iniciatív, ktoré sa pripravujú s využitím týchto nových ustanovení s cieľom zvyšovať povedomie o dosahovaní súčinnosti v praxi.

23. Žiada Komisiu, aby podrobne objasnila, aký vplyv bude mať regulácia správy hospodárskej politiky EÚ a iných aspektov verejných financií na schopnosť miestnych a regionálnych samospráv rozhodovať o obsahu svojich rozpočtov.

24. Vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že súčasná diskusia o upevnení ekonomickej, monetárnej a politickej jednoty v hospodárskej a menovej únii aj celej EÚ je obmedzená na hlavné inštitúcie EÚ a orgány členských štátov, pričom na nižšie územné celky sa berie len malý alebo žiadny ohľad, a to napriek dosahu, ktorý by väčšia centralizácia kontrolných mechanizmov na úrovni EÚ mohla mať na rozpočtové právomoci a povinnosti nižších územných celkov a na fiškálnu decentralizáciu.

25. Vyjadruje tiež poľutovanie nad naďalej neúspešným úsilím účinne a zmysluplne zapojiť miestne a regionálne samosprávy v celej EÚ do európskeho semestra, ako to dokazuje tretia monitorovacia správa Výboru regiónov k stratégii Európa 2020, pričom pripomína, že súčinnosť medzi rozpočtovými postupmi nemožno dosiahnuť bez súčinnosti v procese tvorby politických opatrení a monitorovania.

Príprava fiškálnej únie: meniaci sa správa hospodárskych a politických záležitostí

26. Víta diskusie prebiehajúce na európskej úrovni o tom, ako rozšíriť jestvujúcu hospodársku a menovú úniu (HMÚ) zavedením integrovaného rozpočtového rámca pre EÚ s cieľom zabezpečiť udržateľnú rozpočtovú politiku v členských štátoch.

27. Konštatuje, že tieto diskusie sa vyvíjajú a mohli by mať významný dosah na spôsob, akým sa v budúcnosti bude pristupovať k súčinnosti medzi rozpočtami EÚ, členských štátov a nižších územných celkov.

28. Vyjadruje obavu, že existuje snaha o väčšiu centralizáciu právomocí a rozhodovania bez účinného zapojenia orgánov nižších územných celkov do tejto diskusie. Zároveň poznamenáva, že v správe Európskej komisie o verejných financiách v HMÚ z roku 2012 sa zdôrazňuje spoľahlivosť modelu fiškálnej federácie, v rámci ktorého sa zodpovednosť za dosahovanie príjmov, ako aj za výdavky presúva na orgány nižších územných celkov.

29. Konštatuje, že zmeny v správe ekonomických záležitostí EÚ (ktoré zaviedol európsky semester, balík šiestich legislatívnych aktov, zmluva o stabilite, koordinácii a správe) vyústili do vypracovania prísnejších pravidiel kontroly miestnych a regionálnych verejných financií na úrovni členských štátov (presunutím zodpovednosti za vyrovnaný rozpočet, tzv. zlaté pravidlo, z úrovne členského štátu na nižšie územné celky vo viacerých členských štátoch).

30. Obáva sa, že transpozícia pravidiel, ktoré sú súčasťou medzivládnych iniciatív, ako je zmluva o stabilite, koordinácii a správe (alebo fiškálna dohoda), do ústav alebo právnych predpisov členských štátov prebehla bez riadnej konzultácie s Výborom regiónov o regionálnom a miestnom rozmere týchto otázok, a zdôrazňuje, že pri ďalších krokoch smerom k fiškálnej únii je dôležité pridržiavať sa metódy Spoločenstva.

31. Požaduje bezodkladné transparentnejšie a účinnejšie zapojenie orgánov nižších územných celkov s rozpočtovými právomocami do prebiehajúcich diskusií na tieto témy, ako aj oficiálnu účasť Výboru regiónov na možných následných úpravách zmluvy.

32. Poukazuje na úplne odlišný prístup v histórii fiškálnej federácie USA a pri prvých krokoch k európskej fiškálnej únii. USA si zvolili cestu, v rámci ktorej federálna vláda neustanovuje a nepresadzuje pravidlá vyrovnanosti rozpočtu jednotlivých štátov (to isté platí zo strany štátov voči obciam): štáty prijímajú tieto pravidlá samostatne a uplatňujú ich nezávisle od federálnej vlády, pričom sú si vedomé jej zásady neposkytovať žiadne záchranné balíky. Výsledkom je plná zodpovednosť príslušnej

úrovne vlády, keďže ide o vnútornú záležitosť správneho celku. Naopak v EÚ je zabrzdzenie zadlžovania centrálné ustanovené a Súdny dvor ho presadzuje, pričom možnosť, že by členský štát resp. obec v členskom štáte zbankrotovali sa zdá byť a priori vylúčená.

33. Domnieva sa preto, že vysoká miera závislosti a vzájomného ovplyvňovania ekonomík a rozpočtových politík eurozóny vyvoláva potrebu vytvoriť fiškálnu kapacitu, ktorá môže v rámci integrovaného rozpočtového rámca pre EÚ uľahčiť prispôbovanie sa hospodárskym otrasom.

34. Podporuje ďalšie preskúvanie myšlienky flexibilnej rezervy v rozpočte EÚ ako jedného z prístupov k vytvoreniu fiškálnej kapacity v súvislosti s integrovaným rozpočtovým rámcom pre EÚ. Takýto mechanizmus by pri dodržaní rozpočtových zásad ročnej platnosti a transparentnosti mohol umožniť presunúť nevyčerpané prostriedky z určitých rozpočtových položiek na podporu iných činností, namiesto ich automatického vrátenia členským štátom, čo by bolo v súlade s uznesením Európskeho parlamentu k VFR z 13. júna a 23. októbra 2012.

35. Poznamenáva však, že ozajstná fiškálna únia nemôže existovať bez definície práv a povinností jednotlivých úrovní správy (fiškálna federácia), jednoznačnejšieho vzťahu medzi zosúladením politiky a rozpočtovým rozhodovaním, a ani bez ambicióznej vízie ako pomocou vhodných mechanizmov koordinácie zvýšiť súčinnosť medzi rozpočtami EÚ, členských štátov a obcí resp. regiónov.

36. Vyzýva Európsku komisiu, aby v prvom polroku 2013 vydala zelenú knihu zameranú na tieto otázky i ďalšie aspekty spomínané v tomto stanovisku.

Základné zásady, ktoré treba dodržiavať v úsilí o vytvorenie väčšej súčinnosti

37. Požaduje vytvoriť základný súbor zásad, ktoré treba dodržiavať v úsilí o dosiahnutie súčinnosti v oblasti rozpočtu, vrátane:

— **fiškálnej autonómie:** jednoznačného stanovenia úloh a zodpovedností jednotlivých rozpočtových orgánov na úrovni EÚ, členských štátov a nižších územných celkov, vrátane jasnej úlohy a odôvodnenia zásahov v oblasti politiky a financovania EÚ, rešpektovania zásad subsidiarity a rozpočtových práv miestnych a regionálnych samospráv

(ich úlohy pri rozhodovaní a kontrole), t. j. ich demokratickej zodpovednosti voči voličom, a zabezpečenia autonómie každej úrovne správy v stanovovaní priorít a čerpaní rozpočtu,

— **transparentnosti:** zabezpečenia transparentnosti v rozpočtových postupoch na všetkých úrovniach správy (vrátane jednoznačného určenia zdrojov financovania EÚ v rámci štátnych rozpočtov a rozpočtov nižších územných celkov), a prípadne aj zaistenia dostupnosti údajov na úrovni EÚ týkajúcich sa prehľadov o čerpaní prostriedkov z európskych programov financovania na regionálnej úrovni,

— **zjednodušenia postupov:** ujasnenia, ako sú priority a financovanie na úrovni EÚ, členských štátov a nižších územných celkov zosúladené s dohodnutými prioritami EÚ, prijatia záväzku usilovať sa odstrániť nedostatky (administratívne, regulačné a politické zjednodušenie) v záujme dosiahnutia väčšej súčinnosti v rozpočtoch resp. politike, a predchádzania vzniku ďalšej administratívnej záťaže,

— **partnerstva:** zaviazania sa k prístupu založenom na partnerstve vychádzajúce z rovnocenného partnerstva medzi rôznymi úrovňami správy (EÚ, členské štáty, nižšie územné celky) podporovaného formálnymi a neformálnymi mechanizmami, ktoré stimulujú spoluprácu, napr. vrátane rozšírenia jestvujúceho dialógu medzi Európskym parlamentom a národnými radami členských štátov o zástupcov zákonodarných orgánov nižších územných celkov.

38. Za úlohu rozpočtu EÚ (v súčasnosti) považuje i) financovanie ústredných spoločných oblastí politiky EÚ, ako je poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo, a ii) podporu ďalších dohodnutých politických zámerov a cieľov EÚ v rámci právomocí, o ktoré sa delí s členskými štátmi, vrátane politiky súdržnosti a to prostredníctvom strednodobých investícií. Takéto zásahy sa navyše opierajú o zavedené koncepcie prínosu intervencie EÚ, doplnkovosti podporovanej činnosti a pákového a multiplikačného efektu zásahu EÚ.

39. V kontexte vývoja diskusie o upevnení hospodárskej, menovej a fiškálnej únie víta ďalšiu analýzu a objasnenie možných dôsledkov tohto vývoja pre úlohu a odôvodnenie zásahov EÚ, ako aj ich väzbu na rozpočtové postupy členských štátov a nižších územných celkov.

40. Domnieva sa, že lepšia vertikálna koordinácia rozpočtových politík by viedla k väčšej súčinnosti v oblastiach, v ktorých rešpektuje a posilňuje subsidiaritu, doplnkovosť, európsky prínos a výhody úspor z rozsahu⁽⁴⁾. Ako taká je teda úplne zlučiteľná so zásadou subsidiarity zakotvenou v zmluvách EÚ.

(4) Štúdiá Európskeho parlamentu z roku 2010: Vytváranie väčšej súčinnosti medzi európskym a vnútroštátnymi rozpočtami.

Problémy pri dosahovaní väčšej vertikálnej súčinnosti

41. Zdôrazňuje význam dostupnosti presných a spoľahlivých údajov a analýz na úrovni EÚ, ktoré sa týkajú verejných financií a rozpočtových postupov až po úroveň nižších územných celkov.

42. Konštatuje zložitosť problémov pri dosahovaní súčinnosti, ktoré spôsobuje heterogenosť štruktúr nižších územných celkov v EÚ.

43. Víta skutočnosť, že po prvýkrát je súčasťou správy Európskej komisie o verejných financiách v HMÚ z roku 2010 aj kapitola venovaná fiškálnej decentralizácii v EÚ a žiada Európsku komisiu, aby každoročné aktualizácie tejto správy obsahovali kapitolu o financiách členských štátov a nižších územných celkov.

44. Víta ďalšie výskumné štúdie zamerané na verejné financie a objem verejných investícií, ako aj na dosah sociálnej, hospodárskej a fiškálnej krízy na úrovni nižších územných celkov, a to najmä správu DEXIA Crédit Local (DCL)/CEMR a štúdie OECD.

45. Všíma si však relatívny nedostatok informácií o miestnych a regionálnych verejných financiách v EÚ, a všeobecnejšie nedostatok informácií o súčinnosti medzi rozpočtami EÚ, členských štátov a nižších územných celkov.

46. Vyzýva Európsku komisiu, aby sa ďalej usilovala riešiť tento nedostatok a navrhuje vytvoriť európsku vysokoškolskú výskumnú sieť s cieľom rozvíjať odborné znalosti v tejto dôležitej oblasti. Okrem toho Komisiu žiada, aby podporila výmenu skúseností s projektmi medzi rôznymi miestnymi a regionálnymi samosprávami a podnecovala šírenie osvedčených postupov, ktoré súvisia so súčinnosťou dosiahnutou medzi štátnou úrovňou a nižšími úrovňami v členských štátoch Európskej únie.

47. Uznáva existenciu viacerých nedostatkov v spojitosti s rozpočtovými postupmi a cyklami v EÚ, ktoré ešte prehĺbujú rôznorodosť rozpočtových procesov na úrovni nižších územných celkov. Rozpočtové cykly v členských štátoch a nižších územných celkoch nie sú zharmonizované s rozpočtovým cyklom EÚ, ktorý sa zhoduje s kalendárnym rokom. Príprava rozpočtov na miestnej a regionálnej úrovni je navyše prevažne založená na ročných cykloch, a nie na viacročnom plánovaní, ktoré je typické pre rozpočtový rámec EÚ.

48. Žiada Európsku komisiu, aby zvažila prínosy a praktické aspekty (a tiež potenciálne administratívne problémy/náklady) väčšej harmonizácie rozpočtových cyklov v rámci EÚ, ako aj propagácie a podpory využívania strednodobých rozpočtových rámcov na úrovni nižších územných celkov (v súlade s opatreniami, ktoré zavádza balík šiestich legislatívnych aktov), vrátane objasnenia, ako by sa to dalo zladíť s ročným cyklom európskeho semestra.

49. Berie na vedomie prebiehajúce rokovania o návrhoch týkajúcich sa európskeho systému národných a regionálnych účtov v EÚ [COM(2010) 774 final] a vyslovuje poľutovanie nad slabou porovnateľnosťou (z hľadiska štruktúry, zrozumiteľnosti a obsahu) miestnych a regionálnych rozpočtov v EÚ, ako aj nedostatočnou harmonizáciou na úrovni EÚ, čo sťažuje vykonanie zmysluplných porovnaní a analýz.

50. Konštatuje, že článok 3 smernice 2011/85/EU, ktorá je jedným zo šiestich legislatívnych aktov, poveruje členské štáty zaviesť štandard ESÚ 95 do svojich štátnych systémov verejného účtovníctva a zabezpečiť, „že fiškálne údaje za všetky subsektory verejnej správy sú včas a pravidelne verejne dostupné“. Lutuje, že veľká väčšina členských štátov bola proti návrhu Eurostatu doplniť niekoľko nových ukazovateľov týkajúcich sa verejných investícií na regionálnej úrovni NUTS 2.

51. Víta skutočnosť, že Eurostat v súčasnosti posudzuje, či je vhodné využívať harmonizované normy verejného účtovníctva pre rôzne úrovne správy v celej EÚ s cieľom zvýšiť súčinnosť medzi rozpočtom EÚ, štátnymi rozpočtami a rozpočtami nižších územných celkov.

52. Zdôrazňuje, že je potrebné podľa možností zlepšiť štandard ESÚ 95 pre miestne a regionálne samosprávy v súvislosti s otázkou nákladov na pôžičky. Pri účtovnej metóde ESÚ 95 sa finančné operácie (a teda požičiavanie) posudzujú naozaj odlišne a penalizujú sa miestne a regionálne samosprávy, ktoré chcú v snahe o vyrovnaný rozpočet investovať. Pri ESÚ 95 sa do úvahy berú len operácie uskutočnené v danom finančnom roku, čo miestnym a regionálnym samosprávam neumožňuje kompenzovať dočasný deficit spojený s investíciami čerpaním rezerv alebo prevedením rozpočtových prebytkov do ďalšieho obdobia. Tieto miestne a regionálne samosprávy by museli svoje investície v plnej miere financovať z vlastných zdrojov, aby v rozsahu svojho rozpočtového rámca dosiahli vyrovnaný rozpočet.

53. Konštatuje, že členské štáty, ktoré formálne zapojili miestne a regionálne samosprávy do prípravy rozpočtu (vnútroštátneho paktu stability napríklad v Belgicku, Španielsku alebo Rakúsku) vo všeobecnosti vytvorili mechanizmy, ktoré robia štandard ESÚ 95 pružnejším, aby tak samosprávam poskytli priestor na investície, ktoré môžu mať napríklad podobu viacročných úprav rozpočtových zámerov alebo systémov čiastočných odchýlok od zámeru investičných výdavkov s cieľom zohľadniť investičný cyklus.

54. Požaduje preto, aby sa táto otázka vyriešila na úrovni EÚ harmonizáciou pravidiel, ktorá zvýši flexibilitu štandardu ESÚ 95 a umožní tak miestnym a regionálnym orgánom investovať, pričom dodržia požiadavky Paktu stability a rastu týkajúce sa riadneho hospodárenia s verejnými financiami.

55. Žiada, aby sa vo väčšej miere využívali nové inovatívne mechanizmy financovania, ako sú pôžičky a ďalšie „revolvingové fondy“, a upozorňuje aj na príležitosti, ktoré poskytujú verejno-súkromné partnerstvá. Požaduje tiež, aby EIB stimulovala tvorivé a inovatívne investície na úrovni územných celkov a víta opatrenia v rámci programovacieho obdobia 2014 – 2020, vrátane fondov spoločného strategického rámca, ktoré tieto aktivity ďalej podporujú.

56. Konštatuje, že prístup k finančným trhom sa v rámci EÚ značne líši a v určitých častiach Európy nie je pre miestne a regionálne samosprávy dostatočne rozvinutý, preto je potrebné to riešiť na úrovni EÚ.

57. So záujmom očakáva ďalšie diskusie o možnostiach uplatnenia ďalších inovatívnych nástrojov na úrovni EÚ zameraných na podnecovanie investícií a podporu solidarity s cieľom pomôcť Európe dostať sa z krízy, vrátane dlhopisov na projekty EÚ a európskych dlhopisov.

V Bruseli 31. januára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko Výboru regiónov „Lepšia správa pre jednotný trh“

(2013/C 62/08)

VÝBOR REGIÓNOV

- V zmysle zásady subsidiarity by sa mal jednotný trh spravovať legislatívou EÚ len do takej miery, aká je skutočne potrebná. Skutočnosť, že sa zásada subsidiarity neberie do úvahy, môže viesť k problémom v štádiu implementácie, keď už na vnútroštátnej úrovni nie je žiaden manévrovací priestor, a ohroziť tak hospodársky rozvoj jednotlivých štátov.
- Pri vypracúvaní právnych predpisov je dôležité mať na pamäti dôležitú úlohu miestnych a regionálnych orgánov. Predovšetkým zásada „think small first“ (najskôr myslieť v malom) zdôrazňuje význam miestnej činnosti a podmienok vytvorených pre podniky na miestnej úrovni. Napriek tomu, že rámec sa tvorí na európskej úrovni, ekonomická prosperita a činnosť sa vždy začínajú na miestnej úrovni. Túto skutočnosť je dôležité brať do úvahy pri vypracúvaní právnych predpisov pre jednotný trh, pretože je to jediný spôsob, ako zosúladiť „miestny“ aspekt s hospodárstvom na celoeurópskej úrovni.
- Miestne a regionálne orgány vykonávajú veľkú časť právnych predpisov v oblasti jednotného trhu. Aby sa predišlo problémom vo chvíli, keď sa tieto predpisy začnú uplatňovať v praxi, je dôležité zapojiť Výbor regiónov a miestne a regionálne orgány do vypracúvania právnych predpisov EÚ.
- Pri určovaní kľúčových oblastí sa musí dávať prioritami tým oblastiam, ktoré majú dobré predpoklady z hľadiska inovácií a vytvárania kvalitných pracovných miest. Dobre fungujúci digitálny jednotný trh a celé odvetvie služieb sú najnaliehavejšími prioritami najvyššieho významu.

Spravodajca	Markku MARKKULA (FI/EELS), člen mestského zastupiteľstva Espoo
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie na tému „Lepšia správa pre jednotný trh“ COM(2012) 259

Stanovisko Výboru regiónov – Lepšia správa pre jednotný trh

I. VŠEOBECNE

1. Jednotný trh je rozhodujúcim stimulom európskeho hospodárskeho rastu. Už dve desaťročia predstavuje voľný pohyb tovaru, služieb, kapitálu a osôb hybnú silu, ktorá stojí za európskou prosperitou a hospodárstvom Európy. Tieto slobody a zlepšenie spôsobu ich správy však ponúkajú aj možnosť, ako ešte viac urýchliť obnovu po hospodárskej kríze a vytvoriť podmienky na súdržné dosiahnutie sociálne trhového hospodárstva v Európskej únii. Politika súdržnosti okrem toho zohráva doplnujúcu úlohu pri realizácii jednotného trhu vo všetkých regiónoch Európskej únie, a to predovšetkým tým, že zvyšuje konkurencioschopnosť MSP, ekologizuje hospodárstvo a tiež kladie dôraz na know-how a inovácie najmä v štruktúrne znevýhodnených regiónoch.

2. Výbor regiónov upozorňuje na to, že členské štáty musia mať zároveň možnosť samostatne si zvoliť nástroje na oživenie svojho hospodárstva s prihliadnutím na konkrétne potreby a záujmy jednotlivých národných hospodárstiev.

OZNÁMENIE KOMISIE

3. V tomto oznámení Komisia vysvetľuje svoje plány, pokiaľ ide o rozvíjanie jednotného trhu a dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020.

4. Podľa oznámenia dosiahol priemerný deficit v transpozícii vo februári tohto roka podiel 1,2 % a implementácia právnych predpisov týkajúcich sa jednotného trhu trvá čoraz dlhšie. Okrem toho nemusia pravidlá v praxi dobre fungovať ani vtedy, keď boli na úrovni štátov transponované.

5. Komisia v oznámení vyzýva na obnovenie záväzku v prospech jednotného trhu, ktorým sa bude účinne zabezpečovať rast. Návrh sa skladá z dvoch samostatných zložiek:

- súboru opatrení s cieľom dosiahnuť rýchly pokrok v kľúčových oblastiach s najväčším potenciálom rastu;
- konkrétnych opatrení na ďalšie zlepšenie spôsobu tvorby, vykonávania, uplatňovania a presadzovania pravidiel jednotného trhu.

NÁZORY VÝBORU REGIÓNOV

6. Obavy Komisie týkajúce sa vývoja jednotného trhu sú oprávnené. V oznámení sa navrhuje všeobecné opatrenia, no

implementácia pravidiel sa môže ukázať ako obzvlášť problematická len v konkrétnych oblastiach či v niektorých členských štátoch.

7. Komisia sa usiluje zlepšiť fungovanie jednotného trhu na základe opatrení uvedených v oznámení. Návrhy Komisie smerujú k dvom kľúčovým cieľom. Na jednej strane musí jednotný trh urobiť rýchly pokrok v oblastiach s najväčším potenciálom rastu a na druhej strane by sa mali podniknúť kroky, ktoré by viedli k väčšej účinnosti „riadiaceho cyklu“ jednotného trhu. Komisia plánuje využiť na monitorovanie pokroku postup európskeho semestra. Výbor regiónov sa domnieva, že je to tak správne.

8. Oznámenie sa zameriava predovšetkým na zlepšenie implementácie v jednotlivých štátoch a posilnenie záväzku členských štátov.

9. Do určitej miery možno pomalé tempo implementácie vysvetliť slabou politickou angažovanosťou členských štátov, pokiaľ ide o implementáciu jednotlivých pravidiel. Jedinou odpovedou na tento problém je zaistiť ochotu a angažovanosť na politickej úrovni. Hneď od začiatku vypracúvania právnych predpisov pre jednotný trh je potrebné brať do úvahy rozdiely medzi rôznymi legislatívnymi a administratívnymi kultúrami.

10. Výbor regiónov súhlasí s Komisiou, že „pozlacovanie“ predpisov predstavuje vážny problém, ktorý zbytočne zaťažil podniky a občanov.

11. Návrhy Komisie sú v niektorých aspektoch „ex post“ a v oznámení sa nevenuje dostatočná pozornosť ani dôvodom spôsobujúcim pomalé tempo implementácie.

II. ZAMERANIE SA NA OBLASTI S NAJVÄČŠÍM POTENCIÁLOM RASTU

OZNÁMENIE KOMISIE

12. Najväčší potenciál rastu má podľa nariadenia sektor služieb (vrátane maloobchodu a veľkoobchodu, obchodných služieb a stavebníctva), finančné služby, doprava, digitálne hospodárstvo a odvetvie energetiky.

13. V záujme zabezpečenia účinného vykonávania pravidiel jednotného trhu EÚ sa navrhuje, aby sa členské štáty viac zaoberali o implementáciu týchto pravidiel a v štádiu ich implementácie viac spolupracovali s Komisiou.

— Členské štáty by sa mali zaviazat k „nulovej tolerancii“, pokiaľ ide o transpozíciu smerníc, t. j. zachovávať cieľ v oblasti deficitu v transpozícii a cieľ v oblasti deficitu súladu na úrovni 0 %.

— Členské štáty by mali neformálne informovať Komisiu o osobitných hľadiskách potrebných opatrení s cieľom čo najviac zefektívniť pomoc Komisie počas obdobia transpozície.

14. Priority Komisie sú zamerané na transpozíciu pravidiel EÚ a ich účinné vykonávanie. Komisia vypracuje výročnú správu o integrácii jednotného trhu s cieľom monitorovať spôsob fungovania jednotného trhu v praxi a určiť ďalšie opatrenia, ktoré sú potrebné na úrovni EÚ a na úrovni štátov. Komisia urobí kroky, aby pomohla zaistiť včasné, správne a účinné vykonávanie pravidiel EÚ v kľúčových oblastiach.

NÁZORY VÝBORU REGIÓNOV

15. Hlavným cieľom oznámenia Komisie je dosiahnuť, aby jednotný trh fungoval lepšie. Je správne zvoliť si kľúčové oblasti. V záujme rozvoja európskeho jednotného trhu je nevyhnutné určiť, aké opatrenia by boli najúčinnnejšie.

16. V súčasnej hospodárskej situácii je postavenie finančných služieb ako jednej z oblastí s najväčším potenciálom rastu dôležité, no zároveň problematické.

17. Pri určovaní kľúčových oblastí sa musí dávať priorita tým oblastiam, ktoré majú dobré predpoklady z hľadiska inovácií a vytvárania kvalitných pracovných miest. Výber kľúčových oblastí je pozitívny z hľadiska miestnej verejnej správy. Dobre fungujúci digitálny jednotný trh a celé odvetvie služieb sú najnaliehavejšími prioritami najvyššieho významu.

18. Členské štáty musia vykonať ešte veľa práce, aby uľahčili aktivity digitálneho trhu. Miestne orgány v tom môžu zohrávať úlohu napr. prostredníctvom verejného obstarávania. Ak by verejné obstarávanie prebiehalo elektronicky a plne by sa využívala elektronická fakturácia, malo by to výrazný prínos pre rozvoj digitálneho trhu. Prekážky a problémy spojené so zavedením elektronického obchodu vo verejnom sektore idú nad rámec technickej funkčnosti. Medzi faktory, ktoré sú rozhodujúce pre úspech digitálneho trhu na miestnej a regionálnej úrovni a s tým súvisiace elektronické verejné obstarávanie, patrí podpora zo strany vyššieho manažmentu, organizačné zmeny a odborná príprava pracovníkov.

19. Realizácia verejného obstarávania elektronickou formou si bude vyžadovať niekoľko opatrení na štátnej a miestnej úrovni. Na európskej úrovni je potrebné prijať opatrenia,

ktoré uľahčia prechod na elektronické prostredie. Zároveň sa na tejto európskej úrovni musia účinnejšie šíriť osvedčené postupy.

20. Zodpovednosť za vypracovanie vnútroštátnych právnych predpisov nesú orgány jednotlivých štátov, od ktorých sa vyžaduje, aby implementovali legislatívu EÚ správne a riadne z vnútroštátneho hľadiska.

21. Víta skutočnosť, že smernica o oneskorených platiach bola začlenená do zoznamu kľúčových legislatívnych aktov, ktorých vykonávanie sa bude podrobne monitorovať. Oneskorené platby zo strany orgánov verejnej moci sú pre malé a stredné podniky veľkým problémom, ktorý sa musí bezodkladne riešiť.

22. Návrhy na monitorovanie implementácie v členských štátoch treba privítať. Zverejnenie výročnej správy bude pre členské štáty príležitosťou porovnať svoju vlastnú situáciu so stavom v iných členských štátoch. Na základe výročnej správy a analýzy Komisia určí hlavné politické výzvy a potrebné kroky na nasledujúci rok na úrovni EÚ a na úrovni štátov. Vo výročnej správe sa navrhnu odporúčania pre jednotlivé krajiny, ktoré budú vychádzať z hlbšej analýzy výkonnosti v každom členskom štáte a ktoré súvisia s postupom európskeho semestra.

III. TVORBA, VYKONÁVANIE, UPLATŇOVANIE A PRESADZOVANIE PRAVIDIEL JEDNOTNÉHO TRHU

OZNÁMENIE KOMISIE

23. V oznámení Komisie sa zdôrazňuje, že pri vypracúvaní právnych predpisov jednotného trhu by EÚ mala zaistiť, aby:

— predpisy boli ľahko pochopiteľné, jednoznačné a jasné,

— administratívna záťaž kladená na podniky, občanov a administratívu nebola zbytočne veľká,

— sa nevyhnutné administratívne postupy (schvaľovanie a pod.) dali vykonať elektronickou formou,

— informácie boli dostupné a podniky a občania mali prístup k účinnej súdnej náprave.

24. Na to, aby sa zabezpečil súlad s týmito zásadami, by sa pred vypracúvaním navrhovaných právnych predpisov mali uskutočniť konzultácie so zainteresovanými stranami.

25. Komisia navrhuje, aby sa v prípade potreby ako právny nástroj použili nariadenia namiesto smerníc, a to najmä v prípadoch, keď nie je potrebná žiadna dodatočná diskrečná právomoc pri vykonávaní navrhovaných pravidiel EÚ.

NÁZORY VÝBORU REGIÓNOV

26. Výbor plne súhlasí s cieľmi týkajúcimi sa kvality právnych predpisov. Jednoznačnosť a zrozumiteľnosť právnych predpisov je dôležitým cieľom na úrovni EÚ aj pre zákonodarcov v jednotlivých štátoch.

27. Zastáva názor, že informačný systém pre vnútorný trh je dôležitý nástroj a že regionálne a miestne orgány potrebujú mať úplný prístup do tohto systému. Zároveň musí byť dostupná odborná príprava pre pracovníkov uvedených orgánov, ktorá by im umožnila tento systém účinne využívať.

28. V zmysle zásady subsidiarity by sa mal jednotný trh spravovať legislatívou EÚ len do takej miery, aká je skutočne potrebná. Skutočnosť, že sa zásada subsidiarity neberie do úvahy, môže viesť k problémom v štádiu implementácie, keď už na vnútroštátnej úrovni nie je žiaden manévrovací priestor, a ohroziť tak hospodársky rozvoj jednotlivých štátov.

29. Poukazuje na užitočnosť centier SOLVIT pre občanov a malé podniky, najmä v pohraničných regiónoch, a vyzýva Komisiu, aby ďalej propagovala ich činnosť, a všetky členské štáty, aby im poskytli primeraný počet pracovníkov a zodpovedajúce zdroje.

30. Poznamenáva, že príslušné súdy nemajú dostatočné vedomosti o Európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu a stále ho využívajú len zriedka. Osobitným problémom, s ktorým sa občania pri využívaní tohto postupu stretávajú, je následné vykonanie súdneho rozhodnutia v inom členskom štáte.

31. Nízka kvalita niektorých právnych predpisov narúša skutočnú legitimitu EÚ v očiach verejnosti a podnikov. Právne predpisy v oblasti verejného obstarávania napr. v praxi obmedzili rozhodovací priestor členských štátov a miestnej verejnej správy, pokiaľ ide o spôsob organizovania ich vlastných aktivít. Pravidlá jednotného trhu a strach z ich porušenia vedú organizáciu služieb takým smerom, ktorý z funkčného hľadiska nie je vždy vhodný.

OZNÁMENIE KOMISIE

32. Komisia uvádza, že by sa mali inteligentnejšie využívať IT nástroje na informovanie podnikov a občanov. Komisia kladie dôraz na to, že členské štáty by mali zintenzívniť úsilie a poskytovať používateľsky prístupné informácie o fungovaní jednotného trhu.

33. Malo by byť možné vykonávať administratívne opatrenia elektronicky, najmä v prípade, keď sa príslušné kroky uskutočňujú v inom členskom štáte. Spoluprácu medzi orgánmi by mal uľahčiť informačný systém o vnútornom trhu.

34. S cieľom riešiť problémy, s ktorými sa stretávajú podniky a občania, sa v oznámení navrhuje, aby existovala jednotná a ľahko prístupná služba pomoci na vnútroštátnej úrovni, na ktorú by sa mohli podniky a občania obrátiť.

35. Členské štáty by sa mali zaviazat k tomu, že zaručia rýchlu a účinnú súdnu nápravu.

36. V zmysle oznámenia by mala existovať len jedna inštitúcia poverená dohľadom a monitorovaním fungovania jednotného trhu na vnútroštátnej úrovni. Komisia odporúča, aby sa v členských štátoch zriadili „centrá jednotného trhu“, a jej zámerom je vytvoriť európsku sieť takýchto centier.

NÁZORY VÝBORU REGIÓNOV

37. Je úplne samozrejmé, že určovanie a šírenie osvedčených postupov treba podporovať. Malo by pritom ísť o neodmysliteľnú súčasť bežnej činnosti Komisie v oblasti rozvoja.

38. Zároveň treba privítať aj rozvoj inštitucionálnej spolupráce spôsobom, aký navrhuje Komisia. Vytvorenie centier jednotného trhu možno napríklad zdôvodniť tak, že by to uľahčilo výmenu informácií medzi orgánmi členských štátov a Komisiou. Úlohy centier jednotného trhu musia byť v súlade s inými aspektmi administratívy členských štátov.

39. Pri vypracúvaní právnych predpisov je dôležité mať na pamäti dôležitú úlohu miestnych a regionálnych orgánov. Predovšetkým zásada „think small first“ (najskôr myslieť v malom) zdôrazňuje význam miestnej činnosti a podmienok vytvorených pre podniky na miestnej úrovni. Napriek tomu, že rámec sa tvorí na európskej úrovni, ekonomická prosperita a činnosť sa vždy začínajú na miestnej úrovni. Túto skutočnosť je dôležité brať do úvahy pri vypracúvaní právnych predpisov pre jednotný trh, pretože je to jediný spôsob, ako zosúladiť „miestny“ aspekt s hospodárstvom na celoeurópskej úrovni.

40. Miestne a regionálne orgány vykonávajú veľkú časť právnych predpisov v oblasti jednotného trhu. Aby sa predišlo problémom vo chvíli, keď sa tieto predpisy začínú uplatňovať v praxi, je dôležité zapojiť Výbor regiónov a miestne a regionálne orgány do vypracúvania právnych predpisov EÚ.

41. Inovácie vznikajú na miestnej úrovni. Miestne a regionálne orgány môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri podporovaní a skúšaní inovácií v praxi. V záujme vybudovania európskeho jednotného trhu by sa mal vytvoriť taký model, v rámci ktorého by subjekty tak na miestnej, ako aj na európskej úrovni mali svoje vlastné, prirodzené poslanie. Komisia by napríklad mohla presadzovať prístup, vďaka ktorému by sa spoločné snahy rôznych generálnych riaditeľstiev zamerali na rozvíjajúce sa oblasti s najväčším potenciálom rastu, kým na miestnej úrovni by sa experimentovalo s osvedčenými postupmi.

42. Dokonca ani osvedčené postupy sa však nedajú šíriť bez európskej siete. Na vytvorenie takýchto sietí má najlepšie predpoklady Komisia. V oblastiach politiky a v regiónoch s najväčším inovačným potenciálom by sa mali spustiť priekopnícke projekty finančne podporované Európskou úniou, v rámci ktorých by výskum predstavoval účinnú podporu pre inovácie aj pre vyučovanie a učenie. S podporou Komisie by všetci aktéri na miestnej úrovni mali mať prístup k postupom vypracovaným na tomto základe.

IV. ĎALŠIE NADVÄZNÉ OPATRENIA, KTORÉ SÚ POTREBNÉ

43. Európska komisia dokončila svoje oznámenie o Akte o jednom trhu II [COM(2012) 573 final]. Uvádza sa v ňom, že spoločná angažovanosť Európskeho parlamentu, Rady EÚ, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, Výboru regiónov a mnohých zainteresovaných strán viedla k rozsiahlej spoločnej politickej vízii ďalšieho rozvoja jednotného trhu a umožnila nám zacieliť politickú pozornosť. VR súhlasí s Komisiou, že vzhľadom na výzvy, ktoré priniesla hospodárska kríza, sa musia zintenzívniť nadväzujúce opatrenia.

44. V oznámení sú ako faktory nového rastu uvedené:

1. dosiahnutie plne integrovaných sietí na jednotnom trhu
2. podpora cezhraničnej mobility občanov a podnikov
3. podpora digitálneho hospodárstva v celej Európe
4. posilňovanie sociálneho podnikania, súdržnosti a dôvery spotrebiteľov.

45. Siete sú chrbtovou kosťou modernizácie hospodárstva, pričom cieľom je dosiahnuť jednotný trh, na ktorom by občania a podniky profitovali z jediného trhu s dopravou a energetikou. Digitálny sektor je nepochybne jednou z hlavných hnacích síl produktivity i tvorivosti. Sociálne podnikanie znamená aktívne

uskutočňovať kroky na zapojenie verejnosti a tretieho sektora, ako aj rýchly nárast rôznych partnerských aktivít. VR očakáva praktické opatrenia, aby tak mohli byť bezodkladne splnené očakávania spojené s týmito cieľmi.

46. Okrem uvedených bodov existuje ešte niekoľko ďalších záležitostí a otázok súvisiacich s fungovaním jednotného trhu, ktoré by sa mali prediskutovať na politickej úrovni a ktoré sa musia vyriešiť zohľadňujúc skúsenosti z finančnej krízy. Hoci mnohé z nich už boli nastolené v stratégii Európa 2020 a v hlavných iniciatívach, riešenia sa musia ešte len nájsť. Požadovanými opatreniami sa zaoberali aj viaceré stanoviská výboru, pričom VR by chcel zdôrazniť najmä opatrenia uvedené ďalej v texte.

47. VR navrhuje (CdR 330/2010), aby „boli vytvorené aj územné dohody, v rámci ktorých by miestne a regionálne orgány flexibilným regionálnym prístupom zamerali svoju činnosť a finančné prostriedky na uplatňovanie stratégie Európa 2020 a jej hlavných iniciatív. Mimoriadny dôraz treba klásť na projekty, ktoré podporujú spoločenské inovácie v príslušných regiónoch a ktoré majú čo najväčší spoločenský dosah.“ Mimoriadny význam majú opatrenia pre kľúčové oblasti uvedené v oznámení Komisie, ako napr. plné využívanie digitálnych možností pri modernizácii služieb a štruktúr.

48. VR odporúča Komisii (CdR 330/2010), aby „sa v rámci Aktu o jednotnom trhu uplatňovali všetky výdobytky Lisabonskej zmluvy, ktoré môžu viesť k obnoveniu dôvery občanov EÚ v jednotný trh, najmä článok 3 Zmluvy o EÚ (ktorý stanovuje nové sociálne ciele EÚ v oblasti boja proti sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii, presadzovania spravodlivosti a sociálnej ochrany, rovnosti medzi mužmi a ženami, solidarity medzi generáciami a ochrany práv dieťaťa)“. Aj tu ide o otázku, ako možno uviesť do pohybu ďalšie spoločenské inovácie tak, aby Európa mohla rozvíjať priekopnícke projekty, v rámci ktorých by inovácie v niekoľkých oblastiach a spolupráca medzi regióňmi prinášali všeobecne využiteľné riešenia.

V Bruseli 31. januára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko Výboru regiónov „Poznatky o mori 2020“

(2013/C 62/09)

VÝBOR REGIÓNOV

- domnieva sa, že poznatky o mori majú rozhodujúci význam najmä pre dosiahnutie udržateľného rastu a zdravých a produktívnych oceánov a pre lepšie pochopenie morských ekosystémov a dôsledkov činnosti človeka na tieto ekosystémy;
- domnieva sa, že je dôležité disponovať centralizovanými údajmi o námorných činnostiach, ktoré by umožnili lepšie pochopiť a predvídať možné interakcie;
- poukazuje na to, že členské štáty by okrem vlastných rozpočtov určených na zber údajov mali mať možnosť využiť finančné prostriedky EÚ na zber údajov a výskum;
- domnieva sa, že hoci bol dosiahnutý určitý pokrok, najmä dokončenie prvej fázy siete EMODnet, bude potrebné zaoberať sa ešte viacerými naliehavými potrebami, ak má Komisia splniť ciele stanovené v roku 2010;
- domnieva sa, že je potrebné vytvoriť jednoduché a efektívne postupy podávania žiadostí o povolenie a ich posudzovania, aby bolo zabezpečené ich účinné spracovanie;
- zdôrazňuje, že je dôležité pokračovať v už začatej práci, najmä na sieti EMODnet, a informovať o nej po jej uvedení do činnosti (2014) vo veľkom rozsahu, aby sa získali potrebné príspevky a aby sa o tejto sieti dozvedeli jej cieľoví adresáti (verejný a súkromný sektor, ako aj široká verejnosť).

Spravodajca	Arnold HATCH (UK/NI), člen rady v Craigavon (Severné Írsko)
Referenčný dokument	Zelená kniha – Poznanky o mori 2020 od mapovania morského dna k oceánskym prognózam COM(2012) 473 final

Stanovisko Výboru regiónov – Poznanky o mori 2020

I. VŠEOBECNÉ PRIPOMIENKY

VÝBOR REGIÓNOV

Úvod

1. Domnieva sa, že poznanky o mori majú rozhodujúci význam najmä pre dosiahnutie udržateľného rastu a zdravých a produktívnych oceánov a pre lepšie pochopenie morských ekosystémov a dôsledkov činnosti človeka na tieto ekosystémy. Konštatuje, že v súčasnosti dostupné údaje sú fragmentované a uchovávané vo vzájomne neprepojených databázach verejných orgánov, výskumných centier a súkromného sektora, a že zozbierané údaje presahujú národné hranice. Domnieva sa, že je dôležité disponovať centralizovanými údajmi o námorných činnostiach, ktoré by umožnili lepšie pochopiť a predvídať možné interakcie. Napríklad prieskum morského dna (ťažba nerastov, ropy a plynu) je mimoriadne vysoko riziková činnosť, ktorá je momentálne riadená úplne nezávisle od rybolovných činností.

2. Je presvedčený, že fragmentácia údajov spomaľuje hospodársky a udržateľný rozvoj morí a domnieva sa, že cieľom by malo byť zlepšenie prístupu k údajom, zníženie výdavkov užívateľov, stimulovanie inovácií a obmedzenie neistoty, pokiaľ ide o povahu našich morí. Databázy by mali byť jednoducho použiteľné a malo by existovať lokálne kontaktné miesto, ktoré by užívateľom poskytovalo pomoc. Mali by tiež byť prepojené s otvorenou internetovou stránkou, ktorá by mohla byť navrhnutá tak, aby podnecovala verejnosť na účasť na rozsiahlych internetových prieskumoch.

3. Pripomína, že svoj názor na otázku poznatkov o mori vyjadril už v stanovisku z januára 2011 ⁽¹⁾, ktoré sa vzťahovalo na oznámenie o poznatkoch o mori ⁽²⁾ a tiež na návrh nariadenia o integrovanej námornej politike ⁽³⁾. Táto zelená kniha nadväzuje na predchádzajúce oznámenie a mnohé hlavné body sformulované v stanovisku z roku 2011 sú naďalej platné.

4. Pripomína, že už samotné oznámenie z roku 2010 o poznatkoch o mori bolo odpoveďou na výzvu obsiahnutú v záveroch Rady zo 16. novembra 2009 o integrovanej

námornej politike ⁽⁴⁾, prijať koordinovanejší prístup pri zbere a kompilácii údajov o mori. Komisia vo svojom dokumente označila za výzvy najmä udržateľnosť hlavných iniciatív EÚ v tejto oblasti, predovšetkým siete EMODnet a Európskeho programu monitorovania Zeme (GMES), po roku 2014, finančnú krízu a rozumné využívanie rozpočtov členských štátov v tejto oblasti, ako aj prístup k údajom o rybnom hospodárstve.

5. Domnieva sa, že hoci bol dosiahnutý určitý pokrok, najmä dokončenie prvej fázy siete EMODnet, bude potrebné zaoberať sa ešte viacerými naliehavými potrebami, ak má Komisia splniť ciele stanovené v roku 2010.

6. Víta preto zelenú knihu Európskej komisie.

Pripomienky k zelenej knihe

7. Upozorňuje na skutočnosť, že poznanky o mori a jeho ekosystémoch sú nevyhnutným predpokladom rozvíjania plného potenciálu tzv. modrého hospodárstva, ktoré predstavuje námorný rozmer stratégie Európa 2020.

8. Zdôrazňuje, že modré hospodárstvo musí byť udržateľné a musí byť zdrojom pracovných miest v morskom, námornom a rybárskom sektore vďaka vyššej konkurencieschopnosti a účinnosti priemyslu, verejných orgánov a výskumných pracovníkov. Podľa odhadov Európskej komisie by vytvorenie integrovanej siete, ktorá by nahradila súčasný fragmentovaný systém monitorovania mora, mohlo predstavovať prínos 300 miliónov eur ročne.

9. Opätovne vyjadruje svoju podporu koncepcii Európskej námornej monitorovacej a dátovej siete (EMODnet) a opakuje, že je pripravený pomôcť pri vytváraní integrovanejšej celoeurópskej siete zaoberajúcej sa poznatkami o mori.

10. Zdôrazňuje, že je dôležité pokračovať v už začatej práci, najmä na sieti EMODnet, a informovať o nej po jej uvedení do činnosti (2014) vo veľkom rozsahu, aby sa získali potrebné príspevky a aby sa o tejto sieti dozvedeli jej cieľoví adresáti (verejný a súkromný sektor, ako aj široká verejnosť). Výbor preto podporuje zavedenie nepretržitého a integrovaného procesu po roku 2014.

⁽¹⁾ Stanovisko CdR 339/2010 fin na tému „Rozvoj integrovanej námornej politiky a poznanky o mori 2020“.

⁽²⁾ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje program na podporu budúceho rozvoja integrovanej námornej politiky, COM(2010) 494 final.

⁽³⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Poznanky o mori 2020 – námorné dáta a monitorovanie mora na účely rozumného a udržateľného rastu, COM(2010) 461 final.

⁽⁴⁾ Závery Rady o integrovanej námornej politike, 2 973. schôdza Rady pre všeobecné záležitosti, Brusel, 16. 11. 2009.

11. Upozorňuje na to, že je dôležité disponovať presnejšími informáciami a údajmi o biodiverzite morského prostredia, fungovaní jednotlivých morských ekosystémov a ich vzájomnom pôsobení s činnosťou človeka. Okrem toho sa domnieva, že je potrebné vytvoriť jednoduché a efektívne postupy podávania žiadostí o povolenie a ich posudzovania, aby bolo zabezpečené ich účinné spracovanie.

12. Zdôrazňuje, že na zostavenie ambicióznejšej a realistickej reformy spoločnej rybárskej politiky je nevyhnutné mať k dispozícii poznatky o stave populácie rýb, a opätovne žiada, aby sa vyčlenili adekvátne finančné prostriedky na zber údajov v rámci Európskeho fondu pre námorníctvo a rybárstvo, ktorý sa v súčasnosti prerokúva.

13. Poukazuje na to, že členské štáty by okrem vlastných rozpočtov určených na zber údajov mali mať možnosť využiť finančné prostriedky EÚ na zber údajov a výskum, najmä z Európskeho fondu pre námorníctvo a rybárstvo a programu Horizont 2020.

14. Žiada, aby sa pri monitorovaní morského prostredia uplatňoval štruktúrovanejší prístup s cieľom priniesť platforme CLIMATE-ADAPT presnejšie ukazovatele miestnych zmien klimatických parametrov, ako je zvýšenie hladiny mora a okysľovanie oceánu, a pomôcť tak pri adaptácii.

Subsidiarita

15. Pripomína, že podľa zásady subsidiarity sú za zber údajov zodpovedné hlavne členské štáty. Vzhľadom na to, že je nevyhnutné zabezpečiť súlad medzi členskými štátmi a rôznymi skupinami užívateľov, EÚ by mohla predstavovať pridanú hodnotu v štádiu kompilácie údajov. Z národných údajov sa nedozvieme všetko, čo potrebujeme vedieť o moriach ako globálnom systéme prepojenom meniacimi sa vetrami, sezónnymi prúdmi a migrujúcimi druhmi. Okrem toho tieto premenné presahujú národné hranice, a preto zozbierané informácie musia byť koordinované a prepojené, aby sme získali potrebné výsledky.

16. Je preto presvedčený, že analýza na európskej úrovni je nevyhnutná a že pokiaľ ide o zásadu subsidiarity, opatrenia na úrovni EÚ sú riadne odôvodnené.

17. Upozorňuje však na to, že pri vypracúvaní opatrení v nadväznosti na tieto konzultácie je potrebné dodržiavať zásady subsidiarity a proporcionality a zohľadniť možnú administratívnu alebo finančnú záťaž, ktorá by z týchto opatrení mohla vyplývať pre miestne a regionálne orgány.

V Bruseli 31. januára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko Výboru regiónov „Modrý rast: príležitosti pre udržateľný rast v morskom a námornom odvetví“

(2013/C 62/10)

VÝBOR REGIÓNOV

- upozorňuje, že námorné hospodárstvo v širšom zmysle sa neobmedzuje len na regióny a subjekty, ktoré majú bezprostredný prístup k moriam a oceánom. Vo veľkej miere sa vzťahuje aj na regióny, ktoré sú od morského pobrežia a prístavov vzdialené, a to napríklad aj preto, lebo sa na ich území vyrába lodné vybavenie, uskutočňuje doprava a logistika a prebieha výskum a vývoj;
- vyslovuje sa za to, aby sa pri rozvoji modrého hospodárstva využili a zohľadnili regionálne osobitosti európskych morí;
- poukazuje na potrebu finančnej podpory akvakultúry z prostriedkov EÚ a odmieta návrhy geneticky modifikovať vodné organizmy, aby sa vytvorili nové druhy odolnejšie voči chorobám a znečisteniu životného prostredia;
- upozorňuje na problematiku vojenských pozostatkov z oboch svetových vojen a z čias studenej vojny, ako aj rádioaktívneho odpadu, ktorý sa v minulosti vyhadzoval do mora a považuje za nevyhnutné vypracovať na úrovni Európskej únie metodológiu a poskytnúť prostriedky na zaistenie bezpečnosti týchto materiálov;
- požaduje, aby bol Výbor regiónov ako predstaviteľ miestnych a regionálnych orgánov systematicky pozývaný k účasti na ďalších prácach v oblasti koncepcie „modrého rastu“, vrátane vypracovania a zavedenia stratégií pre prímorské oblasti, ktoré považuje za dôležitý nástroj na uplatnenie hlavných aspektov „modrého rastu“.

Spravodajca	Adam BANASZAK (PL/EA), poslanec zastupiteľstva Kujavsko-pomoranského vojvodstva
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Modrý rast: príležitosti pre udržateľný rast v morskom a námornom odvetví“ COM(2012) 494 final

Stanovisko Výboru regiónov – Modrý Rast Príležitosti pre udržateľný rast v morskom a námornom odvetví

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

1. zdôrazňuje, že koncepcia modrého rastu vychádza z predpokladu, že moria, pobrežia a oceány môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri riešení mnohých súčasných problémov, a musí sa opierať o zásady udržateľného rozvoja a „inteligentnej špecializácie“.

2. Upozorňuje, že námorné hospodárstvo v širšom zmysle sa neobmedzuje len na regióny a subjekty, ktoré majú bezprostredný prístup k moriam a oceánom. Vo veľkej miere sa vzťahuje aj na regióny, ktoré sú od morského pobrežia a prístavov vzdialené, a to napríklad aj preto, lebo sa na ich území vyrába lodné vybavenie, uskutočňuje doprava a logistika a prebieha výskum a vývoj.

3. Zdôrazňuje význam rastu modrého hospodárstva, vďaka ktorému sa môže zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ na medzinárodnej scéne.

4. Domnieva sa, že modrý rast musí byť založený na zásade ochrany biodiverzity a morského prostredia a jeho ekosystémov. Vďaka tomu sa podporia zdravé a odolné morské a pobrežné ekosystémy pri plnení svojich prirodzených funkcií.

5. Podporuje prebiehajúce iniciatívy EÚ, ako aj iniciatívy EÚ naplánované na roky 2014 – 2020, ktoré sú určené na podporu činnosti členských štátov a miestnych a regionálnych orgánov zameraných na rast modrého hospodárstva.

6. Podporuje snahu zriadiť dohodnutý systém námorného priestorového plánovania v celej Európskej únii, ktorý bude dôležitým nástrojom na vyváženie záujmov v rôznych odvetviach „modrého hospodárstva“ a pomôže zabezpečiť účinné a udržateľné využívanie vzácnych morských zdrojov.

7. Zastáva názor, že Európe chýba jednotná námorná politika. Podotýka, že oznámenie nezohľadňuje niektoré odvetvia námorného hospodárstva, ako je námorná doprava a lodiarsky priemysel.

Modrá energia

8. Súhlasí s názorom, že odvetvie výroby energie z obnoviteľných morských zdrojov v širšom poňatí predstavuje silné hospodárske odvetvie, ktoré zabezpečuje prístup k elektrickej energii a iba nepatrne zafažuje životné prostredie, pričom podnecuje rozvoj daného regiónu.

9. Zdôrazňuje, že významným nástrojom podnecujúcim rozvoj tohto hospodárskeho odvetvia sú prostriedky EÚ, z ktorých sa financujú investície v tejto oblasti, vedeckovýskumná činnosť a odborná príprava ľudských zdrojov.

10. Pripomína, že osobitnú pozornosť treba venovať otázke, aký vplyv majú konštrukcie spojené s výrobou energie z obnoviteľných zdrojov na životné prostredie.

11. Upozorňuje, že rozvoj výroby energie z obnoviteľných morských zdrojov môže podnietiť rozvoj menších námorných prístavov, v ktorých bude možné plniť logistické požiadavky tejto odnože námorného hospodárstva.

12. Domnieva sa, že je potrebné podnietiť predstaviteľov námorných správnych orgánov, prístavných orgánov, ako aj miestne a regionálne orgány do ďalšej diskusie o budúcnosti výroby energie z obnoviteľných morských zdrojov.

13. Poukazuje na osobitnú úlohu, ktorú bude musieť zohrávať verejný sektor pri podpore budúcich iniciatív v tejto oblasti.

Akvakultúra a rybolov

14. Upozorňuje, že rozvoj akvakultúry bude mať spolu s rastom produkcie založenej na ochrane životného prostredia, ekologickou rovnováhou a biodiverzitou priaznivý vplyv na zvyšovanie spotreby rýb a ďalších vodných organizmov. Prispieje to k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva, posilneniu postavenia subjektov, ktorých hospodárska činnosť súvisí s akvakultúrou, zníženiu podielu náhrad rybích bielkovín a tiež zvýšeniu zamestnanosti v tomto odvetví modrého hospodárstva.

15. Poukazuje na potrebu finančnej podpory akvakultúry z prostriedkov EÚ, ktoré zvýšia význam rybolovu a rybolovných činností v pobrežných regiónoch.

16. Odmietla návrh geneticky modifikovať vodné organizmy, aby sa vytvorili nové druhy odolnejšie voči chorobám a znečisteniu životného prostredia.

17. Podporuje výmenu motorov starých rybárskych plavidiel a uvedenie na trh nových energeticky účinných rybárskych plavidiel, ktoré by umožňovali selektívny rybolov a lepšiu bezpečnosť a pohodlie plavidiel.

18. Opakuje svoj názor vyjadrený v stanovisku k reforme spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva, že je potrebné zriadiť poradný výbor pre akvakultúru, v ktorom by spoločne pôsobili predstavitelia výrobnéj sféry.

19. Vyzdvihuje úlohu Vedeckého, technického a hospodárskeho výboru pre rybné hospodárstvo (STECF) ako vedeckého orgánu, ktorý podporuje činnosť Európskej komisie v oblasti udržateľného riadenia rybného hospodárstva.

Cestovný ruch na mori, v pobrežných oblastiach a na výletných lodiach

20. Konštatuje, že mnohí obyvatelia Európskej únie čoraz radšej trávia dovolenku pri mori v jednej z krajín EÚ. Okrem toho sa na zvýšení príťažlivosti dovolenky pri mori v štátoch Európskej únie podieľa čoraz vyššia úroveň služieb poskytovaných v tomto hospodárskom odvetví.

21. Podporuje strategický prístup k infraštruktúre námorných prístavov, prístreškov a dopravy všeobecne a zdôrazňuje úlohu finančnej podpory týchto investičných činností z prostriedkov Kohézneho fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho fondu pre námorné otázky a rybné hospodárstvo.

22. Domnieva sa, že iniciatívy spájajúce činnosti súvisiace s ochranou morských pobreží a aktivity v oblasti cestovného ruchu, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu, je potrebné podporovať a presadzovať v novom finančnom výhlade na roky 2014 – 2020.

23. Vyzdvihuje úlohu chránených morských oblastí z hľadiska zachovania a ochrany morských ekosystémov, ako aj rozvoja cestovného ruchu v oblasti udržateľného potápania, ako strategického nástroja na získavanie poznatkov o morskom prostredí a zvyšovanie spoločenského povedomia o ňom.

24. Podporuje doterajšie zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do podpory, presadzovania a propagácie ochrany životného prostredia, iniciatív na rozšírenie štruktúry cestovného ruchu a odbornej prípravy vysoko kvalifikovaných pracovníkov v tomto hospodárskom odvetví.

25. Uznáva osobitný význam námorných vysokých škôl a akademických vzdelávacích inštitúcií, ktoré pripravujú pre námorné hospodárstvo pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním, ako aj pracovníkov s vysoko odbornou kvalifikáciou.

Takisto je potrebné podporovať činnosť platforiem pre spoluprácu medzi vzdelávacími ustanovizňami, ktoré formujú pracovníkov námorného odvetvia.

Morské nerastné suroviny

26. Súhlasí s názorom, že zvyšujúci sa dopyt po surovinách prináša potenciálny rast záujmu o ich získavanie z dna morí a oceánov a že môže mať závažné následky na rovnováhu morských ekosystémov, pričom niektoré z nich sú pomerne neznáme, a spôsobiť aj vážne narušenia krajiny a prírodného a ľudského životného prostredia (pokles pôdy, erózia, prienik mora na pevninu atď.) v prípade, ak sa vyťažené morské dno nachádza v blízkosti pobrežia. Ako sa už výbor vyjadril v stanoviskách o udržateľnom rozvoji, je preto potrebné uprednostňovať opätovné využitie a recykláciu surovín po ich použití, aby sa znížil tento ekonomický tlak.

27. Domnieva sa, že prostriedky podporujúce činnosť v oblasti výskumu a vývoja, financovanie akademických ustanovizní, štúdie, vedecké programy a štipendiá môžu podnietiť rozvoj tejto hospodárskej sféry.

28. Zdôrazňuje význam podpory špecializovaného odvetvia lodného staviteľstva a výroby lodného vybavenia a iných námorných plavidiel (vrátane ťažobných), ktoré sa využívajú na ťažbu surovín z podmorských nálezísk, pričom dodržiavajú vysokú úroveň ochrany životného prostredia.

29. Upozorňuje na otázku, ktorá môže mať osobitný význam z hľadiska všetkých navrhovaných oblastí rozvoja modrej ekonomiky, a to konkrétne problematiku vojenských pozostatkov z oboch svetových vojen a z čias studenej vojny a rádioaktívneho odpadu, ktorý sa v minulosti vyhadzoval do mora. Z tohto dôvodu treba na úrovni Európskej únie vypracovať metodológiu a poskytnúť prostriedky na zaistenie bezpečnosti týchto materiálov.

Modrá biotechnológia

30. Súhlasí s názorom, že celá oblasť biotechnológie využívajúcej morské zdroje je v súčasnosti slabo rozvinutá. Príklady osvedčených postupov uvedených v oznámení, ktoré sa týkajú liekov vyvinutých z morských organizmov, vzbudzujú nádej, že výskum v tomto odbore sa môže ukázať ako veľmi perspektívny.

31. Domnieva sa, že monitorovanie vedeckého výskumu môže prispieť k zavedeniu nových inovatívnych technológií, ktoré sa pri priemyselnom využívaní môžu výrazne podieľať na rozvoji hospodárstva.

Záver

32. Zdôrazňuje, že rozvoj modrého hospodárstva musí vychádzať zo zásady ochrany životného prostredia a zo zásad udržateľného rozvoja. Takisto je však dôležité, aby boli pri tomto rozvoji zohľadnené otázky spojené s ochranou životného prostredia.

33. Domnieva sa, že v otázkach spojených s modrým rastom má veľký význam rozvoj nevyhnutnej infraštruktúry, najmä námorných prístavov, prístreškov a dopravných sietí. Preto sa musí klásť dôraz na každú formu podpory a najmä na podporu programov v oblasti výskumu a vývoja, ktoré treba ponímať zo strategického hľadiska.

34. Vyslovuje sa za to, aby sa pri rozvoji modrého hospodárstva využili a zohľadnili regionálne osobitosti európskych morí.

35. Požaduje, aby bol Výbor regiónov ako predstaviteľ miestnych a regionálnych orgánov systematicky pozývaný k účasti na ďalších prácach v oblasti koncepcie „modrého rastu“, vrátane vypracovania a zavedenia stratégií pre prímorské oblasti, ktoré považuje za dôležitý nástroj na uplatnenie hlavných aspektov „modrého rastu“.

V Bruseli 31. januára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko Výboru regiónov „Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou“

(2013/C 62/11)

VÝBOR REGIÓNOV

- konštatuje, že nekoordinovaný rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, ktorý bol rýchlejší, než sa očakávalo, v mnohých krajinách spôsobil určité politické, regulačné a technické problémy pri prevádzkovaní energetických systémov. Na úrovni EÚ by sa mala viesť vážna diskusia o mechanizmoch a nástrojoch, ktoré sú vhodné na koordinovanú podporu obnoviteľných zdrojov energie;
- upozorňuje, že by sa mal vypracovať jednoduchý a účinný systém podpory rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, a to na základe spoločnej európskej stratégie. Na to, aby zabezpečila účinná a sociálne únosná transformácia je potrebná spoločná stratégia na vytvorenie trhovo orientovaných i regulačných mechanizmov;
- budúci mechanizmus podpory by mohol vychádzať z osvedčených postupov v oblasti politiky súdržnosti s cieľom podporovať výrobu a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj rozsiahlejšie zavádzanie nových technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie;
- je presvedčený, že v snahe stabilizovať súčasnú situáciu a vytvoriť dlhodobé stimuly pre investorov je nevyhnutné zabezpečiť väčšiu konzistentnosť medzi rozhodnutiami jednotlivých členských štátov. Jedným z nástrojov, ktorý by to mohol podporiť, je celoeurópsky systém podpory obnoviteľných zdrojov;
- domnieva sa, že je možné, aby kombinácia rôznych technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v regiónoch súčasne s novými spôsobmi riadenia výrobných a prenosových kapacít vďaka využívaniu technológií inteligentných sietí (*smart networks*) umožnila zosúladiť miestny dopyt po elektrickej energii s jej výrobou, čím by sa podstatne zvýšila bezpečnosť zásobovania energiou v regiónoch a zmenšila závislosť od dovozu energie z veľkej diaľky.

Spravodajca	Witold STĘPIEŃ (PL/ELS), maršálek Lodžského vojvodstva
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou
	COM(2012) 271 final

Stanovisko Výboru regiónov – Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNNOV

Úvod

1. Súhlasí s názorom Európskej komisie, že obnoviteľné energie sú významnou možnosťou diverzifikácie zásobovania energiou, zvýšenia európskej konkurencieschopnosti a vytvárania pracovných miest, ako aj plnenia záväzkov EÚ v oblasti klimatických zmien. Je tiež presvedčený, že sú nevyhnutné významné etapy pre energiu z obnoviteľných zdrojov na obdobie po roku 2020, aby zabezpečili, že sa energia z obnoviteľných zdrojov stane súčasťou európskeho trhu s energiou.

2. Domnieva sa, že jednou z hlavných príčin problémov pri rozvoji obnoviteľných zdrojov energie je to, že energetickej politike Európskej únie chýba dlhodobá vízia a koordinácia medzi krajinami, regiónmi a zainteresovanými stranami, v súlade so zásadou subsidiarity, a poukazuje aj na význam úlohy, ktorú pre dosiahnutie cieľov zohrávajú opatrenia v oblasti energetickej účinnosti. Súhlasí tiež s názorom Európskej komisie, že členské štáty by mali využiť už existujúce nástroje na podporu spolupráce medzi nimi a obchodovať s obnoviteľnými zdrojmi energie, a zdôrazňuje špecifickú úlohu, ktorú v tejto súvislosti môžu zohrať pohraničné regióny ako laboratória spolupráce.

3. Upozorňuje, že by sa mal vypracovať jednoduchý a účinný systém podpory rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, a to na základe spoločnej európskej stratégie. V súlade so zásadou subsidiarity by mal byť na európskej úrovni stanovený len všeobecný rámec, zameriavajúci sa osobitne na cezhraničné účinky. Budúci mechanizmus podpory by mohol vychádzať z osvedčených postupov v oblasti politiky súdržnosti s cieľom podporovať výrobu a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj rozsiahlejšie zavádzanie nových technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Zdôrazňuje význam úlohy, ktorú miestne a regionálne orgány musia zohrávať pri rozvoji a podpore riešení s využitím energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré musia byť založené na skúsenostiach a potrebách rôznych regiónov. Vyzýva preto Európsku komisiu a členské štáty, aby zástupcov miestnej a regionálnej úrovne zapojili do prípravy politických nástrojov na úrovni EÚ a do ich uplatňovania.

II. OZNÁMENIE EURÓPSKEJ KOMISIE

4. Súhlasí s Európskou komisiou, že na to, aby sa podarilo dosiahnuť výrazný nárast podielu energie z obnoviteľných

zdrojov, je potrebné zlepšiť systémy podpory. Ako vyplýva z analýzy Komisie, v dôsledku vysokých administratívnych a kapitálových nákladov sa často zvyšujú náklady na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, čo ohrozuje ich konkurencieschopnosť, najmä v počiatočných fázach. V oznámení sa poukazuje na to, že medzi systémami podpory jednotlivých štátov treba zabezpečiť koherentnosť, vďaka ktorej bude možné odstrániť narušenia na trhu s energiou. Postupné vystavenie výrobcov riziku trhových cien by malo zvýšiť konkurencieschopnosť technológií obnoviteľných zdrojov. Pre zníženie nutnosti dotovať vyspelé technológie má z dlhodobého hľadiska význam najmä dobre fungujúci trh s emisiami. Pre nové, menej vyspelé technológie však podpora bude potrebná. VR preto víta zámer EK, ktorá má v úmysle vypracovať usmernenia týkajúce sa najlepších postupov a skúseností získaných v tejto oblasti.

5. Zdôrazňuje, že rozhodujúcim faktorom úspechu jednotného trhu a integrácie energie z obnoviteľných zdrojov do energetickej siete je celkový rozvoj infraštruktúry. Zlepšenie energetickej infraštruktúry sa dá dosiahnuť prostredníctvom:

- investícií do distribučných sietí,
- modernizácie prenosovej infraštruktúry,
- investícií do prepojenia sietí, najmä medzi členskými štátmi a ich regiónmi,
- vývoja inteligentných rozvodných sietí,
- podpory decentralizovanej výroby energie/výroby energie v malom.

6. Konštatuje, že rozhodujúci význam pre podporu technologických inovácií a technologického rozvoja má financovanie výskumu a vývoja. Súhlasí s názorom Komisie, že osobitnú úlohu zohráva najmä výskum zameraný na technológie na získavanie energie z morí, akumuláciu energie a vyspelé materiály pre technológie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj rozvoj technológií na využívanie doteraz nevyužitých druhov biomasy. Hlavným príspevkom EÚ k rozvoju kľúčových energetickej technológií je strategický plán pre energetické technológie (SET) a budúci program pre výskum Horizont 2020. Zdôrazňuje význam úlohy, ktorú zohrávajú miestne

a regionálne orgány v oblasti spolupráce a pri podpore výskumnej infraštruktúry, ako aj ako verejní investori. V tejto súvislosti tiež pripomína, že zásadný význam financovania výskumu v tejto oblasti zo strany EÚ by mal byť primerane zohľadnený aj v prebiehajúcich diskusiách o viacročnom finančnom rámci EÚ.

7. Berie na vedomie analýzu Komisie o rôznom stupni otvorenosti a integrácie jednotlivých energetických trhov (vykurovanie a klimatizácia, doprava, elektrická energia a pod.). Súhlasí s názorom, že integrácia trhov môže uľahčiť novým aktérom, ako napríklad obnoviteľným zdrojom energie, vstup na trh, zdôrazňuje však zároveň, že otvorenie trhu samo osebe nie je zárukou zlepšenia účinnosti a zníženia cien, a že úspešné otvorenie si vyžaduje vhodné regulačné prostredie a dohľad na európskej úrovni, transparentnosť a informácie pre spotrebiteľov. Teší sa preto na ďalšie diskusie o návrhu Komisie o vnútornom trhu s energiou.

III. ROZVOJ OBNOVITEĽNÝCH ZDROJOV ENERGIE

Podiel energie z obnoviteľných zdrojov na spotrebe energie

8. Upozorňuje, že podiel energie z obnoviteľných zdrojov na spotrebe energie v EÚ v polovici roku 2012 predstavoval 12,4 % a v porovnaní s rokom 2008 vzrástol o 1,9 %, čo znamená, že EÚ je momentálne na dobrej ceste, aby splnila svoj cieľ do roku 2020 dosiahnuť 20 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov. Znamená to však tiež, že EÚ by mala byť ambicióznejšia a stanoviť si vyššie ciele, alebo aspoň cieľ 20 % pre každú členskú krajinu. Okrem toho bude aj po roku 2020 potrebné ďalšie úsilie, a EÚ by si mala čo najskôr stanoviť ako cieľ ambicióznym míľnikom, že do roku 2050 by mohlo 100 % energie pochádzať z obnoviteľných zdrojov.

Dotácie na obnoviteľné zdroje energií

9. Vyzýva, aby sa vytvorila riadna štruktúra a stanovili realistické ciele pre systém EÚ na obchodovanie s emisnými kvótami (ETS), ktorý mal fungovať ako systém nepriamej podpory obnoviteľných zdrojov energie.

Systémy podpory a trh s energiou

10. Súhlasí s názorom Komisie, že je potrebné zvýšiť konkurencieschopnosť obnoviteľných zdrojov energie na trhoch s energiou. Systémy podpory by mali byť vytvorené tak, aby podnecovali investorov rozvíjať obnoviteľné zdroje energie a zaručili ich efektívne fungovanie na konkurenčnom trhu s energiou. Systémy podpory by mali viesť k postupnému nahradeniu ostatných foriem energie, najmä tých, ktoré majú škodlivý vplyv na životné prostredie.

11. Je znepokojený tým, že niektoré zo systémov na podporu energie z obnoviteľných zdrojov môžu mať nežiaduce dôsledky, alebo ich niektorí producenti energie môžu zneužívať, čo by mohlo viesť k zvýšeniu cien energie z obnoviteľných zdrojov pre zákazníkov. Na to, aby sa predišlo takému zneužívaniu, je potrebná koordinovaná stratégia v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na úrovni EÚ, ktorá by využívala už existujúce nástroje európskej a národnej politiky hospodárskej súťaže.

12. Upozorňuje, že systém zelených certifikátov podobne ako systém garantovaných cien odstraňuje trhové riziká. Okrem toho systém certifikátov nemusí v niektorých krajinách fungovať po každej stránke správne. Rýchly nárast objemu energie z obnoviteľných zdrojov však spôsobuje, že počet certifikátov začína byť vyšší ako počet, ktorý je nutné si zakúpiť, čo vedie k prudkému poklesu cien certifikátov. Preto je nevyhnutné prehodnotiť ciele v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a zodpovedajúcim spôsobom počet certifikátov upraviť.

13. Víta nový systém záruk pôvodu (*Guarantee of Origin*), určitý druh európskeho zeleného certifikátu, ktorý umožní obchodovať so zelenými certifikátmi vo všetkých štátoch Európskej únie, ktoré tento systém zavedú. Je však potrebné monitorovať situáciu, aby sa overilo, či je tento krok sám osebe dostatočný na to, aby odstránil nedostatky súčasných systémov.

Reakcie na nekoordinovaný rozvoj obnoviteľných zdrojov energie

14. Konštatuje, že nekoordinovaný rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, ktorý bol rýchlejší, než sa očakávalo, v mnohých krajinách spôsobil určité politické, regulačné a technické problémy pri prevádzkovaní energetických systémov. Na úrovni EÚ by sa mala viesť vážna diskusia o mechanizmoch a nástrojoch, ktoré sú vhodné na koordinovanú podporu obnoviteľných zdrojov energie. Na to, aby sa zabezpečila účinná a sociálne únosná transformácia, je potrebná spoločná stratégia na vytvorenie trhov orientovaných i regulačných mechanizmov.

15. Poukazuje na to, že je potrebné zoptimalizovať koordináciu tokov elektrickej energie medzi jednotlivými krajinami a regiónmi. Výrazný nárast podielu energie z obnoviteľných zdrojov na celkovom objeme vyrobenej energie si vyžaduje väčšiu koordináciu pri rozvoji sietí a ich prevádzkovaní, ako aj účinnú legislatívnu reguláciu prepojených energetických sústav, a to tak medzi jednotlivými krajinami a regiónmi, ako aj medzi kontinentálnou pevninou a ostrovmi a taktiež medzi samotnými ostrovmi.

16. Upozorňuje na to, že výroba energie z obnoviteľných zdrojov môže byť podporovaná v závislosti od miestnych energetických koncepcií. Tie musia obsahovať opatrenia na úsporu energie, zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie a úspory zdrojov, a v maximálnej miere rešpektovať udržateľnosť.

Technické podmienky na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov

17. Upozorňuje na skutočnosť, že obnoviteľné zdroje energie sa pripájajú k energetickým sieťam, ktoré nie sú konštruované pre tento typ zdrojov energie. Rozsiahle využívanie energie z obnoviteľných zdrojov si bude vyžadovať vysoké náklady a veľa času na modernizáciu sietí, ktorých súčasný stav obmedzuje rozvoj obnoviteľných zdrojov. Možným riešením je zavedenie inteligentných rozvodných sietí a rozšírenie prepojení elektrických sietí medzi členskými štátmi EÚ, medzi regiónmi na pevnine a ostrovoch, ako aj medzi samotnými ostrovmi. Okrem toho je pre mnohé obnoviteľné zdroje energie, ako sú veterné elektrárne či fotovoltaiické články, príznačná veľká nestabilitnosť. Preto je nevyhnutné zachovať nejaké rezervy elektrickej

energie v tradičných elektrárnach, rozvinúť vhodnú technológiu uskladnenia a podporiť pružnosť prostredníctvom usmernenia dopytu.

18. Konštatuje, že keby sa energia vo väčšej miere skladovala, podstatne by sa tým zlepšili podmienky fungovania elektroenergetickej sústavy s obnoviteľnými zdrojmi energie. Elektrickú energiu však technicky nie je možné skladovať priamo a systémy nepriameho skladovania prostredníctvom premeny elektrickej energie na chemickú (ako v elektrických batériách), alebo na kinetickú energiu (ako v prečerpávacích vodných elektrárnach) sú v súčasnosti veľmi drahé a možnosti ich širšieho využitia sú obmedzené. Na to, aby sa v elektroenergetických sústavách mohli vo väčšej miere používať obnoviteľné zdroje energie, sú potrebné nové technológie, najmä na ukládanie energie, ktoré by dokázali uskladniť 2- až 3-krát viac energie a za nižšie výrobné ceny. Technológie, ktoré menia prebytočnú elektrickú energiu na plyn („power to gas“) by mali byť ďalej rozvíjané, keďže ponúkajú mnoho výhod. Umelo vyrobený plyn môže využívať existujúcu sieťovú a skladovaciu infraštruktúru. Výbor regiónov zastáva názor, že by sa mal zintenzívniť výskum nových technológií skladovania energie, aby sa uľahčilo širšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie na výrobu elektriny.

19. Zdôrazňuje, že absencia infraštruktúry umožňujúcej účinne využiť obnoviteľné zdroje energie na európskom kontinente, ako napríklad veterné farmy v Severnom mori a solárne zariadenia v oblasti okolo Stredozemného mora a v severnej Afrike znamená, že je potrebné vo veľkom rozsahu investovať do európskych elektroenergetických diaľnic. Pri rozširovaní európskych energetických diaľnic by mali byť rešpektované prísne environmentálne podmienky a mali by sa povinne zapojiť príslušné zainteresované regióny. Okrem toho by sa mali vybrať spôsoby podpory s čo najmenším rušivým vplyvom a mala by sa zohľadniť aj možnosť podzemných trás. Okrem toho treba zohľadniť, že už súčasnú európsku elektroenergetickú sieť, ktorú riadi Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrickú energiu (ENTSO-E) a ktorá sa tiahne od Portugalska po východnú hranicu Poľska a od Dánska po balkánske krajiny, je potrebné vylepšiť, aby bola schopná uspokojiť nové požiadavky, ktoré vznikajú v dôsledku väčšej európskej energetickej integrácie. Podporuje preto budovanie nových vedení jednosmerného prúdu, ktoré by mohli pomôcť zlepšiť spoľahlivosť prevádzkovania európskej siete a znížiť straty energie počas prenosu.

Zabezpečiť, že energia z obnoviteľných zdrojov je udržateľná

20. Poukazuje na to, že rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov musí prebiehať tak, aby bol úplne udržateľný. Pri rozvoji existujúcich systémov s cieľom zabezpečiť ich udržateľnosť, alebo pri vytváraní nových, je potrebné dbať na to, aby nevytvárali nové prekážky rozvoju trhu s energiou a palivom. Mali by sa v plnej miere využiť existujúce prístupy a systémy. Hlavný význam pri rozvoji obnoviteľných zdrojov energie má úsilie zabezpečiť, že bioenergia je neutrálna z hľadiska emisií CO₂.

IV. NOVÝ SYSTÉM PODPORY PRE OBNOVITEĽNÉ ZDROJE ENERGIE

21. Poukazuje na to, že by bolo vhodné, keby Európska komisia vykonala analýzu, ktorá by viedla k vytvoreniu nových

systémov podpory pre obnoviteľné zdroje energie, ktoré by koordinovala Európska únia, pričom by sa mali zohľadniť skúsenosti a osvedčené postupy členských štátov a regiónov. Vďaka takémuto prístupu by sa mohli stanoviť celoeurópske ciele a opatrenia na ich dosiahnutie. Nový systém by sa mal týkať právnych, hospodárskych, technických a sociálnych aspektov.

22. Domnieva sa, že pre európsky systém podpory obnoviteľných zdrojov by mali byť príznačné tieto hlavné črty:

- vytvorenie celoeurópskeho fondu na podporu obnoviteľných zdrojov energie,
- koordinácia systémov podpory obnoviteľných zdrojov energie na európskej úrovni a zabezpečenie ich vzájomnej kompatibility,
- posilnenie úlohy regiónov pri pridelovaní podpory na obnoviteľné zdroje energie a zlepšovaní sociálnej osvetly,
- optimálne využívanie technológií obnoviteľných zdrojov energie v závislosti od ich dostupnosti v regiónoch,
- viacúrovňový prístup: európsky v prípade veľkých zariadení a národný a regionálny v prípade malých zdrojov a mikrozdrojov,
- udeľovanie dotácií alebo iných foriem podpory na investície v takej výške, ktorá obnoviteľným zdrojom energie umožní v plnej miere sa zapojiť do konkurenčných trhov s energiou,
- podpora úsilia o energetickú nezávislosť,
- podpora na rozvoj energetických sietí a inteligentných sietí, ktorá umožní širšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie,
- zlepšenie fungovania obnoviteľných zdrojov energie v inteligentných energetických sieťach prostredníctvom podporovania „balíkov“: obnoviteľné zdroje energie a skladovanie energie,
- solidárne znášanie nákladov na rozvoj obnoviteľných zdrojov energie európskou spoločnosťou, v optimálnej miere.

Celoeurópsky fond na podporu rozvoja obnoviteľných zdrojov energie

23. Konštatuje, že niektoré členské štáty začali v snahe zmierniť rýchly nárast cien elektrickej energie, ktorý podľa nich v niektorých prípadoch a do určitej miery vyplýva z nesprávneho fungovania súčasných systémov podpory obnoviteľných zdrojov energie, zavádzať obmedzenia v súvislosti s podporou obnoviteľných zdrojov energie. Takéto krátkodobé politické opatrenia ukazujú, že nestabilné právne rámce, nekoordinovaná politika v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na úrovni EÚ a s nimi súvisiace veľké regulačné riziko môžu mať negatívny vplyv tak na životné prostredie, ako aj na trh s energiou.

24. Je presvedčený, že v snahe stabilizovať súčasnú situáciu a vytvoriť dlhodobé stimuly pre investorov je nevyhnutné zabezpečiť väčšiu konzistentnosť medzi rozhodnutiami jednotlivých členských štátov. Jedným z nástrojov, ktorý by to mohol podporiť, je celoeurópsky systém podpory obnoviteľných zdrojov. Okrem toho má obrovský význam zníženie štátnych dotácií na fosílna palivá a odstránenie iných opatrení, ktoré bránia investíciám do obnoviteľných zdrojov energie.

25. Zdôrazňuje, že vzhľadom na to, že uskutočnenie energetickej revolúcie sú naliehavo potrebné investície (odhaduje sa, že v celej EÚ bude do roku 2030 potrebné investovať 1 bilión EUR), ako aj na to, že väčšina investorov najmä v súčasnej situácii nie je ochotná podstupovať žiadne riziká, je potrebné využiť existujúce finančné zdroje (ako je Kohézny fond EÚ, príjmy z revidovaného systému ETS, inovatívne finančné nástroje na rôznych úrovniach, zisky z inštalovaných kapacít). Možno bude potrebné prehodnotiť využitie projektových dlhopisov na projekty obnoviteľných zdrojov energie, s cieľom poskytnúť finančné zdroje na výskum a vývoj a investičný kapitál pre obnoviteľné zdroje energie.

26. Domnieva sa preto, že dotácie na obnoviteľné zdroje energie by mali byť skoorinované na úrovni Európskej únie i medzi členskými štátmi, pričom by sa mali zohľadniť skúsenosti a osvedčené postupy členských štátov a regiónov, čo by umožnilo znížiť investičné riziko a vytvárať nové podnety na rozvoj obnoviteľných zdrojov energie.

Posilnenie úlohy regiónov pri pridelovaní podpory na obnoviteľné zdroje energie

27. Zdôrazňuje, že niektoré súčasné systémy podpory uplatňované na úrovni členských štátov nie vždy dobre zohľadňujú regionálne špecifiká. Často sa stáva, že obnoviteľné zdroje energie sú umiestnené ďaleko od koncových užívateľov, a preto je nevyhnutné vybudovať rozsiahle prenosové a distribučné siete. Nedostatočne rozvinutá prenosová infraštruktúra je jedným z hlavných obmedzení, ktoré bránia rýchlemu rozvoju obnoviteľných zdrojov energie.

28. Je pevne presvedčený, že posilnením úlohy regiónov by sa dosiahla väčšia súčinnosť a zároveň by sa optimalizovali náklady na rozvoj sieťovej infraštruktúry. Preto je také dôležité, aby boli regióny viac zapojené do podpory obnoviteľných zdrojov energie a pomáhali nasmerovať prostriedky určené na podporu obnoviteľných zdrojov do regiónov a k výrobcom energie z obnoviteľných zdrojov. Systém podpory obnoviteľných zdrojov energie by mal využívať aj poznatky regiónov a podnecovať regióny, aby pracovali spoločne.

Optimálne využívanie technológií obnoviteľných zdrojov v závislosti od ich dostupnosti v regiónoch

29. Je presvedčený, že v rámci regiónov je dôležité určiť najlepšiu kombináciu (mix) technológií obnoviteľných zdrojov, t. j. napríklad skoorinovať rozvoj veterných a solárnych elektrární s elektrárnami využívajúcimi bioplyn a biomasu alebo geotermálne zdroje, a najmä technológie umožňujúce využiť na výrobu elektrickej energie zemské teplo. Preto by sa mal, všade tam, kde je to technicky možné, tento vyrobený bioplyn začleniť do existujúcich sietí zemného plynu s cieľom presadzovať tieto postupy.

30. Domnieva sa, že je možné, aby kombinácia rôznych technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v regiónoch súčasne s novými spôsobmi riadenia výrobných a prenosových kapacít vďaka využívaniu technológií inteligentných sietí (*smart networks*) umožnila zosúladiť miestny dopyt po elektrickej energii s jej výrobou, čím by sa podstatne zvýšila bezpečnosť zásobovania energiou v regiónoch a zmenšila závislosť od dovozu energie z veľkej diaľky.

31. Zdôrazňuje, že regióny musia zohrávať mimoriadne dôležitú úlohu pri zriaďovaní a rozvoji mikrozariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a musia podporovať zvýšenie počtu výrobcov-spotrebiteľov, t. j. odberateľov, ktorí nielen odberajú energiu, ale ju aj vyrábajú pre svoju vlastnú potrebu alebo pre potreby svojich najbližších susedov. Vďaka rozšíreniu počtu výrobcov-spotrebiteľov v oblasti energetiky by sa mohli nielen obmedziť celkové náklady na výrobu a dodávky energie, ale tiež rozvinúť nové spôsoby spotreby a výroby energie z obnoviteľných zdrojov. VR rozhodne podporuje výrobu energie na regionálnej úrovni pre verejný a súkromný sektor, vrátane domácností.

32. Upozorňuje, že rovnako dôležitú úlohu zohrávajú regióny aj pri rozvoji kogenerácie. Táto technológia, pri ktorej sa súčasne vyrába elektrická energia aj teplo, umožňuje využiť primárnu energiu paliva až na takmer 90 %. Úlohou regiónov môže byť skoorinovať rozvoj kogenerácie so zreteľom na existujúce teplárenské siete a miesto určenia nových investícií v regióne. Európska únia by mala vytvoriť príslušné rámcové podmienky na podporu, aby sa dosiahlo, že prevádzkovanie týchto vysoko účinných zariadení bude pokrývať náklady.

Koorinovaná činnosť na rôznych úrovniach: systém podpory na úrovni EÚ, ktorý obnoviteľným zdrojom energie umožní stať sa konkurencieschopnými a rozvíjať obnoviteľné zdroje energie na regionálnej úrovni

33. Konštatuje, že súčasné systémy poskytovania dotácií na obnoviteľné zdroje energie umožňujú len v obmedzenom rozsahu plánovať rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov, a že v mnohých prípadoch nie sú na prevádzkovateľov kladené žiadne nároky.

34. Preto sa domnieva, že nový systém poskytovania dotácií na obnoviteľné zdroje energie by mal byť predvídateľný a objem prostriedkov vyčlenený na dotácie na obnoviteľné zdroje energie by mal byť známy a stanovený na viacero rokov dopredu tak, aby zodpovedal cieľom v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Tento systém by sa mal prispôbiť všetkým technológiám, pričom by mal zohľadniť ich životaschopnosť a stupeň vyspelosti a disponovať potrebnou flexibilitou, ktorá umožní reagovať na signály trhu v každom štáte.

35. Poukazuje na to, že úloha miestnych a regionálnych aktérov by mala byť rozšírená tým, že sa miestne poznatky využijú pri určovaní výšky investičných nákladov a výšky potrebnej podpory, aby výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov boli neskôr schopní pôsobiť európskych trhoch s energiou.

36. Zdôrazňuje, že rozvoj stredísk na podporu obnoviteľných zdrojov energie v regiónoch pomôže zvýšiť zamestnanosť a podnikníi poskytovať rôznych typov školení nevyhnutných pre investorov a firmy, ktoré sa zaoberajú inštaláciou a zapájaním do siete. Okrem toho sa rozvojom miestneho know-how podporí výskum v oblasti regionálneho rozvoja obnoviteľných zdrojov. Takýto výskum by mohol byť súčasťou výskumu, ktorý sa uskutočňuje na európskej ako aj na národnej úrovni.

37. Upozorňuje, že rozvoj obnoviteľných zdrojov energie v mnohých prípadoch obmedzuje nedostatočne rozvinutá distribučná sieť, prenosová sústava a prepojenie sietí medzi členskými štátmi EÚ, medzi regiónmami na pevnine a ostrovoch, ako aj medzi samotnými ostrovmami. Odstránenie týchto obmedzení si vyžaduje dvojsmerné úsilie: rozvoj existujúcej siete a jej modernizáciu, ako aj moderné riadenie siete a usmerňovanie odberateľov a výrobcov elektrickej energie, ktorí sú na sieť pripojení. Okrem toho je pri ďalšom rozvoji sietí potrebné integrovať aj technológie uskladnenia, keďže zariadenia na uskladnenie znižujú potrebu ďalšej kapacity siete a môžu poskytnúť aj potrebnú vyrovnávaciu energiu. Využívanie plynovej siete rozvojom „power to gas“ zariadení by sa tiež malo zväziť ako jedna z možností.

38. Okrem toho sa domnieva, že je nevyhnutné vyčleniť časť finančných prostriedkov na rozvoj distribučnej siete, prenosovej sústavy a prepojenia sietí medzi členskými štátmi EÚ, medzi regiónmami na pevnine a ostrovoch, ako aj medzi samotnými ostrovmami. Systém podpory by mal zohľadňovať simultánnu a skoordínovanú podporu na rozvoj sietí a inštaláciu obnoviteľných zdrojov energie. Vďaka tomu sa budú môcť efektívnejšie využívať pridelené prostriedky a miestni prevádzkovatelia sietí a výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov ako aj výrobcovia-spotrebitelia budú môcť vzájomne spolupracovať. Takáto spolupráca medzi prevádzkovateľmi sietí a výrobcami energie z obnoviteľných zdrojov, podnietená koordinovaným pridelovaním prostriedkov podpory, pomôže odstrániť jeden z nedostatkov súčasného systému, ktorým je práve nedostatočná spolupráca prevádzkovateľov sietí a výrobcov.

Obmedzenie výkyvov vo výrobe energie z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom podporovania „balíkov“: obnoviteľné zdroje energie a skladovanie energie

39. Pripomína, že výroba energie z obnoviteľných zdrojov v prípade mnohých technológií závisí od vonkajších podmienok, ako je sila vetra či intenzita slnečného žiarenia. To obmedzuje zvýšenie kapacity zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Zlepšenie činnosti obnoviteľných zdrojov energie sa dá dosiahnuť tak, že sa vytvoria klastre obnoviteľných zdrojov energie, kde by sa využívali rôzne druhy technológií, ako sú: veterné elektrárne, fotovoltaické solárne elektrárne, elektrárne na biomasu a bioplyn, ako aj elektrárne využívajúce geotermálne zdroje energie a technológie uskladňovania energie, a to s pomocou inteligentných sietí.

Solidárne znášanie nákladov na rozvoj obnoviteľných zdrojov energie európskou spoločnosťou

40. Zastáva názor, že rozvoj systémov výroby energie z obnoviteľných zdrojov nemôže byť individuálnym cieľom jednotlivých členských štátov. Tento rozvoj je spätý s realizáciou požiadaviek politiky v oblasti klímy, ako aj podpory rozvoja moderných technológií a zlepšenia bezpečnosti európskeho zásobovania energiou vďaka odstráneniu závislosti od vonkajších dodávok energie. Tento spoločný celoeurópsky cieľ by sa mali usilovať dosiahnuť všetky úrovne riadenia spoločne a koordinovane. Zároveň je dôležité nespustiť zo zreteľa možnosť prechodu na 100 % energie z obnoviteľných zdrojov a zabezpečiť, aby netradičné alebo iné formy energie, ktoré sa môžu zdať alternatívou, ale nie sú obnoviteľné, a teda ani udržateľné a nenahrádzajú konvenčné fosílné palivá, neodvážali pozornosť a zdroje od potrebných zmien v oblasti obnoviteľných zdrojov energie.

41. Upozorňuje, že nekoordinovaná činnosť môže mať neželané dôsledky, ako napríklad zníženie bezpečnosti zásobovania či neodôvodnené zvyšovanie cien, ktoré vyvolajú negatívny postoj verejnosti a spôsobia, že obnoviteľné zdroje energie stratia podporu občanov. Túto situáciu by mohli zlepšiť verejné diskusie a transparentný proces politického rozhodovania, ako aj informačné kampane pre verejnosť, ktoré by boli zamerané na potrebu racionálneho využívania energie a existencie nových modelov spotreby a udržateľnej výroby energie.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko Výboru regiónov „Usmernenia o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 – 2020“

(2013/C 62/12)

VÝBOR REGIÓNOV

- domnieva sa, že systém regionálnej štátnej pomoci predstavuje kľúčový nástroj realizácie cieľov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti;
- vyzýva Európsku komisiu, aby proces modernizácie štátnej pomoci začlenila do všeobecnejšej európskej stratégie rastu, súdržnosti a zamestnanosti;
- domnieva sa, že regionálna štátna pomoc je nástrojom, ktorý majú štáty k dispozícii na potlačanie dlhodobých dôsledkov krízy podporovaním hospodárskej dynamiky regiónov nachádzajúcich sa v zložitej situácii;
- vyzýva Európsku komisiu, aby zohľadnila dôsledky krízy tak, že na jednej strane zvýši stropy pomoci a na druhej strane percentuálny podiel obyvateľstva, na ktoré sa vzťahuje tento druh pomoci;
- domnieva sa, že nové obmedzenia týkajúce sa pomoci veľkým podnikom (podľa definície EÚ) nie sú odôvodnené, a to najmä v období hospodárskej krízy a vyzýva Európsku komisiu, aby zvýšila súčasný strop, pokiaľ ide o definíciu malých a stredných podnikov (MSP);
- žiada, aby sa pravidlá v oblasti regionálnej štátnej pomoci lepšie koordinovali s ostatnými politikami EÚ, najmä politikou súdržnosti, a v tejto súvislosti požaduje, aby bola reforma regionálnej štátnej pomoci zharmonizovaná s vytvorením novej kategórie prechodných regiónov;
- navrhuje, aby Európska komisia zohľadnila vo svojich kritériách zonácie znevýhodnené prírodné, geografické alebo demografické podmienky niektorých regiónov.

Spravodajca

Jean-Louis DENANOT (FR/SES), predseda regionálneho zastupiteľstva správneho regiónu Limousin

Referenčný dokument**Stanovisko Výboru regiónov – Usmernenia o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 – 2020****I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. Oceňuje, že reforma usmernení o regionálnej štátnej pomoci je súčasťou všeobecnejšieho kontextu **revízie a zjednodušenia pravidiel Európskej únie (EÚ) týkajúcich sa štátnej pomoci**.

2. Zdôrazňuje význam, ktorý pre prispievateľov, ku ktorým patria miestne a regionálne orgány, ale tiež pre prijímateľov pomoci, znamená možnosť vychádzať z **jasných, čitateľných a zrozumiteľných zásad** a v nadväznosti na svoje stanovisko (ECOS-V-035) k oznámeniu Európskej komisie o modernizácii štátnej pomoci EÚ ⁽¹⁾ opätovne podporuje Európsku komisiu v tom, aby v rámci modernizácie a zjednodušenia týchto usmernení podnikla ďalšie kroky a sústredila sa na kontrolu pomoci, ktorá má zásadný vplyv na vnútorný trh.

3. Domnieva sa, že vzhľadom na súčasnú hospodársku a sociálnu krízu sú v rámci globálnej stratégie rastu nevyhnutné verejné investície a že pri regionálnej štátnej pomoci sa musí v prípade regiónov uplatňovať dostatočná pružnosť, ktorá by im mala umožniť zvýšiť konkurencieschopnosť, vytvárať pracovné miesta a prekonať súčasnú krízu.

4. Vyzdvihuje tiež významnú úlohu, ktorú Európska komisia zohráva od roku 2007 pri riešení dôsledkov krízy tým, že zavádzaním dočasných rámcov preukazuje veľkú schopnosť reagovať a schopnosť konať. Výbor regiónov vyzýva Európsku komisiu, aby pokračovala vo svojom úsilí a zohľadnila závažnosť hospodárskej situácie pri vypracovaní svojich budúcich usmernení o regionálnej štátnej pomoci a zdôrazňuje, že podpora podnikov, veľkých podnikov a MSP je kľúčová pre všetky regióny prechádzajúce hospodárskou reštrukturalizáciou, vrátane regiónov, na ktoré sa vzťahuje článok 107 ods. 3 písm. c).

5. Konštatuje, že podľa ustanovení Zmluvy o fungovaní Európskej únie je regionálna štátna pomoc odôvodnená v prípade niektorých regiónov a že jej osobitným cieľom je rozvoj týchto regiónov ⁽²⁾. Cieľom tejto osobitnej pomoci je

spolu s politikou súdržnosti podporovať najzraniteľnejšie regióny v ich úsilí o vyrovnanie hospodárskej úrovne s ostatnými európskymi regiónmi, v snahe podieľať sa na dosahovaní cieľa hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Európskej únie.

6. Zdôrazňuje význam regionálnej štátnej pomoci ako kľúčového faktora pri zakladaní, umiestňovaní a rozvoji podnikov, a to najmä veľkých podnikov, v znevýhodnených regiónoch a zdôrazňuje, že táto pomoc je rozhodne nevyhnutná ako doplnok iných druhov štátnej pomoci (napr. v oblasti vývoja a inovácií, na environmentálne účely atď.) na podporu investícií v týchto regiónoch.

7. Podporuje **zmiernenie pravidiel**, ktoré už Európska komisia začala uverejnením všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách ⁽³⁾, ktorého článok 13 sa týka regionálnej pomoci.

8. Zdôrazňuje svoje odhodlanie, aby sa stropy *de minimis*, na ktoré odkazuje smernica 2006/1998/ES, zvýšili z 200 000 EUR na 500 000 EUR v priebehu troch fiškálnych rokov. Takisto považuje za potrebné, aby sa v rovnakom pomere revidovali stropy *de minimis* v sektoroch poľnohospodárstva a rybolovu, ako aj čistá úroková sadzba v prípade omeškania, ktorá predstavuje najhorší variant pre záručné schémy v Únii.

9. Poukazuje na to, že by bolo v rozpore, ak by sa do výpočtu stropov intenzity regionálnej pomoci začlenila štátna pomoc službám všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré sa *priori* považujú za zlučiteľné so zmluvou a pri ktorých je zároveň možné spolufinancovanie zo štrukturálnych fondov ⁽⁴⁾. Začlenenie týchto služieb by mohlo odradiť členské štáty od toho, aby financovali štátnu pomoc na tento účel. Žiada preto, aby Komisia zvažila vylúčenie štátnej pomoci službám všeobecného hospodárskeho záujmu z výpočtu stropov intenzity regionálnej pomoci.

⁽¹⁾ COM (2012) 209 final.

⁽²⁾ Článok 107 ods. 3 písm. a) a písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

⁽³⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách).

⁽⁴⁾ V súlade s rozhodnutím z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme, udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

Regionálna štátna pomoc v službách politiky súdržnosti, rastu a zamestnanosti

10. Domnieva sa, že lepšie ciele štátna pomoc musí mať tieto štyri presne vymedzené ciele:

- prispievať k znižovaniu nerovnováhy medzi regiónmi,
- kompenzovať nedostatky trhu bez narušania hospodárskej súťaže,
- podporovať konkurencieschopnosť podnikov v regiónoch,
- podporovať investície v regiónoch postihnutých hospodárskou a finančnou krízou.

11. Konštatuje, že zameraním sa na znevýhodnené a odľahlé regióny sa regionálna štátna pomoc podieľa na podporovaní **harmonického a vyváženého rozvoja všetkých oblastí** EÚ bez toho, aby narušala pravidlá hospodárskej súťaže.

12. Domnieva sa, že systém regionálnej štátnej pomoci predstavuje kľúčový nástroj realizácie cieľov **hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti**. Zúčastňuje sa na hospodárskom rozvoji regiónov, ktoré sa nachádzajú v zložitej situácii, pretože umožňuje verejným orgánom podporovať podniky v týchto regiónoch, a pomáha tak vyrovnávať rozdelenie bohatstva a investícií medzi jednotlivé regióny EÚ.

13. Vyzýva Európsku komisiu, aby proces modernizácie štátnej pomoci začlenila do všeobecnej európskej **stratégie rastu, súdržnosti a zamestnanosti**.

14. V tejto súvislosti by chcel tiež poukázať na to, že regióny v rámci Európskej únie často súťažia s tretími krajinami o priame zahraničné investície, a preto sa domnieva, že pri revízii usmernení o regionálnej štátnej pomoci sa musí uznať prínos, ktorý by pre hospodárstvo EÚ malo uľahčenie priamych zahraničných investícií, a primerane zohľadniť medzinárodná hospodárska súťaž v oblasti investícií.

15. Zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa reforma usmernení o regionálnej štátnej pomoci zosúladiť s cieľmi **stratégie Európa 2020**. Výbor regiónov si v tejto súvislosti všima dôraz, ktorý sa kladie na konkurencieschopnosť podnikov v rámci tematických cieľov Spoločného strategického rámca a domnieva sa, že by bolo paradoxné, ak by sa na jednej strane znížili možnosti zásahu štátu v prospech podnikov a na druhej strane by sa miestne a regionálne orgány nabádali na to, aby podporovali projekty rozvoja tých istých podnikov v rámci čerpania štrukturálnych fondov.

16. Žiada preto, aby sa **pravidlá v oblasti regionálnej štátnej pomoci lepšie koordinovali s ostatnými politikami** EÚ, najmä politikou súdržnosti, ale tiež priemyselnou politikou,

politikou v oblasti výskumu a inovácií a vnútorným trhom. Výbor regiónov pripomína, že podľa zmluvy pri uplatňovaní vnútorného trhu, a teda právnych predpisov týkajúcich sa štátnej pomoci, sa musí prihliadať na ciele politiky súdržnosti na celom území EÚ a prispievať k ich dosiahnutiu ⁽⁵⁾.

17. Domnieva sa, že na niektoré oblasti ako **sociálne a inkluzívne hospodárstvo** by sa mal vzhľadom na ich prínos k hospodárskej činnosti a sociálnej súdržnosti v znevýhodnených oblastiach uplatňovať diferencovaný prístup, nezávisle od problematiky regiónov, a mal by sa na ne vzťahovať osobitný rámec nadväzujúci na sprievodcu o sociálnych inováciách, ktorý má navrhnuť Európska komisia.

Úloha miestnych a regionálnych orgánov v oblasti regionálnej štátnej pomoci

18. Konštatuje, že hoci má Európska komisia na základe zmlúv výlučnú právomoc v oblasti určovania pravidiel týkajúcich sa zlučiteľnosti štátnej pomoci s jednotným trhom, je táto štátna pomoc, ako napovedá už jej názov, **nástrojom, ktorý slúži na rozvoj regiónov**. Výbor regiónov preto vyjadruje poľutovanie nad tým, že Európska komisia s ním nekonzultovala v rovnakom čase, ako zaslala prvé návrhy členským štátom a domnieva sa, že je nevyhnutné, aby sa vyjadril k témam s takými dôležitými dôsledkami pre regióny. Výbor regiónov vyzýva Európsku komisiu, aby pri vypracovaní svojich budúcich usmernení zohľadnila odporúčania a obavy sformulované v tomto stanovisku.

19. Okrem toho pripomína, že väčšina miestnych a regionálnych orgánov, ktoré disponujú právomocami v oblasti hospodárskeho rozvoja prostredníctvom hospodárskych politík a ich podpory poskytovanej podnikom, sú schopné posúdiť dosah opatrení prijatých na európskej úrovni vďaka svojim znalostiam o miestnej hospodárskej štruktúre a svojej blízkosti k hospodárskym a sociálnym aktérom. Keďže miestne a regionálne orgány disponujú iba malým množstvom prostriedkov, ako spochybníť rozhodnutia v oblasti štátnej pomoci prijaté Európskou komisiou, Výbor regiónov sa domnieva, že by ich Európska komisia mala zapojiť už do začiatočného štádia vypracovania pravidiel v oblasti regionálnej štátnej pomoci.

20. Oceňuje, že Európska komisia otvorila 14. januára 2013 verejnú konzultáciu s cieľom pripraviť revíziu nových usmernení na obdobie rokov 2014 – 2020. Táto verejná konzultácia by mala predovšetkým umožniť zapojenie miestnych a regionálnych orgánov, s cieľom zaistiť, aby pravidlá v oblasti regionálnej štátnej pomoci lepšie zodpovedali potrebám území a regiónov v Európe a boli teda transparentnejšie, čo následne zlepší právnú istotu prispievateľov a prijemcov v súlade so zásadou viacúrovňového riadenia.

21. Domnieva sa, že sa musí nájsť rovnováha medzi stanovením pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže nevyhnutných pre fungovanie vnútorného trhu a posúdením skutočného vplyvu pomoci poskytnutej na nižšej než národnej úrovni na ten istý vnútorný trh.

⁽⁵⁾ Článok 175 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

22. Upriamuje pozornosť Európskej komisie na skutočnosť, že mnohé miestne a regionálne orgány zaviedli v čase krízy plány hospodárskej obnovy alebo nástroje pomoci, ktoré v záujme hospodárskej efektívnosti musia byť koordinované so štátnou pomocou povolenou Európskou komisiou a najmä s regionálnou štátnou pomocou, aby si zachovali svoju opodstatnenosť.

23. Žiada, aby sa uplatňovanie usmernení o regionálnej štátnej pomoci uskutočňovalo na zodpovedajúcej úrovni a domnieva sa, že by malo byť v záujme národnej úrovne, aby sa pri vypracovaní a prispôbení zonácie opierala o územné partnerstvo zahŕňajúce všetky orgány na nižšej než národnej úrovni.

Pravidlá týkajúce sa zonácie regionálnej štátnej pomoci

24. Domnieva sa, že regionálna štátna pomoc je nástrojom, ktorý majú štáty k dispozícii na potlačanie dlhodobých dôsledkov krízy podporovaním hospodárskej dynamiky regiónov nachádzajúcich sa v zložitej situácii, a preto dôrazne odmieta, aby sa v porovnaní so súčasnými usmerneniami o regionálnej štátnej pomoci obmedzili možnosti zásahu štátu v prospech podnikov, keďže sú dôležitou hnacou silou hospodárskeho rozvoja a vytvárania pracovných miest v regiónoch.

25. Vyzýva Európsku komisiu, aby zohľadnila dôsledky krízy tak, že na jednej strane **zvýši stropy pomoci** a na druhej strane **percentuálny podiel** obyvateľstva, na ktoré sa vzťahuje tento druh pomoci v súlade s odhadmi, ktoré uviedla vo svojich usmerneniach o regionálnej štátnej pomoci na roky 2007 – 2013 (45,5 % pri 27 členských štátoch EÚ, 2006/C 54/08, poznámka pod čiarou 15).

26. Presadzuje zachovanie **vyváženej zonácie** regionálnej štátnej pomoci na obdobie 2014 – 2020, aby sa zabránilo príliš veľkým rozdielom medzi regiónmi EÚ a najmä oblasťami uvedenými v článku 107 ods. 3 písm. a) a oblasťami uvedenými v článku 107 ods. 3 písm. c) v záujme toho, aby sa zabránilo riziku vnútorných delokalizácií v Európskej únii.

27. Žiada Európsku komisiu, aby stanovila prechodný nástroj prostredníctvom **záchranej siete**, aby regióny, ktoré mohli využiť tento druh pomoci v predchádzajúcom období a ktoré už viac nespĺňajú kritériá usmernení, neboli náhle vylúčené zo zonácie. Poukazuje na skutočnosť, že Európska komisia by mala vypracovať osobitné usmernenia o regionálnej štátnej pomoci pre členské štáty Európskej únie, ktoré prechádzajú vážnou finančnou a hospodárskou krízou a využívajú podporu z európskeho finančného stabilizačného mechanizmu, s cieľom zaručiť súlad medzi všetkými hospodárskymi politikami Európskej únie.

28. Víta návrh Európskej komisie umožniť zohľadniť regióny susediace s oblasťami uvedenými v článku 107 ods. 3 písm. a) v kategórii oblastí uvedených v článku 107 ods. 3 písm. c).

29. Konštatuje, že zonácia regionálnej štátnej pomoci je spojená s rozlíšením stanoveným v rámci politiky súdržnosti medzi konvergenčnými regiónmi (HDP < 75 %) a konkurencieschopnými regiónmi (HDP > 75 %). So zreteľom na nové návrhy Európskej komisie v oblasti politiky súdržnosti a najmä na vytvorenie novej kategórie **prechodných regiónov**, ktorých HDP sa pohybuje medzi 75 % a 90 %, Výbor regiónov žiada, aby bola reforma regionálnej štátnej pomoci zharmonizovaná s vytvorením tejto novej kategórie a navrhuje zjednodušený systém, v rámci ktorého sa budú všetky prechodné regióny považovať za vopred určené oblasti spadajúce pod článok 107 ods. 3 písm. c) zmluvy. Výbor regiónov ľutuje, že návrh predložený Európskou komisiou 14. januára 2013 iba prechodné regióny z oblastí podľa článku 107 ods. 3 písm. a) sa považujú za vopred určené oblasti, na ktoré sa vzťahuje článok 107 ods. 3 písm. c). Nalieha preto na Komisiu, aby upravila svoj návrh tak, aby sa zabezpečil súlad s návrhom všeobecného nariadenia o štrukturálnych fondoch a aby sa zabránilo rozdielom v zaobchádzaní s regiónmi, ktoré patria do rovnakej kategórie a majú podobné hospodárske problémy.

30. Upriamuje pozornosť Európskej komisie na špecifickú situáciu uznanú v článku 107 ods. 3 písm. a), v ktorej sa nachádzajú **najvzdialenejšie regióny** a zdôrazňuje, že je nevyhnutný pružnejší prístup, ktorý bude zohľadňovať ich špecifické črty. Vzhľadom na to, že tieto regióny sa nachádzajú ďaleko od vnútorného trhu Európskej únie a blízko k iným trhom, Výbor regiónov sa domnieva, že musia mať možnosť naďalej poskytovať pomoc na fungovanie podnikov, ktorá nie je postupne znižovaná a časovo obmedzená, a nárok na rovnakú úroveň pomoci, aká im bola tradične poskytovaná. Pokiaľ ide o pomoc určenú na investície, sa domnieva, že zvýhodňovanie najvzdialenejších regiónov treba zachovať v nezmenenej podobe, pretože situácia týchto regiónov, ktorá viedla k uznaniu tohto znevýhodnenia, je štrukturálna a trvalá.

31. Navrhuje, aby Komisia tiež zvažila možnosť zostaviť v rámci viacročného finančného rámca zoznam regiónov, na ktoré sa budú vzťahovať „osobitné ustanovenia“, aby sa zabezpečil väčší súlad medzi týmito ustanoveniami politiky súdržnosti a usmerneniami o regionálnej štátnej pomoci.

32. Kriticky sa vyjadruje k **odôvodnenosti ukazovateľov**, ktoré si pri vypracovaní zonácie regionálnej štátnej pomoci zvolila Európska komisia (HDP a miera nezamestnanosti) a navrhuje, aby sa uvažovalo o iných metódach na povolenie a kontrolu pomoci. Miestne a regionálne orgány by mali byť riadne zapojené do týchto úvah. Výbor regiónov vo svojom stanovisku na tému „Meranie pokroku nad rámec HDP“ už navrhol určité alternatívy.

33. Navrhuje najmä, aby Európska komisia zohľadnila vo svojich kritériách zonácie **znevýhodnené prírodné, geografické alebo demografické** podmienky niektorých regiónov:

- vidiecke oblasti,
- oblasti, kde prebieha transformácia priemyslu,
- regióny s vážnymi a trvalými znevýhodnenými prírodnými alebo geografickými podmienkami ako:
 - regióny s veľmi nízkou alebo nízkou hustotou obyvateľstva, ktoré sú definované v článku 111 ods. 4 zmeneného a doplneného návrhu nariadenia o fondoch spoločného strategického rámca,
 - ostrovné regióny,
 - cezhraničné regióny,
 - horské regióny
- regióny čeliace demografickej nerovnováhe medzi mladým a starým obyvateľstvom a aktívnym a neaktívnym obyvateľstvom spôsobenej emigráciou mladých ľudí a celkovým starnutím obyvateľstva, v dôsledku čoho sa obmedzujú možnosti rozvoja týchto regiónov.

34. Upozorňuje na to, že podmienky zonácie regionálnej štátnej pomoci týkajúce sa minimálnej veľkosti a kontinuity oblastí nie sú prispôbené vidieckym oblastiam, na ktoré sa nevzťahujú osobitné ustanovenia, ako je to v prípade oblastí s nízkou hustotou obyvateľstva, ale ktoré napriek tomu nemôžu spĺňať kritériá úrovne obyvateľstva v týchto textoch. Výbor regiónov žiada zmierniť tieto podmienky tak, aby zodpovedali špecifickým črtám vidieckych oblastí Európskej únie, a to buď stanovením vhodnejších stropov počtu obyvateľstva alebo alternatívnym uplatňovaním týchto dvoch kritérií.

35. Chce ísť ešte ďalej a preto žiada, aby sa o kritériách zonácie regionálnej štátnej pomoci viedli nové diskusie, ktoré poskytnú priestor pre názory presadzujúce regionálnejší prístup, ktorý by umožnil lepšie zohľadniť špecifické črty regiónov.

Odporúčania pre vypracovanie budúcich usmernení o regionálnej štátnej pomoci v období krízy

36. Vzhľadom na rôzne body, ktoré už boli uvedené, a najmä vzhľadom na súčasnú hospodársku a sociálnu krízu sa domnieva, že nástroj regionálnej štátnej pomoci je vďaka svojim pozitívnym účinkom na vytváranie pracovných miest

a hospodárskej činnosti potrebný viac než kedykoľvek predtým. Víta zámer Komisie naplánovať strednodobé preskúmanie regionálnych máp v roku 2016.

37. Poznamenáva, že v článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy v jeho súčasnom znení sa uvádzajú regióny „s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou“. Výbor regiónov navrhuje, aby sa pri určení oblastí, na ktoré sa vzťahuje tento článok, prihliadlo okrem kritéria HDP aj na kritérium miery nezamestnanosti vzhľadom na zhoršovanie situácie v oblasti zamestnanosti v mnohých členských štátoch.

38. Domnieva sa, že metóda rozdelenia pre oblasti spadajúce pod písmeno c) by mala vychádzať z európskeho priemeru ako referenčnej hodnoty pre výpočet kritérií na porovnanie HDP a miery nezamestnanosti. To by umožnilo lepšie zohľadniť rozdiely v rozvoji medzi členskými štátmi a sústrediť sa na najzraniteľnejšie regióny v krajinách s vysokou mierou nezamestnanosti a nižším HDP.

39. Domnieva sa, že nové obmedzenia týkajúce sa **pomoci veľkým podnikom (podľa definície EÚ)** v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje článok 107 ods. 3 písm. c), nie sú odôvodnené, a to najmä v období hospodárskej krízy. Výbor regiónov zdôrazňuje, že do tejto kategórie patria nielen veľké podniky s medzinárodným kapitálom pôsobiace na svetových trhoch, ale tiež vysoký počet miestnych a rodinných podnikov, ktorých potreby v oblasti pracovnej sily si vyžadujú, aby prekročili osudný prah 250 zamestnancov. Do tejto kategórie patria tiež malé podniky, ktoré vykonávajú svoju činnosť iba na miestnej úrovni a ktoré na základe európskych pravidiel konsolidácie⁽⁶⁾ môžu prekročiť hranicu veľkého podniku. Zrušením akejkoľvek možnosti ich podpory v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje článok 107 ods. 3 písm. c), Európska komisia ohrozuje zamestnanosť a hospodársku činnosť regiónov, ktoré čelia najväčším problémom a ktoré zápasia s udržaním takéhoto druhu podniku na svojom území.

40. Ďalej poukazuje na **riziká delokalizácie** tak vo vnútri ako i mimo Európskej únie, ktoré hrozia regiónom z dôvodu zákazu pomoci veľkým podnikom, ktoré by sa mali totiž rozhodnúť opustiť oblasti uvedené v článku 107 ods. 3 písm. a) alebo do štátov, ktoré nie sú členmi Európskej únie, ak sa úroveň a miera pomoci znížia.

41. Víta ochrannú doložku, ktorú navrhuje Európska komisia vo svojom návrhu zo 14. januára 2013, ktorá by zaviazala veľké podniky zachovať investície a vytvorené pracovné miesta na územiach, kde bola pomoc poskytovaná počas 5 rokov, resp. počas 3 rokov v prípade malých a stredných podnikov.

42. Navrhuje doplniť doložku o plnom vrátení pomoci podľa vzoru článku 57 platného všeobecného nariadenia o štrukturálnych fondoch. Toto vrátenie by sa uplatňovalo v priebehu piatich rokov po pridelení tejto pomoci, ak sa zmení povaha alebo podmienky realizácie spolufinancovanej

⁽⁶⁾ Článok 3 prílohy I všeobecného nariadenia Komisie o skupinových výnimkách (č. 800/2008) zo 6. augusta 2008.

činnosti, ak operácia poskytuje nespravodlivú výhodu podniku alebo verejnému subjektu, ak dôjde k zmene v povahe vlastníctva časti infraštruktúry, alebo ak sa zastaví výrobná činnosť. Členské štáty a Komisia dohliadnu na to, aby podniky, ktoré sú alebo boli predmetom konania o navrátení pomoci v dôsledku premiestnenia výrobných činností v rámci členského štátu alebo do iného členského štátu nedostali príspevok zo štrukturálnych fondov

43. Vyzýva Európsku komisiu, aby zaviedla mechanizmus, ktorý by *ex ante* zohľadnil negatívne vonkajšie činitele, ktoré môžu v podobe straty veľkého počtu pracovných miest v závodoch na území EÚ spôsobiť vnútroštátna regionálna podpora, a to nielen v rámci komparatívneho posúdenia, ktoré Komisia vypracúva na základe notifikácie a dnes len v prípade veľkých investičných projektov (2009/C 223/02, s. 54), ale aj v rámci všeobecného nariadenia o výnimkách.

44. Vyzýva Európsku komisiu, aby **zvýšila súčasný strop, pokiaľ ide o definíciu malých a stredných podnikov (MSP)**, v snahe zachovať nástroj regionálnej štátnej pomoci pre podniky, ktoré sa vo veľkej miere podieľajú na vytváraní rastu a zamestnanosti v príslušných oblastiach a vytvárala sa silná a štruktúrovaná podnikateľská činnosť s väzbami na regióny, ktorú nebude možné delokalizovať. Je to totiž najlepší spôsob, ako odpovedať na výzvy spojené s hospodárskou súťažou, inováciami a internacionalizáciou, ktoré sú cieľmi stratégie Európa 2020.

45. Žiada Komisiu, aby v záujme podpory rozvoja našich MSP súhlasila s vytvorením **novej kategórie stredne veľkých podnikov**, ktoré zamestnávajú od 250 do 750 zamestnancov, ktorých obrat nepresahuje 200 miliónov eur a ktoré sa nachádzajú medzi MSP a veľkými podnikmi, podobne ako to urobila v prípade agro-potravinárskeho priemyslu. Výbor regiónov tiež vyzýva, aby sa začala diskusia o zohľadnení **podnikov so strednou kapitalizáciou**, ktoré sa vyvinuli z MSP, a ktorých počet zamestnancov sa pohybuje od 250 do 5 000. Navrhuje preto, aby stredne veľkým podnikom a **podnikom so strednou kapitalizáciou** bola poskytnutá primeraná miera podpory, ktorá bude vyššia ako miera podpory poskytovaná veľkým podnikom a nižšia než miera podpory poskytovaná MSP.

46. Poukazuje na to, že pravidlá konsolidácie⁽⁷⁾ by sa nemali uplatňovať na regióny oprávnené získať takýto druh pomoci, ak sa má pri pridelení regionálnej štátnej pomoci prihliadnuť na hlavný aspekt regiónu. Výbor regiónov sa domnieva, že tieto podniky by sa mali považovať za **samostatné podniky**, mimo kategórie prepojených podnikov alebo partnerských podnikov.

47. Poukazuje na to, že miera pomoci navrhovaná pre oblasti spadajúce pod regionálnu štátnu pomoc na obdobie

2014 – 2020 je podobná ako miera pomoci poskytovaná podľa všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách⁽⁸⁾ malým a stredným podnikom, čo môže spôsobiť stratu špecifického charakteru regionálnej štátnej pomoci. Výbor regiónov preto žiada zachovať aspoň mieru pomoci stanovenú v usmerneniach o regionálnej štátnej pomoci na obdobie 2017 – 2013 a dokonca sa domnieva, že v období hospodárskej krízy by sa táto miera mala zvýšiť.

48. Domnieva sa, že v novej kategórii prechodných regiónov by sa vzhľadom na ich súčasný hospodársky úpadok mala stanoviť vyššia miera na podnietenie podpory investíciám a zamestnanosti;

49. Upozorňuje na to, že podniky nachádzajúce sa v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje regionálna štátna pomoc, môžu dostať pomoc iba pre časť svojich investícií alebo vytvorených pracovných miest zodpovedajúcich zvýšeniu činnosti podniku s cieľom stimulovať hospodársku dynamiku regiónov. Výbor regiónov navrhuje, aby sa na **obnovenie činnosti a modernizáciu výrobných postupov**, ktoré sú častejšie v období krízy, vzťahovali usmernenia o regionálnej štátnej pomoci.

50. Nesúhlasí so sprísnením pravidiel, aby sa ukázal stimulačný účinok regionálnej štátnej pomoci poskytnutej na investičné projekty, nezávisle od ich významu alebo veľkosti podniku, ktorý ich realizuje. Výbor regiónov zdôrazňuje, že v rámci pravidiel týkajúcich sa vnútroštátnej regionálnej pomoci vyplýva **stimulačný účinok pomoci** zo zložitej situácie jednotlivých oblastí, ktoré dostávajú pomoc a v ktorých by bez tejto pomoci inak nebolo možné realizovať investície.

51. Súhlasí s návrhom Komisie sprístupniť pomoc podnikom z odvetvia lodného staviteľstva, keďže ich situácia už neodôvodňuje vylúčenie, o ktorom sa rozhodlo v čase, keď tieto sektory prechádzali závažnou krízou s nadmernou kapacitou. Výbor regiónov naopak nesúhlasí s návrhom Komisie sprístupniť regionálnu štátnu pomoc podnikom z oceliarskeho odvetvia a odvetvia syntetických vlákien, ktorá je nezlučiteľná s pravidlami vnútorného trhu. Výbor regiónov trvá na skutočnosti, že ich situácia ďalej neodôvodňuje vylúčenie, o ktorom sa rozhodlo v čase, keď tieto sektory prechádzali závažnou krízou s nadmernou kapacitou.

52. Odporúča zaviesť **pružnejší systém, schopný rýchlo sa prispôbiť hospodárskym zmenám** namiesto súčasnej obyčajnej revízie každých sedem rokov, ktorá neumožňuje riešiť nepredvídané krízové situácie s potenciálne obrovskými dôsledkami pre hospodársku štruktúru určitého regiónu. Výbor regiónov napríklad navrhuje, aby sa vytvorila populačná rezerva na regionálnej úrovni, prerozdelená v závislosti od hospodárskych zmien a v koordinácii s orgánmi na nižšej ako regionálnej úrovni.

(7) Príloha I všeobecného nariadenia Komisie (č. 800/2008) o skupinových výnimkách zo 6. augusta 2008.

(8) Článok 15 všeobecného nariadenia Komisie o skupinových výnimkách (č. 800/2008) zo 6. augusta 2008.

53. Navrhuje, aby sa na úrovni EÚ vykonalo komplexné posúdenie nástroja regionálnej štátnej pomoci v priebehu obdobia, aby sa zistilo, či sa v Európskej únii neprejavujú negatívne sekundárne účinky a nedochádza k vnútorným delokalizáciám. Ak sa to potvrdí, mohla by sa zväziť možnosť uložiť administratívne sankcie.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko Výboru regiónov „Najvzdialenejšie regióny EÚ z hľadiska stratégie Európa 2020“

(2013/C 62/13)

VÝBOR REGIÓNOV

- víta zámer Európskej komisie spolupracovať s najvzdialenejšími regiónmi (NR), plne pri nich uplatňovať stratégiu Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a zároveň zohľadňovať špecifické črty a obmedzenia NR;
- zdôrazňuje, že v súlade so zásadami subsidiarity a viacúrovňového riadenia je potrebné väčšie zapojenie regionálnych orgánov NR do prípravy a realizácie európskych programov a politík s cieľom zabezpečiť, aby sa špecifické potreby NR zohľadnili na všetkých úrovniach rozhodovacieho procesu;
- zdôrazňuje, že zamestnanosť by mala byť vysoko prioritným cieľom a parametrom všetkých hlavných budúcich opatrení zameraných na úspešnú implementáciu stratégie Európa 2020 v NR. Preto žiada EÚ, aby prostredníctvom konkrétnych opatrení realizovala ciele novej sociálnej osi stanovenej v oznámení z roku 2012;
- zdôrazňuje, že všetky oparenia zamerané na inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast NR sa musia realizovať v partnerstve a že členské štáty a regionálne orgány musia úzko spolupracovať, aby maximalizovali potenciál rastu NR;
- podčiarkuje význam regionálnej spolupráce pre NR vzhľadom na ich jedinečnú geografickú polohu a žiada o zlepšenie súladu medzi fondmi politiky súdržnosti a Európskym rozvojovým fondom, ako aj o zrušenie kritéria vzdialenosti 150 km pre námorné hranice v cezhraničnej spolupráci medzi NR a ich susednými krajinami.

Spravodajca	Malcolm MIFSUD (MT/EES), primátor mesta Pietá
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie – Najvzdialenejšie regióny Európskej únie: smerom k zabezpečeniu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu COM(2012) 287 final

Stanovisko Výboru regiónov - Najvzdialenejšie regióny EÚ z hľadiska stratégie Európa 2020

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

Úvod

1. Víta zámer Európskej komisie spolupracovať s najvzdialenejšími regiónmi (ďalej „NR“) (1), plne pri nich uplatňovať stratégiu Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a zároveň zohľadňovať špecifické črty a obmedzenia NR, ako na to poukázala Rada (2). Zdôrazňuje však, že by mali existovať mechanizmy na zapojenie NR do tejto stratégie, inak ju najvzdialenejšie regióny nebudú môcť realizovať.

2. Zdôrazňuje, že je potrebné nájsť rovnováhu medzi opatreniami na vyváženie špecifických a trvalých obmedzení NR a opatreniami na propagovanie ich výhod a možností.

3. Upozorňuje na to, že je potrebné prijať ďalšie **osobitné** opatrenia, ktorými sa stanovujú podmienky uplatňovania zmlúv a spoločných politík na tieto regióny, ako sa uvádza v článku 349 ZFEÚ

4. Podporuje iniciatívu Komisie zaviesť politické opatrenia, ktoré pomôžu NR, aby boli sebestačnejšie, hospodársky silnejšie a schopnejšie **vytvárať udržateľné pracovné miesta** za pomoci využívania jedinečných predností jednotlivých NR a ich pridanej hodnoty pre EÚ. Pomoc sa však musí nevyhnutne premietnuť do konkrétnych a dômyselných opatrení Európskej komisie, ktoré budú schopné v plnej miere využiť potenciál článku 349 ZFEÚ, napríklad zavedením nástrojov *ad hoc*.

5. V tejto súvislosti podporuje zámer Komisie zabezpečiť, aby boli jej jednotlivé oddelenia už v počiatkovej fáze zapojené do implementácie stratégie Európa 2020 v NR a aby úzko spolupracovali s Konferenciou predsedov, expertnými skupinami a príslušnou medziútvarovou skupinou s cieľom uplatňovať osobitné opatrenia pri plánovaní *ad hoc* stratégií okrem iného pre **rozvoj udržateľných pracovných príležitostí** v NR.

6. Výbor regiónov preto navrhuje, aby sa medzi priority zaradilo **vzdelávanie, odborná príprava a zamestnanosť**, pretože miestne ľudské zdroje a odborné vedomosti sú najväčšou potenciálnou hnacou silou rastu v NR.

7. Schvaľuje prístup Komisie, ktorého cieľom je vyzdvihnúť a formálne uznať geografické a potenciálne možnosti, ktoré ponúkajú NR v prospech EÚ ako celku.

8. Osobitne zdôrazňuje, že je dôležité, aby NR fungovali ako aktívne hranice spolupráce a veľvyslanci EÚ, ktorí budú môcť rozširovať sféru sociálno-ekonomického a kultúrneho vplyvu EÚ a presadzovať intenzívnejšie obchodné vzťahy a výmenu poznatkov so svojimi susednými krajinami NR a s tretími krajinami, s ktorými ich spájajú pevné historické a kultúrne väzby.

9. V prevažnej miere súhlasí s názorom Komisie, že pre EÚ sú prínosné úzke vzťahy NR so zámorskými krajinami a s tretími krajinami, ako sú najdôležitejšie rozvíjajúce sa krajiny (napr. Brazília alebo Južná Afrika).

VÝVOJ EURÓPSKEJ STRATÉGIE PRE NAJVZDIALENEJŠIE REGIÓNY

10. Súhlasí s názorom a poukazuje na skutočnosť, že okrem geografických a hospodárskych obmedzení (odľahlosť, ostrovná poloha, malá rozloha atď.) charakterizujúcich všetky tieto regióny, sú jednotlivé najvzdialenejšie regióny **odlišné**, pokiaľ ide o príležitosti ako aj výzvy, ktorým čelia (3).

11. Dôrazne nesúhlasí s prístupom, ktorý by zavádzal požiadavku pluralizmu, ktorá by mohla narušiť celú myšlienku partnerstva a zabrzdiť dialóg potrebný na dosiahnutie konsenzu v rôznych štádiách realizácie programov.

12. Podporuje prístup Komisie, ktorý je zameraný na nájdenie spoločného menovateľa pre implementáciu stratégie Európa 2020 v najvzdialenejších regiónoch ako celku a ktorý zároveň rozlišuje príležitosti a obmedzenia vyskytujúce sa v jednotlivých NR.

(1) Článok 349 a článok 355 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) v znení rozhodnutia Európskej rady z 29.10.2010.

(2) 3023. zasadnutie Rady pre zahraničné veci, 14. júna 2010.

(3) Štúdia nazvaná „Growth Factors in the OR“ (Faktory rastu v NR), ktorú na základe zákazky Komisie z roku 2009 vypracoval a v marci 2011 uverejnil výskumný ústav Ismeri Europa v spolupráci s ITD EÚ.

13. Víta skutočnosť, že Komisia má v úmysle prijať obnovenú stratégiu pre najvzdialenejšie regióny založenú na výraznejšom odlišovaní a väčšej špecializácii výrobkov ako hlavných faktorov, ktoré dokážu posilniť tradičné odvetvia (napr. poľnohospodárstvo) a určiť a podporiť rozvíjajúce sa odvetvia založené na jedinečných a osobitných výhodách NR.

14. Víta a vyzdvihuje opatrenia, ktoré iniciovali samotné NR s cieľom modernizovať a diverzifikovať svoje hospodárstva a poukazuje na právomoci regiónov v oblasti definovania cieľov a stratégií rozvoja.

15. Súhlasí s názorom Komisie, že je mimoriadne dôležité zvoliť opatrenia súvisiace s NR v tradičnom rámci založenom na **troch osiach** ⁽⁴⁾: zlepšenie dostupnosti, zlepšenie konkurencieschopnosti a podpora regionálnej integrácie do susedných regiónov.

16. Lutuje, že vymedzenie osí nesprevádzajú konkrétne a osobitné opatrenia, najmä pokiaľ ide o os zameranú na dostupnosť, ktorá je základnou súčasťou stratégie rozvoja NR a ich začlenenia na jednotnom trhu.

17. Víta **tiež** skutočnosť, že podľa Komisie by mali mať návrhy týkajúce sa budúceho rastu NR pozitívny vplyv na **všetkých päť osí obnovenej stratégie** (zlepšenie dostupnosti, zvýšenie konkurencieschopnosti, posilnenie regionálnej integrácie a sociálneho rozmeru, uplatňovanie opatrení v oblasti zmeny klímy).

18. Dúfa, že nová sociálna os, ktorá bude prepojená aj s ostatnými osami, bude mať k dispozícii dodatočné finančné prostriedky a potrebné nástroje, ktoré umožnia tvorbu udržateľných pracovných miest v NR.

19. V tejto súvislosti a najmä vzhľadom na konkurencieschopnosť a regionálnu integráciu však poukazuje na to, že Komisia by mala zároveň podporovať špecifické činnosti zamerané na jednotlivé územia s cieľom **posilniť ich európsku integráciu**, aby sa zapojili do budúcich stratégií EÚ.

20. Zdôrazňuje, že v súlade so zásadami subsidiarity a viacúrovňového riadenia je potrebné väčšie zapojenie regionálnych orgánov NR do prípravy a realizácie európskych programov a politík s cieľom zabezpečiť, aby sa špecifické potreby NR zohľadnili na všetkých úrovniach rozhodovacieho procesu.

21. Podčiarkuje význam regionálnej spolupráce pre NR vzhľadom na ich jedinečnú geografickú polohu a žiada o zlepšenie súladu medzi fondmi politiky súdržnosti a Európskym

rozvojovým fondom, ako aj o zrušenie kritéria vzdialenosti 150 km pre námorné hranice v cezhraničnej spolupráci medzi NR a ich susednými krajinami.

22. Podporuje iniciatívy zamerané na vytvorenie spoločných obchodných značiek a ochranných značiek EÚ a NR, ktoré umožnia ľahšie rozpoznať najvzdialenejšie regióny v sociálnej, hospodárskej a kultúrnej sfére EÚ a podnietia ich hlbšiu integráciu do blízkeho okolia a do jednotného trhu pod vlajkou EÚ.

HLAVNÉ ZÁSADY OBNOVENEJ STRATÉGIE EÚ

23. Uznáva význam, ktorý Komisia prisudzuje podpore aktualizácie a prispôsobeniu súčasného rámca politiky zameranej na NR vzhľadom na stratégiu Európa 2020.

24. Vyjadruje však obavy v súvislosti s tým, že náklady na mnohé opatrenia nevyhnutné v rámci niektorých hlavných osí (napr. doprava a zavádzanie nových technológií na zlepšenie dostupnosti) nebudú pre NR primerané, a preto bude na ich úspešné plnenie zrejme nevyhnutná **podpora na vyššej úrovni alebo možnosť využiť verejno-súkromné partnerstvá** bez toho, aby sa vysoké náklady odrazili na konečných službách poskytovaných občanom.

25. Podporuje rozvoj a optimalizáciu existujúcich regionálnych letísk prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev ako jeden z kľúčových nástrojov hospodárskeho a sociálneho rozvoja najvzdialenejších regiónov Európskej únie.

26. Súhlasí však s názorom, že modernizácia a diverzifikácia hospodárstiev NR, investície do odvetví s potenciálom vysokého rastu a inovácie v týchto odvetviach môžu znásobiť možnosti týchto regiónov za podpory inštitúcií EÚ, verejných a súkromných subjektov a zainteresovaných strán.

27. Poukazuje na význam **modernizácie rybárskych flotíl a námorných infraštruktúr v NR** a nabáda Komisiu, aby tieto oblasti podporila, pretože morské a rybolovné zdroje patria medzi najvýznamnejšie zdroje NR, ktoré prispievajú k diferenciacii výrobkov a začleneniu NR na jednotnom trhu a zároveň podporujú rast a konkurencieschopné obchodné vzťahy so susednými krajinami.

28. Navrhuje Komisii, aby v rámci obnovenej stratégie Európa 2020 pre rast najvzdialenejších regiónov podporila programy a partnerstvá medzi členskými štátmi EÚ a NR, vrátane súkromných subjektov pôsobiacich v príslušných oblastiach, v záujme realizácie **činností, ktorými sa dosiahne súčasne viacero cieľov stanovených v jednotlivých osiach obnovenej stratégie EÚ**, a povzbudila NR, aby sa stali súčasťou budúcich stratégií EÚ.

⁽⁴⁾ COM(2004) 343 final, 26.5.2004; COM(2004) 543 final, 6.8.2004.

29. V tejto súvislosti súhlasí najmä so zavedením vysokorychlostného internetu a nových telekomunikačných technológií v NR a vytvorením podmienok pre ich rozvoj, čím by sa zároveň zlepšila dostupnosť, zmodernizoval sektor cestovného ruchu, zvýšila hospodárska činnosť, posilnil sociálny rozmer, zvýšila konkurencieschopnosť a zlepšilo spojenie medzi NR a kontinentom.

NÁVRHY DO BUDÚCNOSTI

Vnútorý rozmer

30. Súhlasí s Komisiou v tom, že politika súdržnosti je základným nástrojom EÚ na realizáciu cieľov stratégie Európa 2020, ktorý poskytuje **najväčšiu koncentráciu investičných prostriedkov EÚ na vytváranie pracovných miest** a rastu prostredníctvom trvalých nástrojov, ktoré znižujú rozdiely medzi NR a zvyškom EÚ a prispievajú k priblíženiu najvzdialenejších regiónov k Únii.

31. Nazdáva sa, že je dôležité **zabezpečiť značné množstvo prostriedkov na posilnenie sektoru MSP v záujme vytvárania a zachovania udržateľných pracovných miest**, podporiť modernizáciu a diverzifikáciu hospodárstiev a predností NR, pričom sa bude vychádzať zo strategických možností jednotlivých regiónov, a podporiť prispôbenie sa zmene klímy a rozvoj udržateľných dodávok energie.

32. Vydvihuje a podporuje návrh Komisie týkajúci sa špecifického prístupu k NR prostredníctvom miery spolufinancovania vo výške **85 % bez ohľadu na HDP NR** s cieľom pomôcť im čo najlepšie využívať dostupné prostriedky.

33. V súlade s uznesením Európskeho parlamentu z 18. apríla 2012⁽⁵⁾ však odporúča predĺžiť obdobie čerpania týchto fondov v NR s cieľom zefektívniť toto čerpanie.

34. Zdôrazňuje, že všetky oparenia zamerané na inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast NR sa musia realizovať v partnerstve a že členské štáty a regionálne orgány musia úzko spolupracovať, aby maximalizovali potenciál rastu NR.

35. Schvaľuje výzvu Komisie na plné zapojenie zástupcov NR do prípravy a monitorovania dohôd o partnerstve, ktoré sa dojednávajú medzi Komisiou a každým členským štátom na ďalšie finančné obdobie.

⁽⁵⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. apríla 2012 o úlohe politiky súdržnosti v najvzdialenejších regiónoch Európskej únie v súvislosti so stratégiou Európa 2020 [2011/2195 (INI)].

36. Navrhuje však, aby sa zástupcovia iných území (**ktoré majú podobné znevýhodnenia a charakteristiky**) tiež zapájali do analýz *ex-ante* a hodnotení *ex-post* (ak o to budú požiadaní), ktoré realizuje GR Európskej komisie pre regionálnu politiku, s cieľom konštruktívne vyzdvihovať a porovnávať podobné postupy, politické opatrenia a riešenia, a prinášať nové nápady založené na osvedčených postupoch uplatňovaných na podobných územiach (ktoré však nie sú najvzdialenejšími regiómi).

37. Navrhuje, aby sa v celej Európe vytvárali a rozširovali siete na podporu vysokokvalitného výskumu, ktorý by bol prínosom pre NR, aby mohol inovačný výskum prosperovať a aby sa zvyšovalo zapojenie príjemcov vo všetkých súvisiacich oblastiach vedy s cieľom prilákať odborníkov a aktérov v oblasti výskumu, technológií, rozvoja a inovácie, rozvíjať ich schopnosti a udržať ich v týchto regiónoch, zlepšiť výskumné prostredie a **ponúknuť nové udržateľné pracovné príležitosti** v NR.

38. Navrhuje, aby sa v NR a v celej EÚ podporovalo vytváranie *ad hoc* centier a laboratórií, prostredníctvom ktorých by sa šírili výsledky výskumu, osvedčené postupy a úspešné príklady týkajúce sa NR s cieľom rozšíriť rady tých, ktorí prispievajú svojimi nápadiami a osvedčenými postupmi, posilniť úzku spoluprácu medzi členskými štátmi a NR na jednej strane a zvyškom EÚ na druhej strane, a zároveň ponúknuť nové udržateľné pracovné príležitosti v NR.

39. Odporúča, aby sa v najvzdialenejších regiónoch zaviedli špecifické projekty EÚ, programy v oblasti mobility a aktivity v oblasti súdržnosti s cieľom posilniť zapojenie týchto regiónov a podporiť odbornú prípravu miestnych ľudských zdrojov o význame **participačného procesu** medzi verejnými a súkromnými aktérmi občianskej spoločnosti NR, pričom sa zdôrazní, že ciele stratégie Európa 2020 zamerané na udržateľný a inkluzívny rast NR sa podarí dosiahnuť len spojením síl všetkých aktérov.

40. Navrhuje, aby sa výsledkom spomenutej odbornej prípravy následne a simultánne stali **pracovné príležitosti** v NR, podpora ďalšieho šírenia obnovenej stratégie EÚ zameranej na inteligentné partnerstvo a informačných kampaní o tejto stratégii a realizácia súvisiacich programov v týchto regiónoch.

41. Odporúča zintenzívniť inovačnú spoluprácu a spoluprácu v zoskupeniach medzi krajinami EÚ a krajinami mimo EÚ a tiež propagovať regionálnu spoluprácu s cieľom oživiť cestovný ruch a investovanie z krajín mimo EÚ. Tieto opatrenia by mohli v podstate predstavovať účinný krok k splneniu cieľov stratégie Európa 2020.

42. Podporuje návrh Komisie zachovať program podpory poľnohospodárstva POSEI, ktorý je pre tieto regióny ekvivalentom prvého piliera SPP a teda hlavným nástrojom na zachovanie a rozvoj poľnohospodárstva najvzdialenejších regiónov. Zároveň podporuje zachovanie programu „POSEI – rybné hospodárstvo“, pretože tento program kompenzácie dodatočných nákladov je nevyhnutným nástrojom na to, aby sa mohli produkty rybolovu a akvakultúry uvádzať na trh mimo najvzdialenejších regiónov.

43. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že je nevyhnutné vykonať posúdenie vplyvu medzinárodných dohôd, ktoré majú postihujú hospodárstva NR, aby sa predišlo poškodeniu hospodárstiev, ktoré sú už samé o sebe veľmi zraniteľné.

44. Zdôrazňuje tiež, že integrovaná námorná politika sa musí posilniť, pretožeorské zdroje sú jedným z hlavných pilierov implementácie stratégie Európa 2020 v najvzdialenejších regiónoch.

45. Zdôrazňuje význam morských a rybolovných zdrojov NR a nabáda Komisiu, aby podporila modernizáciu rybárskych flotíl, vrátane opätovného zavedenia pomoci pri stavbe lodí na obdobie rokov 2014 – 2020, a námorných infraštruktúr v NR.

46. Víta skutočnosť, že Komisia podporuje ďalší rast udržateľného cestovného ruchu v NR, najmä rast špecializovaných rozvíjajúcich sa odvetví, a rozvoj potenciálnych hnacích síl rastu NR (okrem iného morských zdrojov, udržateľného cestovného ruchu, biodiverzity a ekologického stavebníctva) prostredníctvom uplatňovania výskumu, technológie, rozvoja a inovácií v záujme **propagovania nových príležitostí v oblasti pracovných miest a podnikania**, čo by (okrem iného) znížilo riziko odlevu mozgov a podnietilo energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje energie.

47. Poukazuje na potrebu **podporiť systémy odbornej prípravy a vzdelávania v NR**. Preto nalieha na Komisiu, aby zabezpečila, že súčasné programy EÚ v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, a najmä programy v oblasti mobility, zohľadnia špecifiká NR.

48. Zdôrazňuje, že nasledujúca revízia európskych rámcov štátnej pomoci musí zohľadniť špecifiká NR a že je potrebné presadzovať väčšiu flexibilitu, zjednodušenie a súlad opatrení v prospech podnikov v týchto regiónoch.

49. Navrhuje, aby sa medzi priority zaradila podpora opatrení EÚ zameraných na zlepšenie, modernizáciu a reštrukturalizáciu systému zdravotníctva a systému vzdelávania v NR prostredníctvom partnerstiev medzi verejnými a súkromnými zainteresovanými stranami.

Vonkajší rozmer

50. Súhlasí s Komisiou, že geografická poloha NR je prínosom pre EÚ ako celok a že rozvíjanie ich potenciálu a plné začlenenie na jednotnom trhu je významnou príležitosťou, ako môžu byť NR prínosom pre EÚ. Zároveň treba aj naďalej zaručiť diferencovaný prístup, ktorý bude rešpektovať zásadu rovnosti príležitostí a proporcionality, a tiež rovnováhu medzi týmto vnútorným rozmerom a lepšou integráciou najvzdialenejších regiónov v rámci ich geografického prostredia.

51. Navrhuje, aby sa posúdili nové výrobky (na základe cieľného dopytu na trhu a tiež v rámci ich vlastného regionálneho prostredia), v prípade ktorých by príslušný členský štát mohol podporiť výrobu v príslušnom najvzdialenejšom regióne s cieľom podnietiť obchodný rast a výmenu poznatkov s jeho okolím a tretími krajinami, ako sú najdôležitejšie rozvíjajúce sa krajiny (napr. Brazília alebo Južná Afrika) a znásobiť možnosti udržateľných pracovných príležitostí.

52. Chcel by poukázať na nové príležitosti, ktoré môže uvedený návrh priniesť najvzdialenejším regiónom aj EÚ, a to napríklad **nové príležitosti v oblasti námornej dopravy a s ňou súvisiace pracovné príležitosti**, v oblasti rozvoja dopravy v povodí a optimalizácie dopravných nákladov a odchodných vzťahov medzi EÚ a rozvíjajúcimi sa medzinárodnými trhmi.

53. Súhlasí s názorom Komisie, že je nevyhnutné, aby sa z NR ako potenciálnych základní obchodu a spolupráce stali skutoční strategickí veľvyslanci EÚ v oblasti Atlantického a Indického oceánu a v Karibskej oblasti, a to využitím ich skutočného potenciálu a rozšírením európskeho vplyvu v ich oblastiach záujmu v prospech celej EÚ. Preto žiada Úniu, aby prijala osobitné opatrenia, ktoré podporia adekvátne prepojenie medzi NR a susednými tretími krajinami.

54. Zdôrazňuje výhodu, ktorou je blízkosť NR k susedným tretím krajinám a územiám z hľadiska príležitostí, ktoré poskytuje regionálny obchod a spolupráca pre rozvoj vonkajšieho rozmeru jednotného trhu.

55. Nabáda Komisiu, aby podporila aj integráciu NR do ich príslušných geografických oblastí v oblasti obchodu, rozvoja vesmírneho priemyslu a iných jedinečných predností týchto regiónov, ako aj modernizáciu a diverzifikáciu ich hospodárstiev s cieľom **rozšíriť udržateľné pracovné príležitosti**.

56. V tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu, aby sa v budúcich akčných plánoch obnovennej stratégie pre NR uplatnili oba prístupy: zlepšenie ich prístupu na jednotný trh a uľahčenie integrácie regionálnych trhov NR.

57. Víta záväzok Komisie zohľadniť opatrenia uvedené v jej oznámení s názvom „Malý podnik, veľký svet“⁽⁶⁾ v záujme rozvoja MSP s medzinárodnou pôsobnosťou a prispôbiť tieto opatrenia najvzdialenejším regiónom, napríklad prijatím osobitných opatrení v oblasti práva hospodárskej súťaže zameraných na podporu internacionalizácie MSP najvzdialenejších regiónov. Uznáva úlohu štrukturálnych fondov Európskej únie ako dôležitého zdroja financovania pre MSP a podporuje zjednotenie prístupu MSP k výberovým konaniam v rámci verejného obstarávania.

Záver

58. Konštatuje, že inštitúcie EÚ sa úspešne snažia o udržateľný a inkluzívny rast NR a trvá na tom, že je potrebné posilniť partnerstvo medzi inštitúciami EÚ, členskými štátmi a najvzdialenejšími regiónmi vrátane všetkých kľúčových aktérov a zainteresovaných strán (verejných aj súkromných), ktorí môžu prispieť k udržateľnému rozvoju NR.

59. Zdôrazňuje, že **zamestnanosť** by mala byť vysoko prioritným cieľom a parametrom všetkých hlavných budúcich opatrení zameraných na úspešnú implementáciu stratégie Európa 2020 v NR. Preto žiada EÚ, aby prostredníctvom konkrétnych opatrení realizovala ciele novej sociálnej osi stanovenej v oznámení z roku 2012 vzhľadom na to, že Komisia tak nerobí a len odkazuje na všeobecné programy financovania bez toho, aby ich vhodne upravila.

60. V tejto súvislosti podporuje iniciatívu NR zameranú na vypracovanie špecifického plánu pre rast a zamestnanosť v týchto regiónoch s cieľom ďalšieho posúdenia jeho realizovateľnosti a implementácie.

61. Navrhuje a predkladá niekoľko konkrétnych príkladov na podporu alebo vytváranie **nových pracovných príležitostí** v najvzdialenejších regiónoch.

62. Zdôrazňuje, že medzi priority by sa mal zaradiť **system zdravotníctva, odborná príprava a vzdelávanie** v najvzdialenejších regiónoch s cieľom optimalizovať miestne ľudské zdroje a odborné vedomosti, ktoré sú najväčšou potenciálnou hnacou silou rastu v týchto regiónoch.

63. Vzhľadom na dôležitosť modernizácie a diverzifikácie hospodárstiev NR poukazuje na význam **modernizácie rybárskych flotíl a námorných infraštruktúr v NR** a nabáda Komisiu, aby tieto oblasti podporila, pretože morské a rybolovné zdroje patria medzi najvýznamnejšie zdroje NR, ktoré prispievajú k diferenciacii výrobkov a začleneniu NR na jednotnom trhu a zároveň podporujú rast a konkurencieschopné obchodné vzťahy so susednými krajinami.

64. Zdôrazňuje, že tieto kľúčové opatrenia môžu poskytnúť nové príležitosti tak NR ako aj EÚ, a to v **oblasti námornej dopravy, súvisiacich pracovných príležitostí, rozvoja dopravy v povodí a optimalizácie dopravných nákladov a odchodných vzťahov** medzi EÚ a rozvíjajúcimi sa medzinárodnými trhmi.

65. Spolu s Európskym parlamentom podporuje potrebu vytvoriť *ad hoc* rámec pre dopravu a IKT, aby mohli najvzdialenejšie regióny účinne čeliť problému územnej izolovanosti a digitálnej priepasti, ktorý na ne vplýva.

66. Nabáda Komisiu, aby podporila aj integráciu NR do ich príslušných geografických oblastí v oblasti obchodu a rozvoja jedinečných predností týchto regiónov s cieľom modernizovať a diverzifikovať ich hospodárstva na dosiahnutie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

67. Zdôrazňuje, že je dôležité zrušiť kritérium vzdialenosti 150 km pre námorné hranice v cezhraničnej spolupráci medzi NR a ich susednými krajinami vzhľadom na skutočnosť, že mnohé najvzdialenejšie regióny sú ostrovy, ktoré sa nachádzajú ďalej ako 150 km od ich susedných krajín.

68. Vyzdvihuje význam regionálnej spolupráce NR, ktorá si vyžaduje nielen pokračovanie programov územnej spolupráce v rámci EFRR, ale aj zlepšenie súladu medzi fondmi politiky súdržnosti a Európskym rozvojovým fondom.

69. V tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu, aby sa v budúcich akčných plánoch obnovenej stratégie pre najvzdialenejšie regióny uplatnili oba prístupy: zlepšenie ich prístupu na jednotný trh a uľahčenie integrácie regionálnych trhov NR.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁶⁾ COM(2011) 702 final, 9.11.2011.

Stanovisko Výboru regiónov „Úloha miestnych a regionálnych orgánov pri podpore rastu a zamestnanosti“

(2013/C 62/14)

VÝBOR REGIÓNOV

- pripomína Európskej komisii, že miestne a regionálne orgány sú často zodpovedné za realizáciu politických opatrení zameraných na zamestnanosť, vzdelávanie a odbornú prípravu. Územný rozmer týchto opatrení je teda veľmi dôležitý. Výbor preto vyjadruje poľutovanie, že oznámenie Európskej komisie neobsahuje konkrétny odkaz na právomoci regiónov a miestnych orgánov;
- víta opatrenia, ktoré sú obsiahnuté v Pakte pre rast a zamestnanosť. Výbor regiónov zdôrazňuje, že tento pakt je prepojený s programami na podporu rastu v rámci viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020, počínajúc kapitolou 1 o udržateľnom raste;
- nabáda členské štáty, aby vo svojich národných plánoch reforiem zohľadnili usmernenia Európskej komisie a osobitnú pozornosť venovali problematike flexiistoty, čo predstavuje skutočnú výzvu pre európsky trh práce;
- pokladá za dôležité podporovať samostatnú zárobkovú činnosť a podnikanie, s osobitným dôrazom na začínajúce podniky zakladané mladými ľuďmi. To umožní efektívnejšie využiť zdroje, ktoré sú inak využívané neúčelne (náklady na predčasný odchod do dôchodku alebo podpora v nezamestnanosti);
- navrhuje viacej zapájať regióny a miestne orgány do stanovovania politiky stimulov zameraných na „ekologickú prácu“ v rámci národných plánov zamestnanosti;
- víta návrh na vylepšenie portálu EURES aj zavedením funkcie „Match and Map“, ktorá umožní vytvoriť si o jasnú geografickú predstavu ponúkaných miestach. V tejto súvislosti pripomína úlohu búr práce na národnej a regionálnej úrovni a navrhuje väčšiu integráciu so sieťou Enterprise Europe Network (EEN), regiónmi a obchodnými komorami.

Spravodajkyňa	Marialuisa COPPOLA (IT/EELS), členka regionálnej rady, Benátsko
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Smerom k oživeniu hospodárstva sprevádzanému tvorbou veľkého počtu pracovných miest
	COM(2012) 173 final

Stanovisko Výboru regiónov – Úloha miestnych a regionálnych orgánov pri podpore rastu a zamestnanosti

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

- pozitívne vníma oznámenie Európskej komisie „Smerom k oživeniu hospodárstva sprevádzanému tvorbou veľkého počtu pracovných miest“, pripomína, že v Zmluve o fungovaní EÚ (ZFEÚ) sa za ciele EÚ stanovuje dosiahnutie úplnej zamestnanosti a sociálna súdržnosť a že tieto ciele treba dosiahnuť pri dodržaní zásady proporcionality a subsidiarity (články 3, 4, 5, 6 a 9 ZFEÚ), a považuje oznámenie Komisie za politický akt, pričom by bolo vhodné, aby po ňom nasledovali konkrétne legislatívne opatrenia členských štátov alebo miestnych a regionálnych orgánov.
- Zdôrazňuje, že Komisia pripomína, že sú potrebné štrukturálne reformy na národnej úrovni, predovšetkým v záujme liberalizácie trhu so službami a pracovného trhu, a súhlasí s názorom, že tieto reformy sú potrebné, bol by si však želal konkrétne návrhy opatrení na podporu zamestnávania v ekologickom hospodárstve.
- Opakuje žiadosť adresovanú Komisii, aby do všetkých svojich návrhov, najmä do návrhov vykonávacích opatrení k oznámeniu Európskej komisie „Smerom k oživeniu hospodárstva sprevádzanému tvorbou veľkého počtu pracovných miest“, zapracovala článok 9 ZFEÚ týkajúci sa podpory vysokej úrovne zamestnanosti, záruky primeranej sociálnej ochrany a boja proti sociálnemu vylúčeniu.
- Vyjadruje silnú podporu stratégii Európa 2020 a jej nástrojom (ako sú národné programy reforiem), podporuje úsilie o dosiahnutie cieľov v oblasti zamestnanosti a vyzýva členské štáty, aby pokračovali cestou rastu a inovácie, ktorú vytýčila táto stratégia.
- S obavami však konštatuje, že v posledných rokoch sa rozdiely medzi členskými štátmi (a medzi rôznymi regiónmi) v hospodárskej a sociálnej oblasti nezmenšujú, ale prehlbujú.
- Zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľov stanovených v európskej stratégii pre zamestnanosť je žiaduce zohľadniť územný rozmer a umožniť členským štátom a miestnym a regionálnym orgánom zachovať dostatočný manévrovací priestor na stanovenie vlastných priorít a vypracovanie primeraných politických riešení. Významným prínosom môže byť aj správne využívanie fondov politiky súdržnosti. Tu je prístup založený na viacúrovňovom riadení dodržiavajúcim zásadu subsidiarity, predovšetkým pri príprave národných programov reforiem, určite tou najvhodnejšou možnosťou, ako reagovať na požiadavky na miestnej úrovni a čo najefektívnejšie dosiahnuť ciele zamestnanosti.
- Nazdáva sa, že súčasné a budúce výzvy v oblasti zamestnanosti nepredstavuje len nezamestnanosť mladých ľudí, ale aj nezamestnanosť osôb vo veku nad 55 rokov, osôb so zdravotným postihnutím, prisťahovalcov, nezamestnanosť žien a nárast počtu dlhodobo nezamestnaných. Preto vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby týmto kategóriám, ktoré predstavujú cenný a skúsený ľudský kapitál, venovali osobitnú pozornosť.
- Pripomína Európskej komisii, že miestne a regionálne orgány sú často zodpovedné za realizáciu politických opatrení zameraných na zamestnanosť, vzdelávanie a odbornú prípravu. Územný rozmer týchto opatrení je teda veľmi dôležitý. Výbor preto vyjadruje poľutovanie, že oznámenie Európskej komisie neobsahuje konkrétny odkaz na právomoci regiónov a miestnych orgánov.
- Vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby zaviedli potrebné opatrenia na potlačanie a vykorenenie škodlivej praxe sociálneho dampingu a nelegálnej práce, ktoré súvisia aj s rôznymi formami zneužívania nelegálnych prisťahovalcov.
- Nabáda Európsku komisiu, aby podporila konkurencieschopnosť európskeho priemyslu a služieb posilnením hospodárskeho riadenia EÚ s cieľom zabrániť návratu protekcionistických politík.

Európska rada z 28. a 29. júna 2012, „Pakt pre rast a zamestnanosť“

- Víta skutočnosť, že otázky týkajúce sa rastu a zamestnanosti boli ústrednými témami summitu Európskej rady v dňoch 28. a 29. júna 2012 a že jeho účastníci uznali nutnosť aktivácie príslušných nástrojov a politík na každej úrovni riadenia v Európskej únii v záujme vytvárania pracovných miest a rastu.

12. Zdôrazňuje, že stabilizácia rozpočtov členských štátov nie je samoúčelná. Miestne a regionálne orgány treba požiadať o vyvážený príspevok, dodržiavať pri tom zásadu proporcionality a zabrániť, aby to uskodynilo ich hospodárskemu rastu a územnej a sociálnej súdržnosti.

13. Vo všeobecnosti víta opatrenia zamerané na členské štáty a opatrenia na úrovni Európskej únie, ktoré sú obsiahnuté v Pakte pre rast a zamestnanosť. Výbor regiónov zdôrazňuje, že tento pakt je prepojený s programami na podporu rastu v rámci viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020, počínajúc kapitolou 1 o udržateľnom raste. Tie štáty, ktoré pakt podpísali, musia teraz zaujať jednotný postoj pri vyjednávaní viacročného finančného rámca. Pokiaľ ide o európske opatrenia prijaté v záveroch zo zasadnutia Rady, Výbor regiónov kladie dôraz hlavne na to, že je potrebné posilniť jednotný trh, zjednodušiť predpisy, zmobilizovať EIB a urýchlene začať pilotnú fázu dlhopisov na projekty, ktorými sa majú financovať rýchle opatrenia v prospech rastu. Je mimoriadne dôležité zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže počas pilotnej fázy a dosiahnuť, aby projekty boli komerčne využiteľné. Tento nástroj nemá nahradiť kapitál z členských štátov, od regionálnych a miestnych orgánov, ani súkromný kapitál. O pokračovaní po pilotnej fáze by sa malo rozhodnúť iba po nezávislom vyhodnotení. Vyhodnotenie musí ukázať, či boli vybrané projekty pre EÚ prínosom.

14. V súvislosti so začatím iniciatívy na zavedenie dlhopisov na projekty na financovanie strategickú infraštruktúru upozorňuje na už zverejnené stanovisko na tému „Nástroj ‚Spájame Európu‘“⁽¹⁾ a odporúča zapojiť miestne a regionálne orgány do projektov TEN s cieľom priniesť maximálny úžitok občanom.

15. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že po záveroch Rady nenasledovali opatrenia všetkých členských štátov okamžite a že tieto opatrenia neboli dôraznejšie pri podpore ďalších opatrení v prospech rastu.

Podpora vytvárania pracovných miest

16. Oceňuje návrhy Európskej komisie na podporu vytvárania pracovných miest, predovšetkým pokiaľ ide o zníženie daňového zaťaženia podnikov bez vplyvu na rozpočet, ale znížením odvodov za zamestnancov v prospech iných rozpočtových príjmov (napr. ekologické dane).

17. Pripomína, že predovšetkým vzhľadom na hospodársku krízu je potrebné zamerať úsilie nielen na vytváranie nových pracovných miest, a podporovať štruktúrne zmeny, ale predovšetkým ho treba zamerať na zachovanie existujúcich pracovných miest.

18. Navrhuje lepšie využívať, koordinovať a zvýšiť interoperabilitu dostupných nástrojov na európskej, národnej, regionálnej úrovni a v rámci komôr (vyzýva najmä využívať nielen ESF, ale aj EFRR) na podporu samostatnej zárobkovej činnosti, sociálnych podnikov, striedania teoretickej a praktickej odbornej

prípravy a vytvárania nových podnikov. Väčšia koordinácia zaručí, že sa nástroje budú môcť využívať účinnejšie.

19. Domnieva sa, že európsky program rastu pre trvalé a kvalitné pracovné miesta sa musí opierať o odhodlanie zaviesť skutočnú stratégiu priemyselného oživenia v Európe, ktorá by spočívala na aktívnom zapojení verejných orgánov na všetkých úrovniach, teda silnú priemyselnú politiku na podporu konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov (ktoré sú základom a kultúrnym a výrobným východiskom európskeho hospodárstva) a sektoru služieb je potrebná pre trvalé a kvalitné pracovné miesta. Takáto stratégia priemyselného oživenia si vyžaduje, aby Európska komisia vyčerpala všetky možnosti, ktoré jej dáva Lisabonská zmluva v oblasti priemyselnej politiky, a chopí sa príležitosti „vyvinúť akékoľvek užitočné podnety na podporu [tejto] koordinácie, najmä iniciatívy zamerané na vydanie usmernení a stanovenie ukazovateľov, organizovanie výmeny najlepšej praxe a prípravu potrebných prvkov na pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie“ (článok 173 ZFEÚ). Táto stratégia priemyselného oživenia, ktorá by mala vzniknúť po revízii hlavnej iniciatívy „Priemyselná politika vo veku globalizácie“ v polovici jej trvania, by sa mala zamerať konkrétne na zlepšenie dostupnosti úverov, zníženie administratívneho zaťaženia a vytvorenie lepšieho prostredia na podnikanie. Prínos Výboru regiónov k tomuto poslednému bodu spočíva v tom, že v rámci hlavnej iniciatívy „Priemyselná politika vo veku globalizácie“ v spolupráci s Európskou komisiou organizuje súťaž „Podnikateľský región roka“ (EER). Okrem toho vyzdvihuje význam fungujúceho a účinného verejného sektora, ktorý je pre hospodársky rast nevyhnutný.

20. Nazdáva sa, že hlavným prvkom konkurencieschopnosti európskych podnikov je zvýšenie produktivity zefektívnením udržateľného hospodárenia so zdrojmi, ako aj prostredníctvom dlhodobého vzdelávania, inovácie a delby zodpovednosti. Preto pokladá za dôležité zhodnocovať skúsenosti podnikov pôsobiacich v oblasti udržateľnosti a rozpoznatelných aj pomocou európskych certifikátov.

21. Zdôrazňuje, že pokiaľ ide o zvýšenie kvality európskych výrobkov kladný vplyv na podniky by mohla mať popri používaní národnej značky originality prípadne kvality aj dodatočná značka originality EÚ, čo by malo pozitívny dosah aj na zamestnanosť.

22. Odkazuje na svoje stanovisko na tému „Balík, Zodpovedné podniky,“ (týkajúce sa oznámenia Európskej komisie COM(2011) 681-685 final) a zdôrazňuje, do akej miery môže mať úsilie o sociálnu a environmentálnu udržateľnosť pozitívny vplyv na konkurencieschopnosť podniku, riadenie rizík, znížovanie nákladov, dlhodobé vzťahy s odberateľmi a schopnosť inovácie.

23. Podporuje opatrenia na podporu vytvárania pracovných miest v činnostiach súvisiacich s environmentálnou udržateľnosťou, povolaniami v oblasti zdravotníctva a informačných a komunikačných technológií (ako je uvedené aj v záveroch predsedníctva Výboru regiónov z 22. a 23. marca 2012) a považuje za potrebné okrem iného pripomenúť, že európsky trh

⁽¹⁾ CďR 648/2012, COTER-V-24.

práce výrazným dielom stále tvoria zamestnanci priemyselných a výrobných odvetví, ktoré sa spolupodieľali na rozvoji Európy. Preto požaduje, aby sa vo väčšej miere zohľadnili tieto pracovné miesta a navrhli nástroje na rekvifikáciu ľudského kapitálu.

24. Pripomína, že prechod na udržateľné hospodárstvo s nízkymi emisiami nutne spôsobí reštrukturalizáciu súčasného trhu práce, ktorá bude musieť byť v každom ohľade podporená primeranými podpornými opatreniami.

25. Súhlasí s návrhom predĺžiť platnosť nástroja mikrofinancovania Progress, pretože umožňuje financovať malými sumami sociálne užitočné a záslužné aktivity.

26. Podporuje návrh Európskej komisie zachovať pôsobnosť Európskeho fondu na prispôbenie sa globalizácii (EGF), keďže európske podniky musia aj naďalej čeliť kríze a neistote. Očakáva však väčšiu jednoznačnosť, pokiaľ ide o budúcnosť tohto programu, a dúfa, že nové postupy aktivácie fondu budú jednoduchšie, rýchlejšie a spoľahlivejšie.

Obnova dynamiky trhov práce

27. Nabáda členské štáty, aby vo svojich národných plánoch reforiem zohľadnili usmernenia Európskej komisie a osobitnú pozornosť venovali problematike flexiistoty, čo predstavuje skutočnú výzvu pre európsky trh práce. Politika zohľadňujúca potrebu pracovnej flexibility a zároveň chrániaca občanov sa musí pripraviť v spolupráci s regionálnymi a miestnymi orgánmi. Tiež ľutuje, že aj napriek politickému záväzku prijatému na zasadnutí Európskej rady na jar 2012 a napriek pokynom, ktoré Komisia vydala vo svojom oznámení, nie všetky členské štáty predložili v rámci svojich národných programov reforiem na rok 2012 národné plány zamestnanosti, ktoré by obsahovali kompletnú škálu opatrení s cieľom vytvoriť pracovné miesta, konkrétne tzv. „ekologické“ pracovné miesta.

28. Vyjadruje obavy v súvislosti s tým, aká je v Európskej únii miera nezamestnanosti mladých ľudí vo všeobecnosti a pred nástupom do prvého zamestnania a vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby prijali všetky potrebné opatrenia v snahe zabezpečiť mladým ľuďom vhodnú a kvalifikovanú prácu, ktorá by im zaručila ekonomickú nezávislosť a stabilitu.

29. Berie na vedomie, že v niektorých krajinách je miera nezamestnanosti mladých ľudí vyššia než v iných, a preto vyzýva Európsku komisiu, aby tejto situácii venovala osobitnú pozornosť, zvýšila kontrolu prebiehajúcich programov a aby aj naďalej vyvíjala úsilie o čo najrýchlejšie predloženie návrhu odporúčania Rady o garančných nástrojoch pre mladých ľudí.

30. Uznáva, že v niektorých členských štátoch dochádza k zneužívaniu stáží zamestnávateľmi a víta návrh zaviesť rámec kvality pre stáže, avšak odporúča nevytvoriť nadmerne prísne pravidlá, ktoré by mohli spôsobiť, že podniky nástroj stáže nebudú využívať.

31. Vyzýva členské štáty postarať sa o to, aby do roku 2013 boli všetci stážisti riadne chránení uzavretou zmluvou o stáži a boli im poskytnuté potrebné informácie o ich právach a povinnostiach, ako aj právach a povinnostiach zamestnávateľa.

32. Poukazuje na to, že pre študentov v Európskej únii musia byť vytvorené dobré podmienky pre povinnú stáž, lebo takto sa študenti dostanú do bližšieho kontaktu s pracovným prostredím. Je naozaj dôležité vytvoriť most medzi akademickou obcou a trhom práce, čo možno dosiahnuť aj pomocou programov ako LLP (Lifelong Learning Programme) alebo Erasmus pre mladých podnikateľov. Zvlášť program Erasmus pre mladých podnikateľov sa ukazuje byť účinným nástrojom na podporu podnikania s významným prínosom k zvládnutiu krízy.

33. Dúfa, že regionálne orgány zohrajú významnú úlohu mosta medzi akademickou obcou a výrobnou sférou a podpora dohody, v ktorých vysoké školy uznajú činnosti vykonávané priamo v podnikoch počas odbornej prípravy alebo v inštitúciách verejného alebo tretieho sektora. To je možné na základe dohôd medzi regionálnym či miestnym školským úradom, sociálnymi partnermi, ako aj zástupcami podnikov a vysokých škôl.

34. Konštatuje, že pri súčasnom stave predstavuje stáž pre mladých ľudí jednu zo základných foriem prístupu na trh práce, upozorňuje však, že v praxi nie sú zriedkavé prípady, keď sú mladí ľudia presúvaní z jednej stáže do druhej bez možnosti získať skutočnú pracovnú zmluvu, ktorá by im poskytla náležité záruky. Vyjadruje teda poľutovanie nad tým, že návrhy Európskej komisie neprinášajú usmernenie pre členské štáty, ako túto situáciu najlepšie upraviť a prekonať vhodnou politikou zamestnanosti a možnými daňovými stimulmi a inými vhodnými opatreniami.

35. Pripomína, že mladí ľudia vzhľadom na svoju vrodennú schopnosť inovovať a prijímať nové poznatky predstavujú základné zdroje a tak ich musia vnímať aj podniky, organizácie alebo verejné orgány. Pridaná hodnota stáže spočíva v tom, že sa z odborne pripraveného stážistu stáva aktívny zdroj pre podnik, organizáciu alebo verejný orgán, ktoré preto majú záujem s ním spolupracovať.

36. Dúfa, že v blízkej budúcnosti európske štáty prispôbia svoje systavy vzdelávania meniacej sa situácii na celosvetovom trhu práce. Hlavný ukazovateľ, ktorý slúži na posudzovanie vzdelávania – počet žiakov v školách – nespĺňa patrične svoju úlohu. Výbor preto nabáda, aby sa hľadali nové, účinnejšie možnosti hodnotenia politiky vzdelávania. Odporúča sa prehodnotiť ciele vyššieho školstva a prispôbiť systém merania, kontroly a financovania potrebám trhu.

37. Súhlasí s tým, že chýbajú zručnosti zodpovedajúce požiadavkám budúceho trhu práce, a preto pozitívne hodnotí návrh „Prehľad zručností EÚ“, ktorý by mal v čo najkratšom čase vyústiť do fázy úplného uznania kvalifikácií a zručností, čo je potrebný krok smerom k záruke skutočného jednotného trhu práce v Európskej únii.

38. Zdôrazňuje, že budúci európsky pas pracovných zručností nebude môcť byť nástrojom uznávania nižšej úrovne prípravy, ale bude musieť umožniť reálne zhodnotenie praktických (výrobných, remeselných atď.) zručností, ktoré predstavujú to najlepšie z našich území, a tým teda v konečnom dôsledku odmeniť osobnú výkonnosť.

39. Uznáva, že v súčasnosti je nepostačujúce vzájomné pôsobenie medzi akademickou obcou a subjektmi na trhu práce, a preto navrhuje podporiť striedanie teoretickej a praktickej odbornej prípravy formou už uvedených stáží, ale aj prostredníctvom programov odbornej prípravy na školách a univerzitách, ktoré by realizovali priamo pracujúci.

40. Navrhuje vytvoriť špecifické výmenné programy pre úradníkov verejnej správy a podniky, aby sa odstránili rozdiely medzi verejnou správou a potrebami podnikov a bolo možné vzájomne sa spoznávať a osvojovať si osvedčené postupy.

41. Okrem toho navrhuje podporiť (vhodnými programami spolufinancovanými z európskych fondov) celoživotné vzdelávanie pracovníkov.

42. Pokladá tiež za dôležité rôznymi stimulmi podporovať samostatnú zárobkovú činnosť a podnikanie, s osobitným dôrazom na začínajúce podniky zakladané mladými ľuďmi. To umožní efektívnejšie využiť zdroje, ktoré sú inak využívané neúčelne (náklady na predčasný odchod do dôchodku alebo podpora v nezamestnanosti).

43. Súhlasí s tým, že je nutné podporiť opatrenia umožňujúce vytvoriť európsky trh práce uľahčením mobility občanov a pracovníkov Európskej únie odstránením daňových prekážok, exporťom dávok v nezamestnanosti a prenosnosťou dôchodkových nárokov.

44. Vyjadruje presvedčenie, že dodržiavanie záväzkov a ochrana práv mobilných pracovníkov musí byť aj naďalej medzi prioritami EÚ v záujme podpory bezproblémovej mobility na vnútornom trhu. Z tohto hľadiska by poradenská služba SOLVIT mohla byť začlenená medzi služby siete Enterprise Europe Network (EEN) v záujme priblíženia zamestnávateľov a zamestnancov k službe, ktorá by bola integrovaným referenčným bodom, pokiaľ ide o otázky EÚ.

45. Považuje za pozitívny návrh na vylepšenie portálu EURES aj zavedením funkcie „Match and Map“, ktorá umožní vytvoriť si o jasnú geografickú predstavu ponúkaných miestach. V tejto súvislosti pripomína úlohu búrč práce na národnej a regionálnej úrovni a navrhuje väčšiu integráciu so sieťou

Enterprise Europe Network (EEN), regiónmi a obchodnými komorami (ktoré majú tú výhodu, že sú zviazané s podnikateľskou sférou, a teda poznajú jej potreby a problémy).

46. V snahe vyhnúť sa duplicitě vyzýva Európsku komisiu, aby zmapovala existujúce prieskumy, ktoré vytvárajú celkový obraz o dopyte a ponuke na trhu práce členských štátov. Výmena a koordinácia týchto údajov by mohla mať základný význam pre dobrú mobilitu v EÚ. V tejto súvislosti upozorňuje na prieskum Excelsior, ktorý uskutočňujú talianske obchodné komory.

47. Víta skutočnosť, že do konca roku 2012 sa začne konzultácia o hospodárskej migrácii, a navrhuje zvlášť pozorne preskúmať problematiku kyvadlovej migrácie a podporiť zosúladenie právnych predpisov členských štátov.

Zlepšenie správy vecí verejných v EÚ

48. Víta väčšiu koordináciu európskeho riadenia a trvá na zásadnej úlohe regiónov a miestnych orgánov pri dodržiavaní zásady subsidiarity.

49. Súhlasí s návrhom každoročne predkladať publikáciu obsahujúcu referenčné údaje o ukazovateľoch zamestnanosti: tento systém by nemal predstavovať len trhy práce v členských štátoch, ale aj trhy práce na úrovni regiónov až po úroveň NUTS2, aby sa umožnili riešenia lepšie odrážajúce odlišnú situáciu.

50. Vyjadruje nádej, že budúci Európsky systém účtov (SEC2010) dokáže zhromaždiť väčší počet regionálnych štatistík na úrovni NUTS2 s cieľom poskytnúť konkrétne ukazovatele na zlepšenie riadenia Európskej únie a zvýšenie zodpovednosti jednotlivých úrovní riadenia.

51. Súhlasí s tým, že je nutné zaviesť formy monitorovania pokroku dosiahnutého pri realizácii národných plánov zamestnanosti, pokiaľ nebudú spojené s možnosťou sankcií s dosahom na regionálnu a miestnu úroveň.

Príloha – Súbor kľúčových opatrení v oblasti zamestnanosti pre ekologické hospodárstvo

52. Pokladá za nevyhnutné dospieť k jednoznačnej definícii „ekologických pracovných miest“ alebo ekologicky vhodných a udržateľných pracovných miest. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné vypracovať ukazovatele, ktoré by boli jednotným európskym referenčným kritériom.

53. Navrhuje viacej zapájať regióny a miestne orgány do stanovovania politiky stimulov zameraných na „ekologickú prácu“ v rámci národných plánov zamestnanosti.

54. Navrhuje posúdiť možnosť vypracovania koncepcie ekologických *metazoskupení* v záujme udržateľného rozvoja, aby sa poskytla inštitucionálna báza a uznanie pre ekologické hospodárske aktivity, t. j. koncepcie zoskupení, ktoré nie sú viazané na fyzickú prítomnosť podnikov, ale vďaka novým technológiám i tak umožňujú spoluprácu a zároveň hospodársku súťaž na základe úspechu priemyselných zón.

55. Pokladá za nutné, aby všetky uvedené nástroje (na európskej, štátnej a regionálnej úrovni) na poskytovanie potrebných informácií o budúcich ekologických zručnostiach, ktoré bude vyžadovať trh, boli navzájom zosúladené a navzájom sa dopĺňali, aby sa zabránilo zbytočnému plytvaniu zdrojmi a duplicitě.

56. Oceňuje činnosti zamerané na šírenie informácií v rámci programov ako napríklad program Inteligentná energia pre Európu.

57. Veľmi kladne hodnotí spoluprácu s EIB a konkrétne navrhuje posilniť program ELENA, aby sa pomohlo regiónom a miestnym orgánom uvoľniť finančné prostriedky potrebné na realizáciu programov zameraných na udržateľné získavanie energie a obnoviteľné zdroje.

58. Vyjadruje úplný súhlas s názorom, že fondy ESF a EFRR musia byť hlavnými nástrojmi na podporu rozvoja nových zručností a na podporu rozvoja zamestnanosti.

59. Domnieva sa však, že je potrebné podporiť inovatívne využívanie týchto fondov a podporiť odbornú prípravu, ktorá zohľadní aj medzinárodnú mobilitu, aby ju bolo možné vykonávať tam, kde sa uplatňujú najlepšie postupy v oblasti ekologickej udržateľnosti.

60. Aj keď pokladá návrh podporiť ekologické investície v rámci nástroja mikrofinancovania Progress za zaujímavý, nechápe, prečo je potrebné podporiť „fórum zainteresovaných strán“.

61. Navrhuje však urobiť kroky na to, aby finanční sprostredkovatelia, ktorí pôsobia v rámci programu Progress, boli hospodársky stimulovaní podporiť ekologicky vhodné projekty.

62. Uznáva význam partnerstiev ako nástroja na konkrétne uplatňovanie zásady viacúrovňového riadenia a nabáda na ich využívanie.

63. Pokladá za dôležité podporiť širokú strategickú koordináciu služieb zamestnanosti s cieľom zmenšiť existujúce rozdiely medzi jednotlivými členskými štátmi. Preto dúfa, že nástroj Progress bude možné prispôbiť na tento účel.

64. Kladne hodnotí výmenu osvedčených postupov aj prostredníctvom zverejnenia príručky ad hoc, aby po tejto výmene nasledovali konkrétne činy.

Príloha – Akčný plán zamestnanosti zdravotníckeho personálu v EÚ

65. Vyjadruje úplný súhlas návrhom vylepšiť plánovanie a vypracovanie prognóz zamestnanosti zdravotníckeho personálu v EÚ.

66. Dúfa však, že platforma členských štátov vznikne rýchlo a zrovnoprávni študijné odbory, a tým umožní odbúranie byrokracie a väčší pohyb zdravotníckeho personálu v rámci Európskej únie.

67. Preto žiada, aby sa urýchlene už v roku 2013 vypracovali pokyny týkajúce sa výmeny kapacít vzdelávania a odbornej prípravy v zdravotníckych povolaniach, pretože zmapovanie kapacít musí byť len prípravou fázou vypracovania pokynov.

68. Vyjadruje pochybnosti v súvislosti s návrhom na vytvorenie európskeho výboru pre zručnosti ošetrovateľského a opatrovateľského personálu a vytvorenie pilotnej aliancie pre sektorové zručnosti, pretože nie je jasný prínos tohto návrhu.

69. Domnieva sa, že navrhovaná európska platforma členských štátov môže byť postačujúcim a potrebným mechanizmom na zmapovanie zručností v jednotlivých členských štátoch a na vypracovanie minimálnych požiadaviek v oblasti odbornej prípravy zdravotníckeho personálu, vrátane ošetrovateľského a opatrovateľského personálu.

70. Kladne hodnotí zámer oboznámiť s osvedčenými postupmi pre nábor a udržanie pracovníkov, domnieva sa však, že tento proces musí mať minimálne náklady. Navrhuje preto najskôr začať konzultáciu ad hoc a následne zvážiť (na základe získaných výsledkov), či sú potrebné iné formy prieskumu.

71. Pripomína, že pri náboře pracovníkov v zdravotníctve je potrebné odradiť od nelegálnej práce hlavne v prípade opatrovateľského personálu, teda osôb, ktoré svoju prácu vykonávajú v domácnosti opatrovanej osoby.

72. Domnieva sa, že je nutné, aby bol kódex zásad WHO uplatňovaný jednotne v celej Európskej únii, ale vzhľadom na nezáväznú povahu tohto kódexu požaduje viacej informácií o možných opatreniach, ktoré by zabezpečili jeho uplatňovanie.

Príloha – Súbor kľúčových opatrení pre zamestnanosť v oblasti IKT

73. Víta návrh na vytvorenie partnerstiev na zapojenie aktérov trhu s IKT, obchodných komôr, verejných orgánov a výskumných ústavov do organizovania iniciatív súvisiacich s odbornou prípravou zameranou na zručnosti, ktoré požaduje trh.

74. Domnieva sa však, že okrem podpory kampaní na zvyšovanie povedomia a na propagáciu profesií v oblasti IKT medzi mladými ľuďmi, je tiež potrebné podporovať rozsiahlejšie investície v tomto sektore (keďže z rozborov Európskej komisie vyplýva, že tieto investície zvyšujú produktivitu) s cieľom zvýšiť jeho konkurencieschopnosť vhodným spôsobom a s ohľadom na existujúce rozdiely medzi jednotlivými členskými štátmi (napríklad prostredníctvom vytvárania zoskupení podnikov).

75. Odporúča zväziť opatrenia v prospech začínajúcich firiem na podporu zamestnanosti v sektore IKT. Môže ísť napríklad o vytváranie inkubátorov vo vedeckých a technologických parkoch (kde by sa vďaka priaznivým podmienkam sústredili nové podniky z oblasti špičkových technológií, pretože by tu pre podniky bolo priaznivé a synergické prostredie) a priame investície regionálnych finančných spoločností (ktoré by financovaním rizikového kapitálu začínajúcej firmy v prvých rokoch jej činnosti mohli zjednodušiť financovanie a zvýšiť jeho bezpečnosť, pretože by nahradili chýbajúci súkromný rizikový kapitál).

76. Keďže sektor IKT je mladým sektorom nachádzajúcim sa v prirodzenom rozmachu v dôsledku zmien, ktoré si vyžaduje trh, navrhuje podporu odbornej prípravy zamerať aj na pracovníkov vo veku nad 55 rokov, pričom osobitnú pozornosť je potrebné venovať verejnemu sektoru, v ktorom blokovanie fluktuácie pracovníkov značne zvýšilo priemerný vek zamestnancov a spomalilo využívanie nových informačných a telekomunikačných technológií na podporu vyvíjaných služieb.

77. Oceňuje vypracovanie európskeho rámca informatických zručností a kladie dôraz na väčšiu koordináciu s inými podobnými iniciatívami (napr. ECDL), aby nedochádzalo k duplicité iniciatív.

78. Kladne hodnotí vôľu financovať pilotný projekt na zmapovanie vydaných osvedčení, ak tento projekt bude predstavovať prvý krok k štandardizácii osvedčení.

79. Súhlasí s tým, že ESF musí zohrať úlohu hlavného fondu pri uplatňovaní týchto politík, ale pripomína, že v záujme konkrétnych výsledkov je lepšie sústrediť výdavky.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

99. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 31. JANUÁRA A 1. FEBRUÁRA 2013

Stanovisko Výboru regiónov „Štatút a financovanie európskych politických strán a európskych politických nadácií“

(2013/C 62/15)

VÝBOR REGIÓNOV

- s presvedčením zdôrazňuje, že tento návrh môže uľahčiť diskusie na európskej a medzinárodnej úrovni a môže pomôcť vytvoriť európsku verejnú mienku;
- súhlasí, aby získanie európskeho právneho štatútu bolo podmienené dodržiavaním vysokých štandardov riadenia, zodpovednosti a transparentnosti;
- súhlasí s tým, že v čase keď politické strany a pridružené nadácie v Európskom parlamente žiadajú o registráciu ako európske politické strany a nadácie, v súvislosti s posudzovaním ich zastúpenia sa v nariadení okrem európskej a národnej úrovne objavuje aj úroveň regionálnych parlamentov;
- žiada Radu a Európsky parlament, aby bol Výbor regiónov zapojený do procesu kontroly rešpektovania základných hodnôt Európskej únie;
- pokladá za prijateľné navrhované rozdelenie finančných prostriedkov, ale navrhuje zvážiť, či by sa pri tomto rozdelení nemohol brať do úvahy aj počet ich zástupcov vo Výbore regiónov;
- odporúča zvážiť, či by sa finančné prostriedky EÚ nemohli použiť na kampane organizované pred referendumami alebo v prípade európskych občianskych iniciatív na európskej úrovni.

Spravodajca	István István SÉRTŐ-RADICS (HU/ALDE), starosta obce Uszka
Referenčný dokument	Stanovisko o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD)

Stanovisko Výboru regiónov – „Štatút a financovanie európskych politických strán a európskych politických nadácií“

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

1. víta návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií, ktorý Európska komisia zverejnila 12. septembra 2012 a ktorý nahrádza a zrušuje nariadenie (ES) č. 2004/2003, ktorým sa doteraz riadili strany a nadácie;

2. žela si vzhľadom na svoje zloženie na základe politických skupín prispieť k vypracovaniu konečného znenia tohto legislatívneho návrhu, ktorý, okrem iných výhod, môže pozornosť na miestnej a regionálnej úrovni zamerať na európske politické rozhodnutia a tiež na úlohu členov VR pri ovplyvňovaní týchto rozhodnutí;

3. potvrdzuje svoju odhodlanosť propagovať európske občianstvo⁽¹⁾ a zdôrazňovať význam výchovy k občianstvu Únie⁽²⁾, čo nedávno podrobne vyjadril vo viacerých stanoviskách;

4. opakovane zdôrazňuje najmä, že VR je odhodlaný presadzovať občianstvo Únie a európske občianske práva vrátane volebného práva. Aktivity VR v rámci príprav Európskeho roka občanov 2013 budú zamerané na túto tému⁽³⁾;

5. zdôrazňuje význam toho, že občianstvo Únie tým, že zapája občanov do procesu európskej integrácie, prispieva k podpore vytvárania európskej demokracie. Je preto v záujme občanov Európskej únie, aby sa európska zastupiteľská demokracia úspešne rozvíjala. V európskom legislatívnom procese majú nadnárodné európske politické strany a politické nadácie skutočne rozhodujúci význam pre vyjadrovanie názorov občanov na európskej úrovni.

6. s presvedčením zdôrazňuje, že tento návrh môže byť jedným zo spôsobov ako uľahčiť diskusie na európskej a medzinárodnej úrovni a vytvoriť európsku verejnú mienku. Okrem toho môže prispieť aj k zvýšeniu záujmu občanov o voľby do Európskeho parlamentu a volebnej účasti na nich a k posilneniu demokratickej legitimity Európskej únie;

7. súhlasí so zastrešujúcim cieľom nariadenia, ktorým je zvýšiť viditeľnosť, uznanie, účinnosť, transparentnosť a zodpovednosť európskych politických strán a nadácií;

8. považuje za maximálne dôležité tesnejšie prepojenie medzi európskymi politickými stranami a európskymi politickými nadáciami a súhlasí s tým, aby ku ktorejkoľvek európskej politickej strane mohla byť oficiálne priradená len jedna európska politická nadácia;

Registrácia a overovanie

9. považuje vytvorenie jednotného európskeho právneho štatútu za dôležitý krok smerom k politickému zjednoteniu Európy, ktorý umožňuje zaregistrovať sa ako európska politická strana alebo európska politická nadácia, a tým získať právne postavenie na základe práva EÚ, teda oslobodiť sa od rozmanitých právnych foriem jednotlivých členských štátov, ktoré boli doteraz na ne uplatňované; poznamenáva však, že schopnosť tohto návrhu splniť uvedenú funkciu závisí od primeranej implementácie členskými štátmi;

10. zdôrazňuje, že rámec európskeho štatútu navrhovaný Komisiou sa zakladá na skúsenostiach s fungovaním strán, blokov strán a nadácií zaregistrovaných na národnej úrovni, ktoré v súčasnosti existujú a tešia sa veľkému uznaniu, avšak súčasný návrh obsahuje určité obmedzenia (najmä v súvislosti s nezávislým európskym právnym štatútom), čo poukazuje na to, že skúsenosti európskych politických strán získané od roku 2004 neboli pri navrhovaní nového štatútu v plnej miere zohľadnené;

11. zdôrazňuje, že pre európske politické strany a európske politické nadácie, ktoré sú k nim pridružené, je veľmi dôležité vytvoriť skutočný európsky právny štatút, aby si mohli v ktoromkoľvek členskom štáte zvoliť svoje sídlo za rovnakých podmienok a so zreteľom na svoj špecifický charakter a politickú identitu;

12. preto zdôrazňuje, že je dôležité, aby európsky štatút, ktorý toto nariadenie zavádza, zohľadnil národné právne predpisy. Zároveň odporúča európskym inštitúciám, aby v budúcnosti zvážili vypracovanie úplného európskeho právneho štatútu;

⁽¹⁾ CdR 355/2010.

⁽²⁾ CdR 120/2005.

⁽³⁾ R/CdR 1030/2012, bod 7.

13. súhlasí, aby získanie európskeho právneho štatútu bolo podmienené dodržiavaním vysokých štandardov riadenia, zodpovednosti a transparentnosti;

14. považuje za dôležitý krok, že medzi osobitné podmienky získania európskeho právneho štatútu a jeho zachovania patrí bezvýhradné rešpektovanie základných hodnôt EÚ. Toto bolo doteraz jedným z prístupových kritérií pre kandidátske krajiny, ale toto nariadenie mení základné hodnoty EÚ na kritérium, ktoré môže a musí byť kontrolované v rámci politickejho monitorovania;

15. súhlasí s tým, že v čase keď politické strany a pridružené nadácie v Európskom parlamente žiadajú o registráciu ako európske politické strany a nadácie, v súvislosti s posudzovaním ich zastúpenia sa v nariadení okrem európskej a národnej úrovne objavuje aj úroveň regionálnych parlamentov. Vzhľadom na odlišnú štruktúru jednotlivých členských štátov je však potrebné objasniť povahu strednej politickej úrovne (oblasť, región, grófstvo, župa, okres);

16. súhlasí s tým, aby Európsky parlament každoročne overoval, či európske politické strany a európske politické nadácie naďalej spĺňajú podmienky a požiadavky stanovené v nariadení, a aby mohol na osobitnú žiadosť kontrolovať, či strana alebo nadácia aj naďalej rešpektuje hodnoty, na ktorých je založená Európska únia;

17. žiada Radu a Európsky parlament, aby bol Výbor regiónov zapojený do procesu kontroly rešpektovania základných hodnôt Európskej únie;

18. odporúča, aby bol Výbor regiónov povinne zapojený do tohto procesu kontroly aspoň v prípade, ak je strana, ktorej sa kontrola týka, zastúpená vo Výbore regiónov;

Financovanie

19. pripomína, že v stanovisku k novému viacročnému finančnému rámcu po roku 2013 ⁽⁴⁾ Výbor regiónov zdôraznil, že je dôležité zabezpečiť zodpovedajúce finančné zdroje na podporu základných práv, demokracie a účasť občanov na úsilí o vytvorenie európskeho občianstva; Skutočne nadnárodné európske politické strany a európske politické nadácie, ktoré sú k nim pridružené, majú rozhodujúci význam pre vyjadrovanie názorov občanov na európskej úrovni a preklopenie priepasti medzi politikami na vnútroštátnej úrovni a úrovni Únie;

20. berie na vedomie, že návrh Komisie rozlišuje medzi kritériami na získanie právneho štatútu a kritériami oprávnenosti na financovanie;

21. súhlasí s tým, aby sa finančné prostriedky EÚ poskytované európskym politickým stranám a európskym politickým nadáciám aj naďalej poskytovali z rozpočtu Európskeho parlamentu;

22. súhlasí s tým, aby nevyhnutným predpokladom oprávnenosti na financovanie z rozpočtu EÚ bolo splnenie podmienok a požiadaviek týkajúcich sa zaregistrovania európskej politickej strany alebo európskej politickej nadácie;

23. pokladá za prijateľné navrhované rozdelenie finančných prostriedkov (15 % sa rozdeľuje rovnakým dielom, 85 % sa rozdeľuje medzi európske politické strany v pomere k počtu zvolených členov Európskeho parlamentu.), ale navrhuje zvážiť, či by sa pri tomto rozdelení nemohol brať do úvahy aj počet ich zástupcov vo Výbore regiónov;

24. víta skutočnosť, že sa týmto návrhom zvyšuje povolená úroveň darov za rok od jedného darcu (fyzickej alebo právnickej osoby) s cieľom podporiť schopnosť politických strán a nadácií vytvárať vlastné zdroje zo súčasných 12 000 EUR na maximálnu výšku 25 000 EUR;

25. podporuje zásadu a prax, že finančné prostriedky EÚ nesmú byť použité na priame alebo nepriame financovanie celoštátnych, regionálnych, alebo miestnych volieb, ani iných politických strán a najmä vnútroštátnych politických strán alebo kandidátov, čo by bolo v rozpore s nadnárodným duchom tohto návrhu;

26. nevidí na druhej strane dôvod, prečo by európske politické strany a európske politické nadácie nemohli z vlastných príjmov podporovať vlastných kandidátov reprezentujúcich ich európske farby v národných, regionálnych alebo miestnych voľbách;

27. chápe zámer návrhu, podľa ktorého sa finančné prostriedky EÚ nesmú použiť ani na priame alebo nepriame financovanie kampaní pred konaním celoštátnych, regionálnych alebo miestnych referend (napríklad o zmene zmluvy), odporúča však zvážiť, či by sa finančné prostriedky EÚ nemohli použiť na kampane organizované pred referendumami alebo v prípade európskych občianskych iniciatív;

Fungovanie v praxi, miestne a regionálne perspektívy

28. je presvedčený o tom, že európske politické strany budú v rámci svojho fungovania stále účinnejšie vyjadrovať a sprostredkovať vôľu občanov v súvislosti s volenými funkciami a inými zastupiteľskými funkciami na európskej úrovni a že vytvoria bezprostrednejšie väzby medzi európskou a miestnou alebo regionálnou úrovňou;

29. zdôrazňuje, že pre občanov Únie je potrebné zaručiť plnohodnotný prístup k informáciám v členských štátoch ako predpoklad ich aktívnej účasti v politike a žiada svojich členov, aby urobili kroky v záujme toho, aby členské štáty zaručili prístup k informáciám. Existencia skutočne nadnárodných európskych politických strán by mohla zohrávať dôležitú úlohu aj v tomto ohľade;

⁽⁴⁾ CdR 283/2011.

30. uznáva, že existencia skutočne európskych politických strán by mohla viesť k tomu, že v budúcnosti nastúpia kandidáti v miestnych alebo regionálnych voľbách skôr v mene jednej európskej politickej strany než v mene ich celonárodnej alebo regionálnej strany. Tým by bola zjavnejšia priama väzba medzi európskou a miestnou či regionálnou politikou;

31. podporuje politickú vôľu konať tak, aby európsky právny štatút a pravidlá financovania vstúpili do platnosti v dostatočnom predstihu pred voľbami do Európskeho parlamentu a mohli sa uplatniť aj na financovanie kampaní na miestnej a regionálnej úrovni týkajúcich európskych iniciatív občanov prostredníctvom európskych politických strán a európskych politických nadácií;

Subsidiarita, proporcionalita, lepšia právna úprava

32. uznáva, že tento návrh možno považovať za návrh, ktorý je v súlade so zásadou subsidiarity, pretože pravidlá upravujúce štatút a financovanie európskych politických strán a európskych politických nadácií je možné stanoviť iba na úrovni EÚ;

33. poukazuje na to, že prejavom viacúrovňovej štruktúry vznikajúceho demokratického systému EÚ v praxi by mohlo byť, ak by právna úprava umožňovala zapojenie Výboru regiónov do procesu kontroly toho, či európske politické strany a európske politické nadácie rešpektujú základné hodnoty EÚ;

34. konštatuje, že o návrhu možno všeobecne povedať, že je v súlade so zásadou proporcionality, pretože formou a obsahom neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie dlhodobých cieľov na európskej úrovni;

35. považuje za rozporuplné to, že cieľom návrhu je vytvoriť novú európsku právnu formu pre oba druhy právnych subjektov (strany a nadácie), aj keď budú vo väčšine aspektov svojej praktickej činnosti naďalej pôsobiť na základe právnej formy uznávanej právnym poriadkom toho členského štátu, v ktorom majú sídlo;

36. ľutuje, že v návrhu chýba posúdenie vplyvu;

37. uznáva, že Európska komisia uskutočnila konzultácie so zainteresovanými stranami a výsledky týchto konzultácií zapracovala do návrhu. Z dokumentu však nie je jasné, či do týchto konzultácií bola zapojená aj miestna a regionálna úroveň;

38. žiada Európsky parlament, aby do procesu hodnotenia európskeho právneho štatútu a systému financovania, ktorý je stanovený v návrhu a ktorý sa uskutoční v treťom roku po budúcich parlamentných voľbách do Európskeho parlamentu, zapojila aj Výbor regiónov.

II. ODPORÚČANÉ ZMENY A DOPLNENIA

Pozmeňovací návrh 1

článok 2 ods. 5

Vymedzenia pojmov

Text návrhu Komisie	Navrhovaná zmena
5. „regionálny parlament“ alebo „regionálne zhromaždenie“ je subjekt, ktorého členovia buď majú volebný mandát na regionálnej úrovni, alebo sa politicky zodpovedajú volenému zhromaždeniu;	5. „regionálny parlament“ alebo „regionálne zhromaždenie“ je <u>subjekt na strednej úrovni medzi obcou a štátom</u> , ktorého členovia buď majú volebný mandát, alebo sa politicky zodpovedajú volenému zhromaždeniu <u>na strednej úrovni medzi obcou a štátom</u> ;

Zdôvodnenie

Volené zhromaždenia strednej úrovne nemajú v jednotlivých členských štátoch rovnakú podobu. Nie všade sa nazývajú „regionálnymi parlamentmi“ alebo „regionálnymi zhromaždeniami“. Vzhľadom na tieto odlišné štruktúry je potrebné vyjasniť povahu strednej politickej úrovne (oblasť, región, grófstvo, župa, okres atď.). Pojem „stredná úroveň“ navrhovaný v pozmeňovacom návrhu je širší a môže sa použiť na všetky členské štáty a zároveň ho možno dobre odlíšiť od volebného mandátu na komunálnej úrovni.

Pozmeňovací návrh 2

článok 7 ods. 2

Overovanie registrácie

Text návrhu Komisie	Navrhovaná zmena
(2) Kedykoľvek o to požiada jedna štvrtina jeho členov zastupujúcich najmenej tri politické skupiny v Európskom parlamente, Európsky parlament väčšinou hlasov svojich členov rozhodne, či sú naďalej splnené podmienky uvedené v článku 3 ods. 1 písm. c) v prípade európskej politickej strany a v článku 3 ods. 2 písm. c) v prípade európskej politickej nadácie.	(2) Kedykoľvek o to požiada jedna štvrtina jeho členov zastupujúcich najmenej tri politické skupiny v Európskom parlamente, Európsky parlament väčšinou hlasov svojich členov rozhodne, či sú naďalej splnené podmienky uvedené v článku 3 ods. 1 písm. c) v prípade európskej politickej strany a v článku 3 ods. 2 písm. c) v prípade európskej politickej nadácie.

Text návrhu Komisie	Navrhovaná zmena
Európsky parlament pred prijatím rozhodnutia vypočuje zástupcov príslušnej európskej politickej strany alebo európskej politickej nadácie a požiada výbor zložený z nezávislých osobností, aby v primeranej lehote oznámil svoje stanovisko k tejto veci.	Európsky parlament pred prijatím rozhodnutia vypočuje zástupcov príslušnej európskej politickej strany alebo európskej politickej nadácie a požiada výbor zložený z nezávislých osobností, aby v primeranej lehote oznámil svoje stanovisko k tejto veci. <u>Do procesu zapojí Výbor regiónov aspoň v tých prípadoch, keď sa overovanie týka takej politickej strany, ktorá je zastúpená vo Výbore regiónov.</u>
Tento výbor pozostáva z troch členov, pričom jedného člena vymenuje Európsky parlament, jedného Rada a jedného Komisia, a to do šiestich mesiacov po skončení prvého zasadnutia Európskeho parlamentu po voľbách do Európskeho parlamentu. Sekretariát a financovanie výboru zabezpečuje Európsky parlament.	Tento výbor pozostáva z troch členov, pričom jedného člena vymenuje Európsky parlament, jedného Rada a jedného Komisia, a to do šiestich mesiacov po skončení prvého zasadnutia Európskeho parlamentu po voľbách do Európskeho parlamentu. Sekretariát a financovanie výboru zabezpečuje Európsky parlament.

Zdôvodnenie

Medzi podmienky registrácie patrí aj regionálny rozmer. Preto je logické, aby aj Výbor regiónov zohrával určitú úlohu v procese overovania rešpektovania základných hodnôt EÚ, a to aspoň v prípade, ak je príslušná strana zastúpená vo Výbore regiónov.

Pozmeňovací návrh 3

článok 4, nový ods.

Zákaz financovania

Text návrhu Komisie	Navrhovaná zmena
	(4) <u>Zákaz financovania sa nevzťahuje na podporu, ktorú poskytujú európske politické strany a európske politické nadácie kampaniam zameraným na európske občianske iniciatívy.</u>

Zdôvodnenie

Európske politické strany a európske politické nadácie sa potrebujú prezentovať a komunikovať nielen výlučne počas volebných kampaní pred voľbami do Európskeho parlamentu, ale aj počas kampaní na podporu európskych hodnôt medzi predvolebnými kampaňami, napríklad pri príležitosti európskych občianskych iniciatív.

V Bruseli 31. januára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Predplatné na rok 2013 (bez DPH, vrátane poštovného)

Úradný vestník EÚ, séria L + C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	1 300 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, tlačené vydanie + ročné DVD	22 úradných jazykov EÚ	1 420 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	910 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, mesačné (súhrnné) DVD	22 úradných jazykov EÚ	100 EUR ročne
Dodatok k úradnému vestníku (séria S), Verejné obstarávanie a výberové konania, DVD, jedno vydanie za týždeň	viacjazyčné: 23 úradných jazykov EÚ	200 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria C – konkurzy	jazyk(-y), v ktorom(-ých) sa konajú konkurzy	50 EUR ročne

Úradný vestník Európskej únie, ktorý vychádza vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie, si možno predplatiť v ktoromkoľvek z 22 jazykových znení. Zahŕňa sériu L (Právne predpisy) a C (Informácie a oznámenia).

Každé jazykové znenie má samostatné predplatné.

V súlade s nariadením Rady (ES) č. 920/2005 uverejneným v úradnom vestníku L 156 z 18. júna 2005 a ustanovujúcim, že inštitúcie Európskej únie nie sú viazané povinnosťou vyhotovovať všetky právne akty v írskom jazyku a uverejňovať ich v tomto jazyku, sa úradné vestníky uverejnené v írskom jazyku predávajú osobitne.

Predplatné na dodatok k úradnému vestníku (séria S – Verejné obstarávanie a výberové konania) zahŕňa všetkých 23 úradných jazykových znení na jednom viacjazyčnom DVD.

Predplatitelia Úradného vestníka Európskej únie môžu získať na základe žiadosti rôzne prílohy k úradnému vestníku. O vydaní týchto príloh budú informovaní prostredníctvom oznamov pre čitateľov, ktoré sa vkladajú do Úradného vestníka Európskej únie.

Predaj a predplatné

Rozličné platené publikácie, rovnako ako aj Úradný vestník Európskej únie, si možno predplatiť a získať u obchodných distribútorov. Zoznam obchodných distribútorov možno nájsť na tejto internetovej adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm.

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) poskytuje priamy a bezplatný prístup k právu Európskej únie. Na stránke možno prehliadať Úradný vestník Európskej únie, ako aj zmluvy, právne predpisy, judikáciu a návrhy právnych aktov.

Viac sa dozviete na stránke: <http://europa.eu>.

